

ΡΑΥ

ΠΑΥΛΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΗΤΟΥ
(ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ)

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ἀναπτύξεως τοῦ μοναχικοῦ βίου. — Τὸ "Ἅγιον" Ὄρος καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ἱεραὶ Μοναί. — Ἐπίτομοι βιογραφίαι τῶν ἐπισημοτέρων Ἀγιορειτῶν ἀγίων Πατέρων. — Πλεονεκτήματα καὶ καθήκοντα τοῦ μοναχικοῦ βίου (ὑπὸ Φενελάνος). — Χάρτης τῆς Χερσονήσου τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

« Δεῦτέ μοι πείθεσθε λαοί, ἀναβάγτες
> εἰς τὸ Ὄρος τὸ Ἅγιον τὸ ἐπουρά-
> νιον, ἄλλως σιῶμεν ἐν πόλει ζῶντος
> θεοῦ, καὶ ἐποπεύσωμεν νοί, θεότητα
> αὐλοῦ Πατρὸς καὶ Πνεύματος, ἐν Υἱῷ
> Μονογενεὶ ἀπαστράπτουσαν. (Ἰωάνν.
Δαμασκ. 6ῃ Ἀγούστου. Ὁδὴ θ').

2

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ
ΣΤΑΔΙΟΥ 56

ΠΡΟΧΕΡΟΙ ΚΑΙΝΟΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

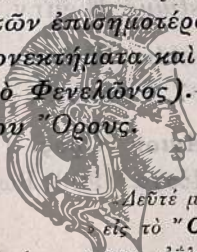
ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ἀναπτύξεως τοῦ μοναχικοῦ βίου.—Τὸ
"Ἅγιον" Ὄρος καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ἱεραὶ Μοναί.—Ἐπίτο-
μοι βιογραφίαι τῶν ἐπισημοτέρων Ἀγιορειτῶν ἁγίων
Πατέρων.—Πλεογενήματα καὶ καθήκοντα τοῦ μονα-
χικοῦ βίου (ὑπὸ Φεβελῖνος).—Χάρτης τῆς Χερσο-
νήσου τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Δεῦτέ μοι πείθεσθε λαοί, ἀναβάντες
εἰς τὸ Ὄρος τὸ Ἅγιον τὸ ἐπουρά-
νιον, ἀλλως σὼμεν ἐν πόλει ζῶντος
θεοῦ, καὶ ἐποπτεύσωμεν νοῦ, θεότητα
ἄλλον Πατρὸς καὶ Πνεύματος, ἐν Υἱῷ
Μονογενεὶ ἀπαστηράτισσαν». (Ἰωάνν.
1 Λαμασκ. 6η Αὐγούστου. Ὁδηθ').

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ βιβλ.
Ἰωάννης Πιπταίου
Γρηγόριος Μοναχός
Ἀγιορειτῆς
22/10/15
ἐνθὺς

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ
ΣΤΑΔΙΟΥ 56

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- 1) Ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω. Κοσμᾶ Βλάχου. 1913. Βόλος.
- 2) Ἱστορία Λαυσαϊκή. Αἰγυπτίνου Ἰερδ. 1913. Ἱεροσόλυμα.
- 3) Συναξαριστής. Δουκάκη. Ἀθηναί. 1889.
- 4) *Histoire Ecclésiastique*. Eleury. 1855. Paris.
- 5) Ἀθωνικὸν Πατερικόν. (Ἐκδοσις τοῦ ρωσικοῦ Κοινοβίου ἐν Μόσχᾳ 1897. Ρωσιστί).
- 6) Ὁδηγὸς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. (Ἐκδοσις τοῦ ῥωσικοῦ Κοινοβίου ἐν Μόσχᾳ 1903. Ρωσιστί).

ΤΗΣ ΔΕΚΑΡΙΘΜΩ: ΣΕΠΤΗΣ ΧΟΡΕΙΑ:

ΤΩΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ

ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΥΓΝΟΜΟΣΥΝΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ

Ο ΠΟΝΗΣΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Προτιθέμενοι νὰ ἐκδόσωμεν τὸν «*περὶ πλεονεκτημάτων καὶ καθηκόντων τοῦ μοναχικοῦ βίου*» Λόγον τοῦ Φενελῶνος, ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ προτάξωμεν *προλεγόμενά τινα* περὶ τοῦ καθόλου μοναχικοῦ βίου, περὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, (ἐνθα ἐπὶ τοσοῦτον ἤκμασε καὶ ἀκμάζει ὁ μοναχικὸς βίος), καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶν Μονῶν μετ' ἐπιτόμων βιογραφιῶν τῶν ἐπισημοτέρων ἀγιορειτῶν ἁγίων Πατέρων. Τοῦτο δέ, ἵνα τὸ ἀνά χειρᾶς ἐχειρίδιον ἡμῶν δυνηθῆ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς μὲν τοὺς ἐνδυθέντας ἢ σκοποῦντας νὰ ἐνδυναύσῃ τὸ μοναχικὸν φρόσιμον, ὡς ἐπιτομὸς τις μελέτη τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ἐπίγνωσιν τῶν πλεονεκτημάτων καὶ καθηκόντων τῆς οἰκείας θύσεως· εἰς δὲ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ Ἁγιον Ὄρος καὶ στερομένους παντὸς ἑτέρου τοιοῦτου βοηθήματος, ὡς πρόχειρος ὁδηγὸς καὶ συνέκδημος τῆς ἱερᾶς αὐτῶν ἀποδημίας· εἰς πάντας δὲ τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς ὡς θρησκευτικὴ τις μελέτη διυπνίζουσα καὶ ἐπιρρωννύουσα τὰ ἐν αὐτοῖς θρησκευτικὰ συναισθήματα.

Ἐγγραφον ἐν ἀγίῳ Ὁρει Ἄθῳ, ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Ξηροποτάμου,
Ἀπριλίου 1ῆ 1915.

Ὁ πονήσας

ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΤΟΥ ΑΘΩΝΟΥ

§ 1. *Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ ἀναπτύξεως τοῦ μοναχικοῦ βίου.*

Τὰ εὐαγγελικὰ παραγγέλματα διαιροῦνται εἰς ἐντολάς ἢ ἐπιτάγματα καὶ εἰς παραινήσεις ἢ συμβουλὰς. Καὶ αἱ μὲν ἐντολαὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ τηρῶνται ὑπὸ πάντων τῶν χριστιανῶν τῶν κηδομένων τῆς ἰδίας σωτηρίας· αἱ δὲ παραινήσεις ἀφορῶσι μόνον τοὺς σπεύδοντας πρὸς τὴν τελειότητα, κατὰ τὸ «εἰ θέλεις τέλειος εἶναι» (Ματθ. ιθ' 21) καὶ «ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω», αὐτ. 13). «Τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας (λέγει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος) τὰ μὲν ἀνάγκη ἔχει τοῖς ἐπιτακτομένοις, ἃ καὶ μὴ φυλάττουσι κίνδυνος, τὰ δὲ οὐκ ἀνάγκη, αἴρουν δέ, ἃ φυλάττουσι μὲν τιμὴν καὶ ἀντίδοσιν, μὴ φυλάττουσι δὲ οὐδ' ὄντιν οὖν κίνδυνον». (Κατὰ Ἰουλιανοῦ στηλιτευτικὸς Α' § 91).

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ κηρύγματος οἱ ὀπαδοὶ τοῦ νέου δόγματος συνήρχοντο ἐν ἰδιαιτέρῳ τινὶ οἰκίῳ (ὡς μὴ ὑπαρχόντων εἰσέτι χριστιανικῶν ναῶν), ἐνθα ἐτέλουν τὰ τῆς λατρείας καὶ ἐδιδάσκοντο ὑπὸ τῶν ποιμένων τὰ εὐαγγελικὰ διδάγματα, συμφώνως πρὸς τὰ ὅποια ὄφειλον νὰ ρυθμίζωσι τὰ ἔθνη καὶ τὰς πράξεις τοῦ καθημερινοῦ αὐτῶν βίου. Οἱ ὀπαδοὶ τῆς νέας θρησκείας, ἃ τε ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου στρεφόμενοι, διετήρουν βεβαίως τὰς ἀπαιτουμένας σχέσεις πρὸς αὐτόν, χωρὶς ὅμως νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὰ ἀξιώματα τοῦ κόσμου. Εἶχον ἐπομένως οἰκίαν, γυναῖκα καὶ τέκνα· ἐξήσχουν τέχνας καὶ δημοσίους ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους· καὶ ἐνὶ λόγῳ δὲν ἀπέφευγον πᾶν ἔτι ἐπεβάλλετο αὐτοῖς ὡς καθῆκον πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πατρίδα, ἣτις ἔθρεψεν αὐτούς· καίτοι τινὲς ἐξ αὐτῶν, ἀφορῶντες πρὸς τὴν εὐαγγελικὴν τελειότητα, παρητούντο καὶ αὐτοῦ τοῦ γάμου διὰ τὸ ἀπερίσπαστον.

Προϊόντος ὅμως τοῦ χρόνου ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἠδύρευετο, καὶ οἱ ἔθνικοι γιγνόμενοι χριστιανοὶ εἰσήγον βαθμηδὸν τὰς ἐξεις καὶ τὰ ἀποφθέγματα τοῦ κόσμου ἐν τῇ χριστιανικῇ

ἐκκλησίᾳ. Οὕτως ἤρξατο κατὰ μικρὸν ἀλλοιούμενη καὶ χαλαρομένη ἢ ἀρχαία ἐκείνη τῶν ἡθῶν αὐστηρότης, οὗ ἕνεκα ἢ ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου ἐκπλήρωσις τῶν εὐαγγελικῶν ἐνταλμάτων ἀπέβαινε ὁσημέραι λίαν δυσχερὴς καὶ σχεδὸν ἀδύνατος (1). Διὸ οἱ θέλοντες ἀκριθέστερον καὶ ἀσφαλέστερον νὰ ἐφαρμόσωσιν ἐν τῇ βίῳ αὐτῶν τὰ εὐαγγελικὰ παραγγέλματα παρητοῦντο ἀσμένως τοῦ γάμου καὶ τῶν φροντίδων, ἃς οὗτος συνεπάγεται, ἀπεμακρύνοντο τῶν πόλεων, κατελάμβανον τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐρημίας, καὶ ἐξήσκουν ἑαυτοὺς ἐν τῇ εὐσεβείᾳ διὰ νηστείας, ἀγρυπνίας καὶ προσευχῆς. Οἱ τοιοῦτοι ἐκαλοῦντο **ἀσκηταὶ** τῆς εὐσεβείας, **ἀναχωρηταί**, **ἐρημίται**, **μονάζοντες**. Τῶν γενναίων τούτων ψυχῶν τὸν ἔνθεον ζῆλον καὶ τὴν πρὸς Αὐτὸν ἀφοσίωσιν, δι' ἣν καταλιμπάνοντες τὰ πάντα ἀπέβλεπον πρὸς μόνην τὴν εὐαρέστησιν Αὐτοῦ, ἐπιδοκιμάζων ὁ Κύριος, ἀνεδείκνυε καθ' ἑκάστην πολλοὺς ἐξ αὐτῶν φωστῆρας καὶ θαυματουργοὺς καὶ ὁλοκαίῳ ἀγγέλου ἐν σώματι, καθιστῶν αὐτοὺς ὀνομαστοὺς ἐν ἀπάσῃ τῇ οἰκουμένῃ· οἷτινες καὶ μεγάλας διὰ τοῦτο συνεισέφερον ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὑπστηρίζοντες καὶ ἐνισχύοντες τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν, ἐπιμαρτυροῦντες αὐτῶν τὰ ἔργα διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, καὶ ἀνακουφίζοντες αὐτοὺς ἐκ ποικίλων μαστιῶν διὰ τῶν ἰάσεων, ἃς διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐτέλει ὁ Κύριος.

Οὕτω κατὰ μικρὸν ἔλαβεν ἀρχὴν ὁ μοναχικὸς βίος, ὅστις πρῶτην αὐτοῦ κοιτίδα ἔσχε τὴν Αἴγυπτον καὶ καθηγγητὰς **Παῦλον τὸν Θεβαῖον** καὶ τὸν **Μέγαν Ἀντώνιον**.

Τοῦ μοναχικοῦ βίου διακρίνομεν κυρίως δύο μορφάς: Τὸν **μοναστικὸν βίον** (ἡσυχασταί, ἐρημίται, ἀναχωρηταί), καὶ τὸν **κοινοδικόν**.

Μεσάζουσαν θέσιν μεταξὺ μοναστῶν καὶ κοινοδικῶν κατέ-

(1) «Εἰ δὲ φῆς δυνατὸν εἶναι καὶ ἐν μέσῳ στρεφόμενον πάντα κατορθοῦν τὰ τῆς ἀρετῆς, καὶ μὴ παίζων, ἀλλὰ σπουδάζων ἀληθῶς ταῦτα λέγεις, μὴ κατοκνήσης ἡμᾶς διδάξαι τὸ καινὸν τοῦτο καὶ παράδοξον μάθημα· οὐδὲ γὰρ βούλομαι πράγματα εἰκῆ τοσαῦτα ἔχειν, οὐδὲ τοσοῦτοις ἀπέχθεσθαι μάτην. Ἄλλὰ γὰρ οὐ δύναμαι τοῦτο μαθεῖν· οὐ γὰρ ἔατε ὑμεῖς, καὶ δι' ὧν λέγετε καὶ δι' ὧν ποιεῖται, ἀντιφθεγγόμενοι». (Χρυσόστομος. Πρὸς πιστὸν πατέρα. § 7. Τόμ. Α'. ἔκδοσις Montfaucon καὶ Πατρολογίας Migne Τόμ. MZ).

χει ὁ **Σκητιωτικὸς** (ἐν Αἰγύπτῳ) βίος, καὶ ὁ **Λαυρεωτικὸς** (ἐν Παλαιστίνῃ) βραδύτερον.

Εἰς τοὺς μοναστὰς ὑπάγεται καὶ μία ἄλλη τάξις ἐρημιτῶν, ἡ τῶν καλουμένων **Βοσκῶν**.

Τούτων οἱ μὲν κυρίως **μονασταὶ** ἀναχωροῦντες τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐρημίας μεταδιώκοντες, κατῴκουν ἐν σπηλαίοις ἢ αὐτοσχεδίοις τισὶ σκηνώμασι τρεφόμενοι ἢ διὰ λαχάνων ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων, ἢ καὶ δι' ἄρτου, ὃν ἐκόμιζεν αὐτοῖς ὁ παραλαμβάνων καὶ πωλῶν τὸ ἐργόχειρον αὐτῶν, ἔπερ κυρίως ἦτο ἡ κατασκευὴ σπυρίδων ἐκ φύλλων φοίνικος.

Οἱ δὲ **Κοινοδιῶται** κατῴκουν ἐν **Κοινοβίοις** Μοναῖς ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν ἑνὸς πνευματικοῦ **Πατρὸς**, τοῦ **Ἀβδᾶ**, ἢ **Καθηγουμένου**, ὃς καὶ **Ἀρχιμανδρίτης** ἐλέγετο, ὡς ἄρχων τῆς λογικῆς ταύτης τῶν τοῦ Χριστοῦ προβάτων μάνδρας. Εἶχον τὰ πάντα κοινά, ἐσιτίζοντο ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ τραπέζῃ ἅπαντες, καὶ ἐλάμβανον πάντα τὰ χρειώδη αὐτῶν παρὰ τοῦ Καθηγουμένου.

Οἱ **Σκητιῶται** κατῴκουν ἕκαστος ἐν ἰδίῳ κελλίῳ ἢ καλύβῃ, καὶ ἐπορίζοντο τὰ χρειώδη τοῦ σώματος ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἐργοχείρου. Ἦσθιον συνήθως ἀπαξ τῆς ἡμέρας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, τινὲς δὲ καὶ ἀραιότερον. Αἱ καλύβαι αὐτῶν ἔκειντο ἐξ ἰκανῆς ἀποστάσεως ἀπ' ἀλλήλων. Τὰ Σάββατα καὶ τὰς Κυριακάς, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς ἑορτάς, συνήρχοντο εἰς τινα καθεδρικὸν ναόν, τὸ **Κυριακὸν** λεγόμενον, ἔνθα ἔβλεπον ἀλλήλους, παρεμύθουον τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην παρηγορίας καὶ προθυμοποιήσεως ἐν τοῖς πνευματικοῖς ἀγῶσι, καὶ μεταλαμβάνοντες τῶν ἀχράντων Μυστηρίων ἐνισχύοντο πρὸς τὰ πνευματικὰ παλαίσματα. Ἐποιμαίνοντο δὲ ὑπὸ τινος διακεκριμένου ἐπὶ συνέσει καὶ ἀρετῇ Γέροντος, τοῦ **Προσβυτέρου** τῆς Σκήτεως, ὅστις ἐπεσκέπτετο τὴν πνευματικὴν κατάστασιν ἑνὸς ἐκάστου, καὶ ἐρρυθμιζε τὰ τῆς πολιτείας αὐτῶν. Οἱ Σκητιῶται ἔλαβον τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ἐρήμου τῆς **Σκήτεως** (ἐν Αἰγύπτῳ), ἐν ἣ ἔγκατεστάθησαν τὸ πρῶτον. Ἀνάλογος τοῦ σκητιωτικοῦ βίου εἶναι καὶ ὁ ἐν Παλαιστίνῃ ἀναφανείς βραδύτερον Λαυρεωτικὸς βίος, μετὰ τῆς διαφορᾶς, ὅτι ἐν αὐτῷ δὲν ἐγίνοντο δεκτοὶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οἱ ἀποτασσόμενοι τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἔπρεπε πρῶτον νὰ διαπαιδαγωγηθῶσιν ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ Κοινοβίῳ· ἔνθα, ὅταν ἐφαίνοντο δόκιμοι καὶ δυνάμενοι πλέον νὰ ἀγωνισθῶσι καὶ κατὰ μόνας, τότε ἐνεκρίνετο ἢ εἰς τὴν Λαύραν εἰσαγωγῇ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου.

Οἱ **Βοσκοὶ** δὲ ἦσαν ἐρημίται διεσπαρμένοι κυρίως ἀνά

τὴν Συρίαν μεταξύ Ἐδέσσης καὶ Νισίβης. Ἐλέγοντο οὕτως, διότι ἦσαν οἰοει νομάδες μὴ ἔχοντες μόνιμον κατοικίαν, ἀλλὰ περιφερόμενοι ἀνά τὰ ὄρη καὶ τρεφόμενοι, καθάπερ τὰ βοσκήματα, ἐκ χόρτων μόνον, ἅτινα, ἐξερχόμενοι κατὰ τὴν ὥραν τῆς μεταλήψεως τῆς τροφῆς ὡς ἐπὶ νομὴν ἐπὶ τὸ ὄρος, ἀνεζήτουν καὶ ἀνασπώντας διὰ τινος μαχαϊριδίου ἔτρωγον. Κατῴκουν ἐν τοῖς κοιλώμασι τῶν βράχων καὶ ταῖς ὄποις τῆς γῆς, προσευχόμενοι καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεόν· ὁ δὲ τόπος, ἐνθα κατελάμβανεν αὐτοὺς ὁ θάνατος, ἐγένετο αὐτοῖς τάφος. Οὕτως ἀναφέρει περὶ αὐτῶν ὁ ἅγιος Ἐφραὶμ ὁ Σύρος, (Φλερὺ ἱστορ. ἐκκλησι. βιβλ. 17^{ον} VII).

Ταῦτα ἐν συνόψει περὶ μορφῶν τοῦ μοναχικοῦ βίου, οὕτινος τὰ σπέρματα κατεβλήθησαν ὑπὸ τινων ἀσκητῶν τῶν πρώτων τῆς Ἐκκλησίας αἰώνων, τῶν καλουμένων **θεραπευτῶν**. Οἱ θεραπευταὶ ὑπῆρχον εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, περισσότερο δὲ ἦσαν διαδεδομένοι ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἰδίως περὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ὀνομάζοντο **θεραπευταί**, ἢ διότι ἐπεμελοῦντο τὴν θεραπείαν τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ἢ διότι ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ θεραπεύειν (ἢ τοὶ λατρεύειν) τὸ θεῖον. Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀλεξανδρέων, ἣν συνήγαγεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος, ἀπετελεῖτο οὐ μόνον ἐξ Ἑλλήνων, Ἰουδαίων καὶ Αἰγυπτίων, ἀλλὰ καὶ ἐκ παντὸς ἔθνους ἀλλοδαπῶν (Σύρων, Λίβων, Κιλικίων, Αἰθιοπῶν, Ἀράβων, Βακτριανῶν, Σκυθῶν, Περσῶν καὶ Ἰνδῶν), οὓς προσείλκυε τὸ ἐμπόριον τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης, ἣτις ἦτο ἡ δευτέρα μετὰ τὴν Ρώμην πόλις τοῦ κόσμου καὶ ἡ πρώτη κατὰ τὸ ἐμπόριον. Τῆς ἐκκλησίας ταύτης ἡ καλλιτέρα μερὶς φαίνεται νὰ ἦσαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἰδίως οἱ θεραπευταί.

Οἱ **Θεραπευταί** οὗτοι ἦσαν κατὰ πολὺ διάφοροι τῶν Ἑσσηνῶν, οἵτινες ἠδύρισκοντο μόνον ἐν Παλαιστίνῃ καὶ δὲν ὑπερέβαινον τὸν ἀριθμὸν τῶν 4,000.

Οἱ μὲν Ἑσσηνοὶ ἢ Ἑσσαῖοι φεύγοντες τὰς μεγαλόπολεις κατῴκουν ἐν ταῖς κώμαις, ἐκαλλιέργουν τὴν γῆν, ἐξήσκουν μόνον τὰς ἀθῶας τέχνας, καὶ ἀπείχον τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῆς ναυτιλίας. Ἐξῶν βίον κοινοβιακόν, ἐσθίοντες εἰς μίαν κοινὴν τράπεζαν, καὶ ἐφόρουσαν λευκὰ φορέματα, ἅτινα παρελάμβανεν ἕκαστος ἐκ τοῦ κοινοῦ τῆς ἀδελφότητος. Ἦσαν φιλόξενοι, περιποιούοντο μεγάλως τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ ἀπεκόμιζον εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον πᾶν ὅ,τι ἐπορίζετο ἕκαστος ἐκ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἐργασίας. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν φοβούμενοι τὰς ἀπιστίας καὶ δυστροπίας τῶν γυναικῶν ἀπέφευγον καὶ τὸν

γάμον ζῶντες ἐν σωφροσύνη καὶ ἐγκρατεία. Τοὺς μέλλοντας νὰ καταταγῶσιν εἰς τὸ τάγμα αὐτῶν ἐδοκίμαζον ἐπὶ τρία ἔτη. Ἦσαν οἱ δεισιδαιμονέστεροι ἐκ πάντων τῶν Ἰουδαίων, μὴ παραδεχόμενοι τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ πάντα εἰς τὴν εἰμαρμένην ἀποδιδόντες, καὶ ἐτήρουν μετὰ μεγάλης ἀκριβολογίας τὰς νομικὰς παρατηρήσεις. Τὰ περὶ τῶν ἐθίμων αὐτῶν ἀναφέρει λεπτομερῶς ὁ Ἰώσηπος. (Ἰουδ. ἀρχ. XIII καὶ XVIII. Φλερύ. Ἱστορ. ἐκκλ. Α'. IV.). Τὰ μὲν λοιπὸν περὶ Ἑσσηνῶν τοιαῦτα.

Οἱ δὲ **θεραπευταὶ** φεύγοντες τὰς πόλεις κατόικον ἰδίως ἐξοχικὰ τινα μέρη πλησίον τῆς Μαρεώτιδος λίμνης. Τὰ οἰκήματα αὐτῶν ἦσαν μὲν ἀπεμονωμένα χάριν τῆς μοναξίας, οὐχὶ ὅμως καὶ κατὰ πολὺ ἀπομεμακρυσμένα, διὰ νὰ δύνανται νὰ ὑπερασπίζωνται ἀλλήλους ἐν περιπτώσει ἐπιδρομῆς ληστῶν. Τὸ οἰκήμα ἐκάστου θεραπευτοῦ ἐν ᾧ ἦν καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῦ εὐκτήριον, ὠνομάζετο **σεμνεῖον** ἢ **μοναστήριον**. Ἐν τοῖς σεμνεῖοις τούτοις ἐνδιατώμενος ἕκαστος θεραπευτὴς ἐτέλει τὰς θεραπευτικὰς αὐτοῦ ἐξασκήσεις, ἔφαλλε καὶ ἐμελέτα τὰ ἱερὰ βιβλία. Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἔτρωγε πρὸς τὴν δύσεως τοῦ ἡλίου, τινὲς δὲ ἐν διαστήματι τριῶν ἢ καὶ ἐξ ἡμερῶν ἔτρωγον ἀπαξ μόνον. Ἡ τροφή αὐτῶν ἦτο λιτή, συνισταμένη ἐξ ἄρτου, ἀλατος, ὑσώπου, καὶ ὕδατος. Τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου συνήγοντο εἰς τινα καθολικὸν ναὸν κεχωρισμένον εἰς δύο μέρη διὰ τοίχου δύο ἢ τριῶν πήχων ὕψους, ἵνα οὕτω αἱ γυναῖκες εὐρίσκωνται κεχωρισμέναι τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἀκροῶνται τῆς ἱεράς διδασκαλίας χωρὶς νὰ βλέπωνται. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦν ἐξόχως ἐώρταζον, συνήρχοντο λευχειμονοῦντες καὶ ἐπανηγυρίζον, ἐσθίοντες ἅμα εἰς μίαν κοινὴν τράπεζαν, Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ταύτῃ πανδαισίᾳ ἡ τροφή αὐτῶν ἦτο ἡ αὐτή. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἠγείροντο ἅπαντες ὁμοῦ ἐν μέσῳ τῆς αἰθούσης καὶ διαιρούμενοι εἰς δύο χορούς, (ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν) ἔφαλλον διαφόρους ᾠδὰς χορεύοντες καὶ κροτοῦντες τὰς χεῖρας καὶ ἐξαλλοὶ ὑπὸ τῆς χαρᾶς δεικνύμενοι, κατὰ τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἁδαμένης ᾠδῆς. Κατόπιν συνήπτοντο εἰς ἓνα χορὸν κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχαίων Ἑβραίων τῶν διαβάντων τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. Τοιαύτη ἦτο ἡ διαγωγὴ καὶ τὰ ἔθιμα τῶν Ἰουδαίων τούτων θεραπευτῶν, οὓς ἀναφέρει Φίλων (1) ὁ Ἰουδαῖος ἐν τινι λόγῳ

(1) Ὁ ἅγιος Ἰερώνυμος συγκαταλέγει τὸν Φίλωνα μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων διὰ τοῦτο καὶ μόνον, διότι (λέγει)

περὶ θεωρητικοῦ βίου ἱκετῶν, καὶ οὔτινες πολὺ πιθανὸν νὰ ἠσπάσθησαν βραδύτερον τὸν χριστιανισμόν. Εἴτε ὁμοίως ἠσπάσθησαν βραδύτερον τὸν χριστιανισμόν οἱ θεραπευταί, εἴτε μὴ, τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου ὑπῆρχον πολλοὶ Χριστιανοί, οὔτινες, ποθοῦντες νὰ φθάσωσι κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὴν χριστιανικὴν τελειότητα, ἐξήρχοντο ἐκ τῶν πόλεων καὶ ἐξῶν ἐν τοῖς ἐξοχικοῖς χωρίοις τῶν περιχώρων τῆς Ἀλεξανδρείας, μελετῶντες τὰς Γραφάς, προσευχόμενοι, νηστεύοντες, ἐργαζόμενοι διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν, καὶ μόνον μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου τροφῆς μεταλαμβάνοντες. (Φλερὸ ἱστ. ἐκκλ. βιβλ. Β' ΥΙ).

Ὁ οὕτω λοιπὸν κατὰ πρῶτον ἐν Αἰγύπτῳ ἀναφανείς καὶ ἀναπτυχθεὶς μοναχικὸς βίος μετεφέρθη βραδύτερον διὰ τοῦ μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου Ἰλαρίωνος τοῦ μεγάλου εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐνθα ἰδρύθησαν πολλὰ Μοναστήρια, Λαῦραι καὶ ἀσκητήρια, ἐν οἷς διέπρεψαν ἄνδρες σπουδαῖοι καὶ ἐπιφανεῖς, οὔτινες ὑπῆρξαν περιώνυμοι διὰ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, ἀναδειχθέντες ἐφάμιλλοι πρὸς τὸν μέγαν Ἀντώνιον. Τοιοῦτοι ἦσαν ὁ μέγας Ἰλαρίων, ὁ μέγας Εὐθύμιος, ὁ ἅγιος Χάριτων, ὁ ἅγιος Κυριακὸς, Σάββας ὁ ἠγικισμένος, Θεοδόσιος ὁ Κοινοβιάρχης καὶ ἄλλοι. Ὁ μοναχικὸς βίος ἐξηπλώθη ἐπίσης καὶ εἰς τὸ Σίναϊον ὄρος, εἰς τὴν Συρίαν καὶ εἰς ἅπασαν τὴν χριστιανικὴν Ἀνατολήν, καὶ τὴν Δύσιν.

Ἄλλ' ἐν Αἰγύπτῳ, Παλαιστίνῃ, Συρίᾳ τε καὶ Ἀραβίᾳ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀκμάζη ἐπὶ πολὺ ὁ μοναχικὸς βίος καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διὰ τὰς πυκνάς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων καὶ τῶν λοιπῶν γειτονικῶν βαρβάρων ἐθνῶν, οὔτινες διήρπαζον

περιγράφων ὁ Φίλων τὴν ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου ποιη-
ματινομένην Ἐκκλησίαν τῶν Ἀλεξανδρέων τρέπεται εἰς ἔπαινον
τῶν ἡμετέρων· ποιεῖ δὲ τοῦτο (λέγει), διότι, ὅτε τὸ δεύτερον
ἀπεστάλη πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαίων τοῦ ἔθνους αὐτοῦ εἰς
Ρώμην ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος, ἐσχέτισθη μετὰ τοῦ ἀποστόλου
Πέτρου, οὗ ἕνεκα κοσμεῖ δι' ἐπαινῶν τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ εὐαγγ-
ελιστοῦ Μάρκου, ὅστις ἦτο μαθητὴς τοῦ ἀποστ. Πέτρου
*Aiunt hunc... cum secunda vice venisset ad Claudium,
in eadem urbe locutum fuisse cum apostolo Petro ejusque
habuisse amicitias et ob hanc causam etiam Marci, disci-
puli Petri apud Alexandriam sectatores ornasse laudibus
suis.*» (Cap. XI.). Ἐνθα βλέπομεν, ὅτι οἱ θεραπευταὶ οὗτοι
ἐκλαμβάνονται ὡς χριστιανοὶ ὑπὸ τοῦ ἁγ. Ἰερωνύμου.

καὶ κατέστρεφον συχνάκις τὰ ἱερά ταῦτα μοναχικὰ σκηνώματα. Διὸ καὶ ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 9ου ἡδη αἰῶνος νὰ μαραίνηται καὶ νὰ μεταφέρηται βαθμηδὸν εἰς μέρη ἤκιστα ὑποκειμένα εἰς βαρβαρικὰς ἐπιδρομάς. Ὅθεν ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 9ου αἰῶνος βλέπομεν τὸν μοναχικὸν βίον ἀναπτυσσόμενον ἐν Ἀθωνί, ἐν τῷ **Ἀγιωνύμφῳ** τούτῳ **Ὄρει**, ἔνθα καὶ ἐμελλε νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ μακρὸν καὶ νὰ διαιωνίσῃ, οὕτως εἰπεῖν, διαμένων ἀνώτερος πάσης προσβολῆς, μεθ' ὅλας τὰς καιρικὰς περιπετείας τοῦ ἔθνους ἡμῶν, καὶ τὴν χαλάρωσιν καὶ ψυχρότητα τῆς πίστεως τῶν τελευταίων τούτων χρόνων. Ὁ μοναχικὸς βίος ἐν Ἀθωνί ἀπετέλεσεν ἰδιαιτέραν τινὰ μοναχικὴν ἑμοσπονδίαν περιβληθεῖσαν διὰ τοῦ κύρους τῶν προνομίων ἅπερ ἀπένειμαν αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τοῦ Βυζαντίου καὶ ἅπερ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐπεκύρωσαν βραδύτερον καὶ αὐτοὶ οἱ Σουλτάνοι. Οὕτως δ' Ἀθῶν ἐγένετο ἰδιάζουσα ἐστία τοῦ μοναχικοῦ βίου, ἀκρόπολις τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ τὸ μόνον μέχρι τῆς σήμερον καταφύγιον τῶν ἀληθῶς ἀπαρνούμενων τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου. Διὸ καὶ ἐκλήθη **Ἄγιον Ὄρος**, καὶ ἐπίγειος κληρὸς τῆς Θεομήτορος, ἣτις ἐμφανισθεῖσα κατ' ὄναρ εἰς τὸν πρῶτον ἡσυχαστὴν τοῦ Ὄρους **Πέτρον τὸν Ἀθωνίτην** (καθάπερ ὁ βιογράφος αὐτοῦ ἱστορεῖ) εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἐξέλεξε τὸ Ὄρος τοῦτο ὡς ἰδιάζουσαν κατοικίαν τῶν θελόντων νὰ ἀπαρνηθῶσι τὰ τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἀφιερῶσωσιν ἑαυτοὺς ἀποκλειστικῶς τῷ Θεῷ διὰ τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ὑπέσχετο νὰ ἴηαι χορηγὸς πάντων τῶν ἀναγκαιούτων αὐτοῖς ἐν τῷ παρόντι βίῳ, ἀρωγὸς ἐν τοῖς πνευματικοῖς παλαισμοῖσι, καὶ ἐγγυητὴς τῆς αἰωνίου αὐτῶν σωτηρίας, ἐὰν μὴ ἀμελῶσιν ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς πόνοις καὶ ἰδρῶσι.

§. 2. Τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἀθῶνος καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ἱεραὶ Μοναί.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἀθῶνος, ἀποτελοῦν μίαν τῶν τριῶν γλωσσῶν τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου, εἶναι χώρα πλήρης φυσικῶν χαρίτων καὶ καλλονῶν, κατάφυτος ὑπὸ ποικίλης αὐτομάτου βλαστήσεως, ἀρδευομένη ὑπὸ ἀφθόνων διαυγῶν καὶ ψυχρῶν ὑδάτων, καὶ περιρρεομένη σχεδὸν πάντοθεν ὑπὸ θαλάσσης.

Ἡ χώρα αὕτη εἶναι γνωστὴ ὡς ἰδιάζουσα κατοικία Μοναχῶν καὶ ἐστία τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ ἀπὸ τοῦ 9ου ἡδη αἰῶνος, κατὰ τὰς βεβαίας ἱστορικὰς εἰδήσεις. Ἐὰν δὲ δώσωμεν προσοχὴν εἰς τὰς φερομένας παραδόσεις, ὧν ἡ βεβαιότης δὲν

δύναται νὰ ἀποδειχθῆ, θὰ παραδεχθῶμεν, ἔτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου κατήκουν μοναχοὶ ἐν ἁγίῳ Ὁρει.

Ἐπειδὴ πολλαὶ τῶν ἐν ἁγίῳ Ὁρει Μονῶν ἰδρύθησαν ἢ εὐηργετήθησαν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ πολλοὶ ἐπίσημοι βυζαντινοὶ καὶ λόγιοι τοῦ Ἐθνους καταφυγόντες εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος ἠσπάσθησαν τὸν μοναχικὸν βίον, διὰ τοῦτο δ' ἐν ἁγίῳ Ὁρει μοναχισμὸς συνδέεται στενωτάτα πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου. Διὸ καὶ ὁ γινώσκων τὴν βυζαντινὴν ἱστορίαν δὲν δύναται νὰ ἀγνοῇ παντάπασιν τὸν Ἅθωνα.

Ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἀνεφάνησαν οἱ μοναχοὶ ἐν Ἅθωνι μέχρι τῆς σήμερον ἐγένοντο πολλαὶ παραλλαγαὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου, πολλὰ μοναστήρια καὶ μονῆδρια ἐρημωθέντα ἐξέλιπον, καὶ πολλαὶ νεώτεραι καὶ μεγαλοπρεπέστεραι Μοναὶ ἀνιδρύθησαν (1).

(1) Πρὸ τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς ὑπῆρχον ἱκαναὶ πόλεις ἢ πολισμοὶ ἐν τῇ Ἀθωϊκῇ (ἤτις Ἄκτῃ ἢ Ἄθως ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο)· τούτων μνησθὲν ποιοῦνται οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ καὶ γεωγράφοι, οἵτινες ἀνασέρουσι καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ξέρξου γενομένην τομὴν τῆς χερσονήσου, ἣν ὁ ὑπερήφανος ἐκεῖνος μόνον ἤσπασε «δείσας μάλιστα, κατὰ τὸν Προδόπον, τὸν περιπλοκὸν τοῦ Ἄθω, οὗ τῷ προτέρῳ ἔτι ποιούμενος ταύτην τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπειτασε». (VI, 95). «ἐπιπεσὼν γὰρ σφι περιπλέοντι βορέης ἀνεμὸς μέγας τε καὶ ἄπορος κάρτα τροχέως περιέσπε πλήθει πολλὰς τῶν νέων ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων· λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νέων τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδεσιότης εἴους τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἐπιστάτο, καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἱ δὲ ὄγει»· (Ἡρόδ. VI. 44). «ὁ γὰρ Ἄθως ἐστὶν ὄρος μέγα τε καὶ ὀνομαστόν, ἐς θάλασσαν κατήκον, οἰκημένον ὑπὸ ἀνθρώπων. Τῇ δὲ τελευτῇ ἐς τὴν ἡπειρον τὸ ὄρος, χερσονησοειδὲς τέ ἐστι καὶ ἰσθμὸς ὡς δυνάδεκα σταδίων.... Ἐν δὲ τῷ ἰσθμῷ τούτῳ, ἐς τὸν τελευτῇ ὁ Ἄθως, Σάνη πόλις ἑλλὰς οἰκηται, αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης, ἔσω δὲ τοῦ Ἄθω οἰκημένοι, τὰς τότε ὁ Πέρσης νησιώτιδας ἀντὶ ἡπειρωτίδων ὄρητο ποιεῖν· εἰσι δὲ αἶδε : Δίον, Ὀλόφυξος, Ἀκρόθων, Θύσσοσ, Κλεωναί.» (Ἡρόδ. VII 23). «Βρασιίδας μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεωσ ἄλωσιν, ἔχων τοὺς ξυμμάχους, στρατεύει ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν καλουμένην. Ἔσσι δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέωσ διωρούγματος ἔσω προῦχουσα, καὶ ὁ Ἄθως αὐτῆσ ὄρος ὑψηλὸν τε-

Σήμερον τὸ ἅγιον Ὅρος ἀριθμεῖ 20 ἱεράς Μονάς, αἵτινες καθ' ἱεραρχικὴν σειρὰν τεταγμέναι εἶναι αἰ ἐξῆς : 1) Ἡ ἱερὰ Μονὴ μεγίστης Λαύρας, 2) ἡ τοῦ Βατοπεδίου, 3) ἡ τῶν Ἰδίων, 4) ἡ τοῦ Σελανδαρίου, 5) ἡ τοῦ Διονυσίου, 6) ἡ τοῦ Κουτλουμουσίου, 7) ἡ τοῦ Παντοκράτορος, 8) ἡ τοῦ Ξηροποτάμου, 9) ἡ τοῦ Ζωγράφου, 10) ἡ τοῦ Δοχειαρίου, 11) ἡ τοῦ Καρακάλλου, 12) ἡ τοῦ Φιλοθέου, 13) ἡ Σιμόπετρα, 14) ἡ τοῦ ἁγίου Παύλου, 15) ἡ τοῦ Σταυρονικήτα, 16) ἡ τοῦ Ξενοφώντος, 17) ἡ τοῦ Γρηγορίου, 18) ἡ τοῦ Ἐσφιγμένου, 19) ἡ τῶν Ρώσων (ἡ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος), καὶ 20) ἡ τοῦ Κωνσταμονίτου.

Τούτων 11 εἶναι **κοινόθιοι**. αἰ ἐξῆς : Ἡ Διονυσίου, Κουτλουμουσίου, Ζωγράφου, Καρακάλλου, Σιμόπετρα, Ἁγίου Παύλου, Ξενοφώντος, Γρηγορίου, Ἐσφιγμένου, ἡ τῶν Ρώσων, καὶ ἡ τοῦ Κωνσταμονίτου. Αἱ δὲ λοιπαὶ 9 **ιδιόρρυθμοι**.

Τὸ **κοινοθιακὸν** σύστημα ὑποχρεοῖ τοὺς μοναχοὺς νὰ ἀσκήσωσιν ἀκτημοσύνην, ἐσθίοντες ἅπαντες ὁμοῦ εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν, λαμβάνοντες τὰ ἀναγκαζομένα αὐτοῖς ἐνδύματα παρὰ τοῦ κοινοῦ τῆς Μονῆς.

Τὸ δὲ **ιδιόρρυθμον** σύστημα ἐπιτρέπει τῷ μοναχῷ τὴν κατ' ἀρέσκειαν ἐν τῷ ἰδίῳ δωματίῳ διαίταν χορηγουμένων αὐτῷ ἐκ τοῦ κοινοῦ τῆς Μονῆς τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων τροφίμων, καὶ μικροῦ τινος ἐτησίου μισθοῦ διὰ τὰς λοιπὰς αὐτοῦ ἀνάγκας. Πλήν, ἐκάτερον τῶν συστημάτων ἔχει τὰ ἴδια αὐτοῦ πλεονεκτήματα ἅμα καὶ μειονεκτήματα.

Αἱ κοινόθιοι Μοναὶ διοικοῦνται ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου συνεργαζομένου μετὰ τῶν Ἐπιτρόπων καὶ τοῦ συμβουλίου τῶν Γερόντων, αἱ δὲ ιδιόρρυθμοὶ ὑπὸ τῆς Συνάξεως τῶν Προΐ-

λεντῶ εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Πόλεις δὲν ἔχει **Σάνην** μὲν, Ἄνδριον ἀποικίαν παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, ἐς δὲ τὸ πρὸς Εὐβοίαν πέλαγος **τετραμμένην** τὰς δὲ ἄλλας **Θύσσον** καὶ **Κλεωνάς**, καὶ **Ἀκροθώους**, καὶ **Ὀλόφυξον** καὶ **Διον**, αἱ οἰκοῦνται ξυμμίκτοις ἔθνεσι βαρβάρων διγλώσσων καὶ τι καὶ χαλκιδικὸν ἐν βραχύ, τὸ δὲ πλεῖστον πελασγικόν... κατὰ δὲ μικρὰ πολιόμενα οἰκοῦσι» (Θουκιδίδης Δ'. 109). Περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ὤρυσσον τὴν διώρυχα βλέπε Ἡρόδοτον (βιβλ. VII 22—25.). Σημειωτέον ὅτι σήμερον μόλις που διακρίνονται τὰ ἔχνη τῆς διώρυγος.

σταμένων διοριζούσης κατ' ἔτος δύο ἢ τρεῖς Ἐπιτρόπους. (1)

(1) Τὸ πάλαι οἱ Καθηγούμενοι τῶν Κοινοβίων ἦσαν κυρίως ἐπιτετραχμένοι τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς διοικήσεως καὶ ἐπισκέψεως τῶν συνειδήσεων τῶν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν αὐτῶν τετραχμένων ἀδελφῶν. Ὅντες δηλ. πλήρεις πνευματικῆς διακρίσεως καὶ ἐμπειρότατοι τῶν ψυχῶν κυβερνῆται, ἐξεπλήρουν ἔργον πνευματικοῦ ποιμένου, ἐξήτταζον τὰ τῆς συνειδήσεως ἐνὸς ἐκάστου, ἐψυχολόγουν τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, καὶ διερρούθμιζον τὴν πολιτείαν αὐτοῦ, διατάττοντες ἐνὶ ἐκάστῳ τὰς ἀναλόγους πνευματικὰς ἀσκήσεις πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ζητουμένης, κατὰ τὸ δυνατόν, ἠθικῆς ἐκάστου τελειοποιήσεως. Τὸ ἔργον δὲ τῆς οἰκονομίας, τὸ ἀφορῶν τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας καὶ ὑποθέσεις τῆς Μονῆς, ἦτο ἀνατεθειμένον εἰς τὸν **Οἰκονόμον** ἢ **Πραιπόσιτον** τῆς Μονῆς καὶ τὸ συμβούλιον τῶν **Γερόντων** ἐργαζόμενον ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐπίβλεψιν τοῦ Καθηγούμενου. Σήμερον ὅμως οἱ Καθηγούμενοι ἐπέχεισι θέσιν ἀπλοῦ Οἰκονόμου καὶ διχειριστοῦ τῆς περιουσίας τῶν Μονῶν, καὶ οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ ἀποτελεσματικῆς ἐπισκέψεως συνειδήσεων καὶ ἠθικῆς διακρίσεως τῶν καρδιῶν, εἰ μὴ πρὸς ἀπλῆ τυπικὴν ἐπαγορευτικὴν.

Ἐν ταῖς Ἰδιορρυθμίσι περὶ μὲν τῶν οἰκονομικῶν ὑποθέσεων τῆς Μονῆς φροντίζουσιν οἱ κατ' ἔτος διοριζόμενοι Ἐπιτροποὶ ἐργαζόμενοι ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐπίβλεψιν τῆς Συνάξεως τῶν Προϊσταμένων. Τὰ δὲ τῆς συνειδήσεως κλονίζονται ὑπὸ τοῦ Πνευματικοῦ, ὃν ἀναγκαιῶς ἐκάστη ἰδιορρυθμὸς Μονὴ οφείλει ἐντὸς τῶν περιβόλων τῆς νὰ συντηρῆ, καὶ οὐχὶ ἐν ὠρισμέναις ἡμέραις ἐξωθεν νὰ προσκλήῃ. Ὁ Πνευματικὸς ἐν ταῖς ἰδιορρυθμίσι Μοναῖς ἐπέχει, τρόπον τινὰ θέσιν τοῦ ἀρχαίου **Πρεσβυτέρου** τῆς Σκήτεως, ὃς, ὡς προλαβόντες εἶπομεν, ἐπεσκέπτετο τὴν ἠθικὴν τῶν ἀδελφῶν κατάστασιν καὶ ἐρρούθμιζε τὰ τῆς πολιτείας αὐτῶν. Τὰ **ἰδιορρυθμια** παρουσιάζουσι τὰ ἐξῆς κοινὰ σημεῖα πρὸς τοὺς ἀρχαίους Σκητιώτας καὶ Λαυρεώτας: 1) Ὅτι ἕκαστος δικαίᾳτῃ ἐλευθέρως ἐν τῷ ἰδίῳ δωματίῳ, ἐξ ἑαυτοῦ προμηθεύμενος πάντα τὰ ἀναγκαζοῦντα αὐτῷ σκευῆ καὶ ἔπιπλα, ἐνδύματα καὶ βρώσιμα (πλὴν τῶν ἀναγκαιοτάτων τροφίμων, ὡς εἶπομεν). 2) ὅτι δύναται τὰ ἐκ τοῦ ἐργοχείρου του καὶ τοῦ ἐν τῇ Μονῇ διακονήματός του πορίζόμενα χρήματα νὰ τὰ διαθέσῃ καθὼς βούλεται. 3) ὅτι συνέρχονται ἅπαντες (καθ' ἡμέραν ὅμως) ἐν τῷ Καθολικῷ νὰ πρὸς ἀκρόασιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ 4) ὅτι ρυθμίζουσιν ἅπαν-

Κέντρον τοῦ Ἁγίου Ὁρους εἶναι ἡ ἀρχαία Σκήτη τῶν Καρυῶν, ἐν ἣ ἔδρευε ὁ Διοικητὴς καὶ ἡ ἱερὰ Κοινότης μετὰ τῆς Ἐπιστασίας. Τὰ πλεῖστα τῶν οἰκημάτων αὐτῆς μετεβλήθησαν σήμερον εἰς μεγαλοπρεπῆ κτίρια, ἐν οἷς ἐργάζονται διάφοροι χειροτέχνη, ὠρολογοποιοί, ράπται, ἀρτοποιοί, χαλκεῖς, ὑποδηματοποιοί, παντοπῶλαι κ.λ.π.

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης ἀποτελεῖται ἐκ τῶν 20 Ἀντιπροσώπων τῶν ἱερῶν Μονῶν. Αὕτη συνεδριάζουσα μετὰ τῆς Ἐπιστασίας διεξάγει τὰς ἐκάστοτε ἀναφαινομένας ὑποθέσεις τοῦ τόπου. Ἡ ἱερὰ Ἐπιστασία ἀποτελεῖται ἐκ 4 Ἐπιστατῶν, οἵτινες λαμβάνονται ἐκ τῶν Μονῶν διαδοχικῶς κατ' ἔτος, καὶ οἵτινες δυνατὸν νὰ ἦναι αὐτοὶ οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν οἰκείων Μονῶν, πλὴν τοῦ Πρωτεπιστάτου, ὅστις κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ μὴ ἦναι ἐπιφορτισμένος καὶ τὰ καθήκοντα τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς ἰδίας Μονῆς. Ὁ Πρωτεπιστάτης ἐπέχει θέσιν τοῦ ἀρχαίου «Πρώτου τοῦ Ὁρους» καὶ λαμβάνεται πάντοτε

τὰς ἀσκήσεις τῆς ἡθικῆς αὐτῶν προόδου συμφώνως πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ Πνευματικοῦ τῆς Μονῆς.

Ἐν τρισὶ ἰδιοκρήτοις Μοναῖς οἱ Προϊστάμενοι, κυρίως καὶ αὐτοὶ μόνοι (πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων), ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ προσλαμβάνειν ὑποτακτικούς, ἧτοι μαθητὰς ἀρχαίους, οὓς προοιμιάζοντες καταλλήλως εἰς τὰ τῆς εὐπειθείας καὶ εὐταξίας μαθήματα καὶ τὰ λοιπὰ μοναχικὰ καθήκοντα, ἀποκείρουσι μετὰ 2 ἢ 3 συνήθως ἔτη μοναχοῦς.

Οἱ ὑποτακτικοὶ ὀφείλουσιν ἰδιαίτεράν εὐπείθειαν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τοὺς ἰδίους Γέροντας, ὑπηρετοῦσι τὰς οἰκιακὰς ὑπηρεσίας τοῦ δωματίου, καὶ ἐν γένει ἐκπληροῦσι τὰ ἐκάστοτε ἀνατιθέμενα αὐτοῖς ἔργα. Οἱ δὲ Γέροντες φροντίζουν περὶ τῆς ἡθικῆς αὐτῶν μορφώσεως, περὶ τῆς διανοητικῆς αὐτῶν κατὰ τὸ δυνατὸν ἀναπτύξεως, περὶ τῆς προμηθείας τῶν ἀπαιτούμενων αὐτοῖς ἐνδυμάτων καὶ λοιπῶν χρειῶν, καὶ ἐν γένει περιέπουσιν αὐτοὺς διὰ βίου διὰ τῆς εὐνοίας καὶ κηδεμονίας αὐτῶν, καὶ χρεῖας καλούσης προοιμιάζουσιν αὐτοὺς βαθμηδὸν καὶ εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης συμφώνως πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικούς Κανόνας. Ἐν τισὶ Μοναῖς, ἐὰν ὁ ὑποτακτικὸς ἦναι δεκτικὸς ἀνωτέρων μαθημάτων ἀποστέλλεται εἰς τινὰ ἱερατικὴν ἢ θεολογικὴν Σχολὴν (Ριζάρειον, Χάλκην, Πανεπιστήμιον) πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μαθημάτων του, Ἐκ τῶν οὕτω κκαταρτιζομένων καὶ μορφουμένων μοναχῶν λαμβάνονται συνήθως οἱ Προϊστάμενοι τῶν Μονῶν.

ἐκ τῶν ἐξῆς 5 Μονῶν : Λαύρας, Βατοπεδίου, Ἰθήρων, Χελανδαρίου καὶ Διονυσίου, ἐξ οὗ καὶ ἡ τοῦ ἔτους ἐκείνου Ἐπιστάσια καλεῖται : Λαυριωτική, Βατοπεδηνή, Ἰθηριτική, Χελανδαρηνή, Διονυσιατική.

Οἱ ἀπαρτίζοντες τὴν Λαυριωτικὴν Ἐπιστάσιαν καὶ συνεργαζόμενοι μετὰ τοῦ Λαυριώτου Πρωτεπιστάτου εἶναι οἱ ἐκ τῶν Μονῶν Δοχειαρίου, Ξεγοφῶντος καὶ Ἐσφιγμένου λαμβανόμενοι Ἐπιστάται.

Οἱ τὴν Βατοπεδηνὴν Ἐπιστάσιαν ἀπαρτίζοντες εἶναι : Ὁ Βατοπεδηνὸς Πρωτεπιστάτης, καὶ οἱ ἐκ τοῦ Κουτλουμουσίου, Καρακάλλου καὶ Σταυρονικήτα Ἐπιστάται

Οἱ τὴν Ἰθηριτικὴν : Ὁ Ἰθήρων, Παντοκράτορας, Φιλοθέου, καὶ Σίμωνος Πέτρας.

Οἱ τὴν Χελανδαρηνήν : Ὁ Χελανδαρίου, Ξηροποτάμου, Ἁγίου Παύλου καὶ Γρηγορίου.

Οἱ τὴν Διονυσιατικὴν : Ὁ Διονυσίου, Ζωγράφου, Ρωσικοῦ καὶ Κωνσταμονίτου.

Ἡ Ἰερὰ Ἐπιστάσια ἔχει τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τῆς Ἱεραῆ Κοινότητος, δικάζει πρωτοδικῶς καὶ ἐκπληροῖ ἅμα καθήκοντα δημοκρατικῆς φύσεως.

Ἡ ἀναγνώρισις τῶν μέλων τῆς Ἐπιστάσιος γίνεται ἐπισημῶς ἐν τῷ **Πρωτότῳ** καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Σκήτης τῶν Καρυῶν) τῇ 1ῃ Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους. Σανάγεται δηλ. διὰ κωδωνοκρουσίας ὁ λαὸς εἰς τὸν Ναόν, καὶ ἐγχειρίζεται τῷ μέλλοντι Πρωτεπιστάτῃ ἡ μέλαινα βακτηρία τοῦ « **Πρώτου τοῦ Ὄρους** » ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροσώπου τῆς Μεγίστης Λαύρας, ἀποτεινόντος πρὸς αὐτὸν ἅμα σύντομόν τινα προσφώνησιν, δι' ἧς ὑποδεικνύει αὐτῷ τὰ καθήκοντα, ἅπερ ἀναλαμβάνει καὶ εὐχεται αὐτῷ ἵνα εὐσυνειδήτως ἐκπληροῖ αὐτά.

Διμῆν τοῦ Ἁγ. Ὄρους, εἰς ὃν προσορμίζονται τὰ τακτικῶς διερχόμενα ἀτμόπλοια, εἶναι ὁ τῆς **Δάφνης**, ἀπέχων ἡμίσειαν ὥραν τῆς Μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, 1 σχεδὸν ὥραν τοῦ Ρωσικοῦ Κοινοβίου καὶ 2 ὥρας ἀπὸ τῶν Καρυῶν.

Ταχυδρομεῖον καὶ τηλεγραφεῖον ὑπάρχει καὶ ἐν Καρυαῖς καὶ ἐν Δάφνῃ. Τηλέφωνον δὲ ἐν Καρυαῖς, ἐν Δάφνῃ καὶ ἐν τισι Μοναῖς συγκοινωνούσαις τηλεφωνικῶς μετὰ τῶν Καρυῶν καὶ τῆς Δάφνης.

Ὁ μοναχικὸς πληθυσμὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀνέρχεται εἰς 7,000 περίπου ψυχάς. Τούτων περὶ τὰς 3,000 ὑπολογίζονται Ρῶσοι· ὑπάρχουσι δὲ καὶ ὀλίγοι Βούλγαροι, Σέρβοι καὶ Ρουμῶνοι.

Ο αριθμός των μοναχῶν ἐν ταῖς πλείσταις τῶν Μονῶν κυμαίνεται ἀπὸ 70 ἕως 100.

Ἐν Ἁγίῳ Ὄρει βιοῦσι καὶ ὑπὲρ τοὺς χιλίους λαϊκοί. Τούτων οἱ πλείστοι ἐργάζονται, ὡς χειροτέχναι ἐν Καρυαῖς. Ἄλλὰ καὶ ἐν ταῖς Μοναῖς εἶναι διεσπαρμένοι οὐκ ὀλίγοι ὡς τέκτονες, ξυλουργοί, ἐργάται κ.τ.λ.

Κατὰ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι ἀνεπίδατον τῇ γυναικείῳ φύλῳ. Οἱ ἀρχαῖοι Πατέρες προνοοῦντες περὶ τῆς, κατὰ τὸ δυνατόν, τελειότερας καθάρσεως καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας τῶν ὑπὸ τὴν ποιμαντορικὴν αὐτῶν προστασίαν ἀγομένων ἀδελφῶν, ἐφρόντιζον νὰ ἀπάγῳσιν αὐτοὺς παντὸς ἀτόπου καὶ σκανδαλώδους θεάματος δυναμένου νὰ ὑπενθυμίῃ αὐτοῖς ἀπρεπεῖς ἐννοίας, νὰ μολύνη τὸν νοῦν αὐτῶν, νὰ ἐκθλύνη καὶ νὰ χαλαρώσῃ τὸν πρὸς τὴν ἀγνότητα τόνον αὐτῶν. Πρὸς τοῦτο ἐνέκριναν νὰ ἀπαγορεύσωσι τὴν εἴσοδον τῶν γυναικῶν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, κυρώσαντες ἵνα ἡ ἱερὰ χερσόνησος διατηρῆται πάντῃ ἀνεπίδατος τῇ γυναικείῳ φύσει. Ἴνα δὲ μὴ λάθῃ εἰσελθοῦσά ποτε γυνὴ ἐν Ἄθωνῳ, ἀπηγόρευσαν καὶ τὴν εἴσοδον τῶν εἰσέτι ἀγενεῶν ἀρρένων παιδῶν. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπαγορεύουσι καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν συμμίκτων ποιμνίων, ὡς καὶ τὴν διατήρησιν παντὸς θήλειος κατοικιδίου ζῴου, ὧν ἡ μίξις θὰ παρεῖχεν ἄτοπον θεῆμα εἰς τὰς βδελυσσομένας πᾶσαν ἀσχημοσύνην ἡσήμεραι ἐξαγνιζομένας ψυχάς (1). Οἱ Ἀγιορεῖται αὐστηρῶς μέχρι σήμερον ἀντεχόμενοι τῶν πατρῶν τούτων θεσμῶν, μεθ' ὅλην τὴν χαλάρωσιν τῆς σημερινῆς γενεᾶς (ἥτις ἐπήνεγκε μικρὰν τινα ἀλλοίωσιν), ἀπηγόρευσαν τῷ 1881 νὰ ἀποβῆ εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ἡ ἐπισκεφθεῖσα τότε τὸν Ἄθωνα μεγάλη Δούκισσα τῆς Ρωσσίας Ἀλεξάνδρα Πετρόβνα.

Ὁ προσορμιζόμενος δι' ἀτμοπλοίου εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος θὰ ἀποβιασθῆ εἰς Δάφνην, ἐπὸθεν διερχόμενος ἐξωθεν τῆς Μονῆς Ξηροποτάμου θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν πολίχνην τῶν Καρυῶν, ἥτις, ὡς εἶπομεν εἶναι κέτρον τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἀπέχει τῆς Δάφνης 2 σχεδὸν ὥρων δρόμον. Ὡστε πρώτην Μονήν,

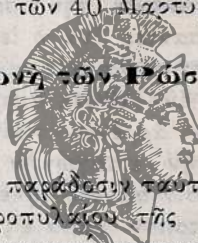
(1) «Παρθένε, λέγει που ὁ θεολ. Γρηγόριος), παρθένος ἴσθι
[καὶ οὔσας καὶ φαέεσσαι.
»Καὶ γλώσση. Πᾶσι γὰρ ἐπὶ τροχὸς εἰσὶν ἁμαρτίας.» (Ἵπο-
[θῆκαι παρθένους).-

ἦν ἀπαντᾷ ὁ εἰς Δάρφνην ἀποδιβαζόμενος ἐπισκέπτης τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἶναι ἡ ἱερά Μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου. ἐξ ἧς καὶ ἡμεῖς ἀρχόμενοι καταχωροῦμεν ὀλίγας τινὰς εἰδήσεις περὶ μιᾶς ἐκάστης Μονῆς.

1) Ἡ **ἰδιόρρυθμος Μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου**.
 Κεῖται ἐπὶ πλατείας, ὠραίας καὶ ὁμαλῆς θέσεως τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Ὄρους, ἐν μέσῳ ἐλαιῶνων, κήπων καὶ ἀμπελώνων, ἀπέχουσα ὡσεὶ λίθου βολὴν χειμάρρου τινός, ἐξ οὗ ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα νὰ καλεῖται **Μονὴ τοῦ χειμάρρου** ἢ συνηθέστερον τοῦ **Ξηροποτάμου**. Ἰδρύθη κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ Βασιλίσσης Πουλχερίας (1) περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' αἰῶνος Βραδύτερον δὲ ἐρημωθεῖσα ἀνωικοδομήθη ὑπὸ τοῦ Ὁσίου Παύλου τοῦ Ξηροποταμίτου κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Ἐπαυξήσεις καὶ μερικαὶ ἀνωικοδομήσεις ἐν τῇ Μονῇ ἐγένοντο καὶ ἄλλαι βραδύτερον. Τὸ καθολικὸν (ἦτοι ὁ καθεδρικός ναὸς) αὐτῆς τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τῶν 40 Μαρτύρων καὶ ἐορτάζει τῇ 9 Μαρτίου.

2) Ἡ **κοινόθετος Μονὴ τῶν Ρώσων ἢ τοῦ ἁγίου**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

(1) Συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν ταύτην συνετάχθη καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ προπυλαίου τῆς Μονῆς εὐρισκόμενον ἐπίγραμμα, ὑπερ εἶναι κεχαρσμένον κεφαλαίοις κεχρυσωμέναις γράμμασι καὶ ἔχει ὧδε :

«Σκηπὴν τήνδε θεοῖο Ἀθωνιάδα πῆξατο πρώτη
 Κλυτὴ Πουλχερίη εἵνεκεν εὐσεβείης»

Εἶτα δ' ἐφειμαῖς Παύλου ὁμαίμονος, οὗ κλέος εὐρύ,

Καίνισο θαῦμ' εἰσορᾶν Ρωμανὸς αὐτοκράτωρ.

Ἐκ δ' ἄρα τοῖο Μονὴν Ξηροποτάμου καλέουσι,

Σῆμ' ἀπὸ λειβομένων ἀροσιόμων ναμάτων.

Πᾶρ δὲ πύλῃσι νέον τὰδ' ἐνώπια παμφανόνια

(Πεβλ. Ὁμ. Ἰλ. Θ. 435).

Δείματο σεμνοτρόπων δῆμος ἔνοικος ὄσος.

Ξεῖνε, σὸν δ' εἰσιθι λαμπρὸν ἀμείψας λάτρινον οὐδόν,

Τεσσαρακονταρίθμοις μάστισιν ἤρα φέρων.

(Πεβλ. Ὁμ. Ἰλ. Θ. Ξ. 435).

Τῆλε δ' ἀπόσιχε κῆρ' ἀλεείνων, ὄσις ἀλιτροῦς,

Εἰ σταυρὸν τρομέεις φρουρὸν ἀλεξίκακον.»

1852. Ἡλίας Τανταλίδης.

(Ὁρα καὶ ἰδιωτικὰ στιχομεγέματα Ἡλίας Τανταλ. Τεργέστη 1860).

Παντελεήμονος. (1) Κείται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Ὁρους παρὰ τὴν θάλασσαν, ἀπέχουσα τῆς τοῦ Ἐηροποτάμου ἡμίσειαν ὥραν. Ἡ ἔδρυσις αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τὸν 18ον αἰῶνα· ἔκτοτε ὁμως ἠὺξήθη κολοσσιαίως διὰ πολλῶν λαμπρῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν. Ὁ πρῶτος καθολικὸς αὐτῆς ναὸς τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, (Ἰουλίου 27).

3) **Ἡ κοινόδοξος Μονὴ τοῦ Ξενοφῶντος.** Ἀπέχει μίαν ὥραν τῆς τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος καὶ 3 ὥρας τῶν Καρυῶν, καὶ κείται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Ὁρους ἐπὶ θέσεως ὁμαλῆς παρὰ τὸν αἰγιαλόν. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς τιμῶμενος ἐπ' ὄνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου (Ἀπριλ. 23) εἰδρῦθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος.

4) **Ἡ ἰδιοόρουθμος Μονὴ τοῦ Δοχειαρίου.** Κείται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ εἶναι ἰδρυμένη παρὰ τὴν θάλασσαν. Ἀπέχει ἡμίσειαν ὥραν τῆς τοῦ Ξενοφῶντος καὶ 4 σχεδὸν ὥρας τῶν Καρυῶν. Τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τῶν Ἀρχαγγέλων (Δεκεμβρ. 8).

5) **Ἡ κοινόδοξος Μονὴ τοῦ Κωνσταντινίου.** Κείται ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ ἀπέχει τῆς τοῦ Δοχειαρίου καὶ τῆς παραλίας μίαν ὥραν διάστημα καὶ 3 ὥρων ἀπὸ τῶν Καρυῶν. Ἡ παράδοξις ἀποδίδει τὴν ἔδρυσιν αὐτῆς εἰς τὸν πρῶτον χριστιανὸν βσιλεύα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντία, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα. Τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου. (Δεκεμβρίου 27).

6) **Ἡ κοινόδοξος Μονὴ τοῦ Ζωγράφου.** Κείται ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς κλιτύος τοῦ Ὁρους, ἀπέχει τῆς τοῦ Κωνσταντινίου 1 ὥρας ὁδόν, 3 1/2 ὥρων ἐκ τῶν Καρυῶν καὶ ἡμίσειαν περίπου ὥραν ἐκ τῆς θαλάσσης, Ἡ ἔδρυσις αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τὸν 10ον αἰῶνα. Κατοικεῖται ὑπὸ Βουλγάρων μοναχῶν καὶ τιμᾶται ἐπ' ὄνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου (Ἀπριλ. 23).

7) **Ἡ ἰδιοόρουθμος Μονὴ τοῦ Ξελανδαρίου.** Κείται ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς ἱερᾶς χερσονήσου καὶ εἶναι ἡ πλησιεστέρα πρὸς τὸν Ἰσθμὸν τὸν ἐνοῦντα τὴν ἱερὰν χερσονήσον μετὰ τῆς ἑλλης χαλκιδικῆς χερσονήσου (4 ὥρων ἀπόστασις). Ἀπέχει τῆς τοῦ Ζωγράφου ὁδόν 2 ὥρων καὶ 5 1/2

1) Ἐνταῦθα ἀναφέρομεν τὰς Μονὰς κατὰ σειρὰν, ὡς ἀπαντᾷ αὐτὰς ὁ ἐπισκέπτης ἀρχόμενος ἐκ τῆς τοῦ Ἐηροποτάμου καὶ προβλίνων πρὸς τὴν γειτονικὴν Μονὴν τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος.

ἐκ τῶν Καρυῶν. Ἰδρύθη κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ ἁγίου Συμεῶν (ἡγεμόνος Σερβίας) καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἁγίου Σάββα ἀρχιεπισκόπου Σερβίας, οἵτινες ἐμόνασαν ἐν αὐτῇ. Εἶναι μία τῶν ἐπισημοτέρων Μονῶν, κατοικεῖται ὑπὸ Σέρβων μοναχῶν καὶ τιμᾶται ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων. (Νοεμβρ. 21.).

8) Ἡ **κοινόδοτος Μονὴ τοῦ Ἐσφιγμένου**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου ἐπὶ ὀμαλῆς παραλίου θέσεως. Εἶναι ἐκτισμένη ὅλως παρὰ τὴν θάλασσαν, ἥτις καὶ ψαύει ἐλαφρῶς τὰ θεμέλια τῆς ἀνατολικῆς αὐτῆς πλευρᾶς. Ἀπέχει τοῦ Χελανδαρίου 1 ὥρας ὁδόν, καὶ 5 ἀπὸ τῶν Καρυῶν. Ἡ παράδοσις ἀποδίδει τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς εἰς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον τὸν μικρὸν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Πουλχερίαν. (+414—453). Κατὰ τὰς βεβαιότερας εἰδήσεις συνέστη κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς καθιέρωται εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου.

9) Ἡ **ἰδιόρρυθμος Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου**. Εἶναι μία τῶν ἀρχαιοτέρων, πλουσιωτέρων καὶ εὐρυτέρων ἐλληνικῶν Μονῶν τοῦ ἁγίου Ὄρους, κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς ἱερᾶς χερσονήσου, κατέχουσα θέσιν σχεδὸν παράλιον καὶ λαμπρὰν ἐπὶ ἐλευθέρῳ ὄρεινῳ καὶ περιστεύουσαν ὑπὸ εὐάνθων λιμῶντων καὶ ἀμπελώνων. Ἀπέχει τῆς τοῦ Ἐσφιγμένου ὁδόν 3 ὥρων καὶ ἴσον διάστημα ὁδοῦ ἀπὸ τῶν Καρυῶν. Ἀνάγει τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς εἰς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον τὸν μέγαν (379—395), κατὰ δὲ τὰς κρίσεις τῶν νεωτέρων, εἶναι ἴδρυμα τοῦ 10ου αἰῶνος. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς εἶναι καθιερωμένος εἰς τιμὴν τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. (Μαρτ. 25).

10) Ἡ **ἰδιόρρυθμος Μονὴ τοῦ Παντοκράτορος**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ὄρους, καὶ εἶναι θεμελιωμένη ἐπὶ βράχων δερομένων ἰσχυρῶς ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἥς τὰ θραυόμενα ὀρηκτικὰ κύματα προξενοῦσι πάταγον λίαν ὀχληρὸν καὶ ἀνυπόφορον. Ἀπέχει τῆς τοῦ Βατοπεδίου ὁδόν 2 ὥρων καὶ ἴσον σχεδὸν διάστημα ὁδοῦ ἀπὸ τῶν Καρυῶν. Εἶναι ἴδρυμα τοῦ 14ου αἰῶνος. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς εἶναι καθιερωμένος εἰς τιμὴν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου. (Αὐγ. 6).

11) Ἡ **ἰδιόρρυθμος Μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ εἶναι θεμελιωμένη ἐπὶ βραχώδους ὑψώματος ἐκτεινομένου ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐφ' οὗ ἀπαύστως προσαρασόμενα τὰ κύματα παρέχουσιν ὀχληρὸν καὶ ἀφόρητον πάταγον. Ἀπέχει τῆς τοῦ

Παντοκράτορος ἔδδὸν 1 ὥρας καὶ ἀπὸ τῶν Καρυῶν ἔδδὸν 1½ ὥρας. Ἡ πρώτη αὐτῆς Ἱδρυσις δύνανται νὰ ἀναγθῆ εἰς τὸν 10ον αἰῶνα. Τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου. (Δεκεμβ. 6).

12) Ἡ **κοινόδιος Μονὴ τοῦ Κουτλουμουσίου**: Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου, ἐπὶ ἐδάφους ἑμαλοῦ, ἐν μέσῳ ἀνθηρῶν καὶ χλοερῶν λειμώνων, ἀμπελώνων καὶ λεπτοκαρυῶνων. Ἀπέχει δεκάλεπτον διάστημα τῶν Καρυῶν, καὶ ἱκανὴν ἔδδὸν ἐκ τῆς θαλάσσης. Θεωρεῖται Ἱδρυμα τοῦ 13ου αἰῶνος, καὶ ἐορτάζει τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου. (Αὐγ. 6).

13) Ἡ **ιδιόρρυθμος Μονὴ τῶν Ἰβήρων**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ ἀπέχει τῆς θαλάσσης ὀλίγα βήματα. Εἶναι μία τῶν μεγαλητέρων Μονῶν τοῦ ἁγ. Όρους ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰβηρος Ἰωάννου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Εὐθυμίου κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Ἀπέχει τῶν Καρυῶν καὶ τοῦ Κουτλουμουσίου ἔδδὸν μίᾳς ὥρας. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς καθιέρωται εἰς τιμὴν τῆς ἐορτῆς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. (Αὐγούστου 15).

14) Ἡ **ιδιόρρυθμος Μονὴ τοῦ Φιλοθέου**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου ἐπὶ λαμπροῦ, ὑψηλοῦ καὶ τερπνοῦ ὄροσπέδιου καὶ ἀπέχει ἀπὸ μὲν τῆς θαλάσσης περίπου ἡμίσειας ὥρας ἔδδὸν, ἀπὸ δὲ τῶν Ἰβήρων δίωρον περίπου διάστημα. Εἶναι καὶ αὕτη μία τῶν ἀρχαιοτέρων Μονῶν ἀναγομένη εἰς τὸν 10ον αἰῶνα. Ὁ ναὸς αὐτῆς καθιέρωται εἰς τιμὴν τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. (Μαρτ. 25).

15) Ἡ **κοινόδιος Μονὴ τοῦ Καρακάλλου**. Κεῖται ἐν τινι λαμπρᾷ, τερπνῇ καὶ εὐαέρῳ ὑψηλῇ τοποθεσίᾳ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Όρους ἐν μέσῳ ἀνθηρῶν λειμώνων καὶ κήπων. Ἀπέχει σχεδὸν ἡμίσειαν ὥραν τῆς θαλάσσης, καὶ ἴσον διάστημα τῆς τοῦ Φιλοθέου. Τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. (Ἰουν. 29.), καὶ θεωρεῖται Ἱδρυμα τοῦ 11ου αἰῶνος.

26) Ἡ **Λαύρα τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου ἡ μεγίστη λεγομένη Λαύρα**. Εἶναι ἰδιόρρυθμος Μονὴ κειμένη ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Όρους πρὸς τὸ ἄκρον τῆς χερσονήσου. Εἶναι τοποθετημένη ἐπὶ ὠραίας, ἑμαλῆς καὶ ἀνοικτῆς τοποθεσίας, ἀπέχουσα μικρὸν τῆς θαλάσσης, 7 ὥρων ἔδδὸν ἀπὸ τῶν Καρυῶν, καὶ τετράωρον ἐκ τῆς τοῦ Καρακάλλου. Ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Λαυρεώτου χορηγοῦντος τοῦ Ἀυτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς Ἀθανασίου (Ἰουλ. 5).

καίπερ τὸ καθολικὸν αὐτῆς καθιέρωται ἔκπαλαι εἰς τιμὴν τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

17) Ἡ κοινόθετος Μονὴ τοῦ ἁγίου Παύλου. Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς κλιτύος τοῦ ὄρους παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ κυρίως Ἄθω, ἔστις ἐγείρεται ὑπεράνω αὐτῆς μετὰ τινος ἐπιβλητικῆς μεγαλοπρεπειᾶς, καὶ ἐξ οὗ ὁ πηγάζων δρμητικώτατος τῶν χειμάρρων τῆς ἱερᾶς χερσονήσου διέρχεται ἐκ τοῦ πλησίον τῆς Μονῆς. Ἀπέχει τῆς μὲν Λαύρας ἑδὼν 5 περίπου ὥρων, τῶν δὲ Καρυῶν 7ωρον διάστημα καὶ 20 λεπτὰ τῆς θαλάσσης. Κρίνεται ἔδρυμα τοῦ 10ου αἰῶνος καὶ ἑορτάζει τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου. (Φεβρ. 2).

18) Ἡ κοινόθετος Μονὴ τοῦ Διονυσίου. Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου εἶναι τεθεμελιωμένη ἐπὶ κυματοθραύστου βράχου. Ἀπέχει τῆς μὲν τοῦ ἁγ. Παύλου ἑδὼν δύσβατον μιᾶς ὥρας, ἀπὸ δὲ τῶν Καρυῶν 6)άωρον διάστημα. Ἰδρῦθη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Διονυσίου, οὗ καὶ τὸ ὄνομα φέρει κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα. Ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναὸς εἶναι καθιερωμένος εἰς τιμὴν τῶν γενεθλίων τοῦ Προδρόμου (Ἰουν. 24).

19) Ἡ κοινόθετος Μονὴ τοῦ Γρηγορίου. Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου ἐπὶ βραχίονος ὑψώματος δεχομένου καὶ συντρίβοντος τὴν ἀγρίαν ὄρμην τῆς ὑπὸ τῶν νοτιοδυτικῶν ἀνέμων ἐξαγριωμένης θαλάσσης. Ἀπέχει τῆς μὲν τοῦ Διονυσίου ἑδὼν μιᾶς ὥρας δύσβατον καὶ πετρώδη, ἀπὸ δὲ τῶν Καρυῶν περὶ τὰς 5 ὥρας. Φαίνεται ἔδρυμα κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα. Τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγ. Νικολάου (Δεκεμβρ. 6).

20) Ἡ κοινόθετος Μονὴ « Σιμόπετρα ». Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου, καὶ τεθεμελιώται ἐπὶ ἀποκρήννου καὶ ὑψηλοῦ βράχου, ἐφ' οὗ οἰοῖται αἰρομένη μετέωρος ἐκ τῆς γῆς διεγείρει τὸν θαυμασμὸν τῶν παραπλεόντων, ἐμφανίζουσα αὐτοῖς θεῖαν τερπνὴν μὲν καὶ γραφικωτάτην, ἀλλὰ καὶ λίαν τρομεράν. Ἀπέχει ἀπὸ μὲν τῆς παραλίας δρόμον ἐλικοειδῆ καὶ ἀνωφερῆ ἡμισείας σχεδὸν ὥρας, ἀπὸ τῆς τοῦ Γρηγορίου ἑδὼν 1 ὥρας ἀπὸ τῆς τοῦ Ξηροποτάμου ἑδὼν 3 ὥρων καὶ 4 σχεδὸν ὥρων ἑδὼν ἀπὸ τῶν Καρυῶν. Εἶναι ἔδρυμα τοῦ 14ου αἰῶνος, καὶ τιμᾶται ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων (Δεκεμβρ. 25).

§ 3. Σκῆται, Κελλία, Καλύβαι.

Ἐκτὸς τῶν 20 τούτων ἱερῶν Μονῶν ἀπαντῶμεν ἐν ἁγίῳ Ὄρει καὶ ἄλλα ἱερά καθιδρύματα ὑπαγόμενα ὑπὸ τὴν ἄμεσον

δικαιοδοσίαν τῶν Μονῶν. Διότι ἐν ἁγ. Ὅρει, πλὴν τῶν 20 ἱερῶν Μονῶν, οὐδεὶς ἕτερος δύναται νὰ κατέχη οὐδὲ σπιθαμὴν γῆς ὡς ἴδιον ἀνεξάρτητον κτήμα. Εἶναι δὲ τὰ τοιαῦτα ἐξαρτήματα τῶν ἱερῶν Μονῶν : Αἱ **Σκήται**, τὰ **Κελλία**, καὶ αἱ **Καλύβαι**, τῶν ἡσυχαστῶν ἢ ἐρημιτῶν.

Αἱ Σκήται εἶναι Κοινόβιοι καὶ ἰδιόρρυθμοι. Κοινόβιοι Σκήται εἶναι 4 : ἤτοι 2 Ρωσικαί, 1 Ρουμανικὴ, καὶ 1 Βουλγαρικὴ.

Αἱ κοινόβιοι αὗται Σκήται εἶναι αἱ ἑξῆς :

1) Ἡ μεγαλοπρεπὴς **Ρωσικὴ Σκήτη τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου** (τὸ **Σεράγιον**). Κεῖται πλησίον τῶν Καρυῶν καὶ ὑπόκειται εἰς τὴν Μονὴν Βατοπεδίου.

2) Ἡ μεγαλοπρεπὴς **Σκήτη τοῦ Προφήτου Ἡλίου**. Εὐρίσκεται ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς Μονῆς Παντοκράτορος, εἰς ἣν καὶ ὑπάγεται. Ἀπέχει αὐτῆς σχεδὸν ἡμίσειαν ὥραν καὶ 1 1/2 ὥρας ἑδὸν ἀπὸ τῶν Καρυῶν.

3) Ἡ **Ρουμανικὴ Σκήτη τοῦ τιμίου Πρόδρομου**. Κεῖται ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς Λαύρας, εἰς ἣν καὶ ὑπάγεται, καὶ ἀπέχει ἀπ' αὐτῆς μίαν ὥραν ὄρομον.

4) Ἡ **Βουλγαρικὴ Σκήτη τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου**, ἢ καλουμένη σλαβικῶς **Βογοροδίτσα** (Θεοτόκος). Ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μονῆς τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος (καίπερ εὐρισκομένη ἐν τοῖς ὄρεισις τοῦ Παντοκράτορος), καὶ κεῖται ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου. Ἀπέχει ἐκ τῆς Ρωσικῆς κυριάρχου Μονῆς τριῶρον σχεδὸν διάστημα ἐκ τοῦ Βατοπεδίου 1 1/2 ὥρας ἑδὸν, καὶ 1 ὥραν ἐκ τῆς τοῦ Παντοκράτορος καὶ τῶν Καρυῶν. Ἐορτάζει τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου (Ἀγ. 15).

Αἱ κοινόβιοι αὗται Σκήται κατὰ τὸν τύπον τῆς οἰκοδομήσεως καὶ τὸν τρόπον τῆς διαίτης τῶν ἐνοίκων μοναχῶν οὐδὲν σχεδὸν διαφέρουσι τῶν Κοινοβίων Μονῶν : ὡς ὑπαγόμενοι ὁμοῦς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν κυριάρχων Μονῶν στεροῦνται τοῦ τίτλου τῆς Μονῆς καὶ τῆς ψήφου ἐν τῇ ἱερᾷ Κοινότητι.

Αἱ δὲ ἰδιόρρυθμοι Σκήται, ἅπασαι σχεδὸν ἑλληνικαὶ οὖσαι, εἶναι αἱ ἑξῆς 8.

1) Ἡ **Σκήτη τῆς ἁγίας Ἀννης**. Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου, ἐξ ἧς ἀπέχει περίπου 4 ὥρων διάστημα. Τιμάται ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς κοιμήσεως τῆς θεομήτορος Ἀννης καὶ εἶναι ἡ ἀρχαιότερα Σκήτη τοῦ ἁγίου Ὁρους.

2) Ἡ **Νέα Σκήτη**. Ἀπέχει τῆς ἁγ. Ἄννης ἡμίσειαν ὄραν καὶ κεῖται ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλευρᾶς τοῦ Ὁρους. Ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μονῆς τοῦ ἁγ. Παύλου, καὶ ἀπέχει αὐτῆς ἡμίσειαν περίπου ὄραν. Ἐορτάζει τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκου. (Σεπτεμβρ. 8).

4) Ἡ **τῶν Καυσοκολυβίων σκήτη**. Εὐρίσκεται εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ κυρίου Ἄθω πλησίον τῆς θαλάσσης, Ἀπέχει τῆς Λαύρας σχεδὸν 3 ὥρων διάστημα ὁδοῦ πετρώδους καὶ δυσβάτου, ἀπὸ δὲ τῆς Κερασιᾶς περισσότερον τῆς μίας ὥρας. Τὸ Κυριακὸν αὐτῆς καθιέρωται εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἁγ. Τριάδος.

4) Ἡ **Σκήτη τῆς Ξενοφώντος Μονῆς**. Κεῖται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου, καὶ ἀπέχει τῆς κυριάρχου Μονῆς 1 ὥρας ὁδόν, τοῦ Ρωσσικοῦ κοινοβίου ἡμίσειαν ὄραν, καὶ μίαν ὥραν ἐκ τῆς τοῦ Ξηροποτάμου. Ἐορτάζει τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου, (Μαρτ. 25).

5) Ἡ **Ἰθριτικὴ Σκήτη (τοῦ τιμίου Προδρόμου)**. Κεῖται ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς χερσονήσου, καὶ ἀπέχει τῆς κυριάρχου Μονῆς ἡμισείας ὥρας ὁδὸν ἀνωφερῆ καὶ ἐπίπανον. Τὸ Κυριακὸν αὐτῆς καθιέρωται εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀποτομῆς τοῦ Προδρόμου (Αὐγ. 29).

6) Ἡ **Κουτλουμουσιανὴ Σκήτη** (τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος). Εὐρίσκεται ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς κυριάρχου Μονῆς πρὸς τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς μέρος καὶ ἀπέχει ἀπ' αὐτῆς ὁδὸν 15 περίπου λεπτῶν τῆς ὥρας.

7) Ἡ **Βατοπεδινὴ Σκήτη** (τοῦ ἁγίου Δημητρίου). Εὐρίσκεται ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς κυριάρχου Μονῆς πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος καὶ ἀπέχει ἀπ' αὐτῆς ὁδὸν ἡμισείας ὥρας.

8) Ἡ **Ρουμουνικὴ Σκήτη τοῦ Λάκκου**. Κεῖται ἐπὶ τὰς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ὁρους, ἐν τινι διασώδει καὶ ἀγρία χαράδρα, ἐξ οὗ ὀνομάσθη καὶ **Σκήτη τοῦ Λάκκου**. Ὑπάγεται εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ἁγίου Παύλου, ἐξ ἧς ἀπέχει ὁδὸν 1 1/2 σχεδὸν ὥρας. Τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Αἱ ἰδιόρρυθμοι Σκήται εἶναι ἄθροισμα οἰκημάτων λιτῶν ἢ καὶ μεγαλοπρεπῶν μετὰ (ἢ ἄνευ) ναῶδρου, διεσπαρμένων τῆδε κάκεισε ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Σκήτης. Ἐκαστον οἶκημα οἰκεῖται ὑπὸ 2 ἢ 3 ἢ καὶ πλείονων μοναχῶν συντηρουμένων διὰ τοῦ ἐργοχειροῦ αὐτῶν. Ἐνὶ λόγῳ αἱ Σκήται ὁμοιάζουσι πρὸς μικρὰς κώμας ὧν τὰ οἰκήματά δὲν ἐγγίζουσι πρὸς ἀλληλα, ἀλλὰ περιστοιχοῦνται ὑπὸ μικροῦ τινος περιβόλου καλλιεργη-

σίμου γῆς. Ἐκάστη Σκήτη ἔχει καὶ καθεδρικὸν Ναόν, τὸ **Κυριακὸν** λεγόμενον, εἰς ὃ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς λοιπὰς ἑορτὰς ἐκκλησιάζονται ἅπαντες οἱ Σκητιῶται.

Μετὰ τὰς Σκήτας ἀναφέρομεν καὶ τὰ ἐξῆς μοναχικὰ πολι-
σματα φέροντα μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὸν τύπον σκή-
της, μὴ ἀναγνωρίζομενα δὲ ὡς τοιαῦται :

1) Ἡ **ἀρχαία καὶ ὀνομαστὴ Σκήτη τῶν Καρυῶν**, ἣτις ἀπέβαλε πλεόν τὸν τύπον καὶ τὴν ὀνομασίαν τῆς σκήτης, καὶ εἶναι πολίχνη τις μοναχικὴ οὖσα, ὡς καὶ πάλαι, κέντρον τοῦ ἁγ. Ὄρους. Τὰ ἐν αὐτῇ μοναχικὰ οἰκήματα καὶ τὰ λοιπὰ οἰκοδομήματα καὶ ἐργαστήρια τῶν τεχνιτῶν ὑπάγονται εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Μονῶν, ἄλλα εἰς ἄλλην Μονήν· οὕτως ὥστε σχεδὸν ἅπασαι αἱ Μοναὶ ἔχουσιν ἐν Καρυαῖς ἀνά 1, ἢ 2 ἢ καὶ πλείονα κελλία, ἅτινα ἠγόρασαν ἔκπαλαι παρὰ τοῦ «**Πρώτου τοῦ Ὄρους**».

2) Ἡ **ἀρχαία Σκήτη τοῦ ἁγ. Βασιλείου**. Ὑπάγε-
ται εἰς τὴν Λαύραν καὶ εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς πλευ-
ρᾶς εἰς τὸ ἄκρον τῆς χερσονήσου, μεταξύ Καυσοκαλυβίων καὶ
ἁγίας Ἄννης. Ἀπέχει τῆς μὲν ἁγ. Ἄννης σχεδὸν 1 $\frac{1}{2}$ ὥρας
ὁδόν τῶν δὲ Καυσοκαλυβίων 2 $\frac{1}{2}$ ὥρων. Αἱ ὁδοὶ κατὰ τὰ
μῆρη ταῦτα εἶναι ἀνώμαλοι, πετρώδεις, καὶ λίαν τραχεῖαι. Ἡ
Σκήτη τοῦ ἁγ. Βασιλείου σήμερον σχεδὸν ἡρημώθη ἕνεκα τῶν
δυσχερειῶν καὶ τῶν τραχυτήτων τοῦ τόπου, σώζονται ὅμως ὀλί-
γαι καλύβαι χρησιμεύουσαι ὡς ἡσυχαστήρια. Τὸ Κυριακὸν
τῆς Σκήτης τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου Βασιλείου (Ἰα-
νουαρ. 1)· ἐκκλησιάζονται δὲ ἐν αὐτῷ οἱ ἡσυχασταὶ τῆς ἐρή-
μου ταύτης μόνον ἐπισήμους τινὰς ἑορτὰς.

3) Τὸ **Παληγομονάστηρον**. Αὕτη ἦτο ἡ ἀρχαία Μονὴ
τῶν Ῥώσων, ὑπάγεται εἰς τὴν Ῥωσικὴν Μονήν τοῦ ἁγ. Παν-
τελεήμονος, κεῖται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης ἐκ τῆς Μονῆς
εἰς Καρυὰς καὶ ἀπέχει τῆς Μονῆς 1 ὥρας ἀπόστασιν.

4) Ἡ **Χρωμίτσα**. Κεῖται ἐν τοῖς ὄρεισι τοῦ Χελανδαρίου,
καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν Ῥωσσ. Μονήν τοῦ ἁγ. Μαντελεήμονος.
Φέρει τύπον κοινοβίου Σκήτης καὶ εἶναι μᾶλλον Μετόχιον τῆς
κυριάρχου Μονῆς. Οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες μοναχοὶ ἀποστέλλον-
ται ὑπὸ τῆς Μονῆς πρὸς περιποίησιν καὶ καλλιέργειαν τῶν
γαιῶν τοῦ Μετοχίου.

5) Ἡ **νέα Θεσσαῖς**. Εἶναι κρᾶμα κοινοβίου καὶ ἰδιορρύθ-
μου Σκήτης, ὑπάγεται εἰς τὴν Ῥωσσ. Μονήν τοῦ ἁγ. Παν-
τελεήμονος, καὶ ἀπέχει τῆς Χρωμίτσης σχεδὸν δίωρον διά-
στημα.

Κελλία ἐν ἀγίῳ Ὁρει λέγονται μοναχικὰ καθιδρύματα ἢ μονήτρια ἔχοντα συνήθως μικρὸν τι ναΐδιον ἐν ἑαυτοῖς καὶ οἰκούμενα ὑπὸ 3 ἢ καὶ πλείονων μοναχῶν, ζώντων διὰ τοῦ ἐργοχείρου αὐτῶν καὶ τῆς καλλιιεργείας τῆς περιοχῆς αὐτῶν, ἣτις εἶναι συνήθως ἰκανῶς ἐκτεταμένη. Ὁ σημερινὸς κελλιωτικὸς βίος εἶναι πλήρης βιωτικῶν περισπασμῶν ἀνάλογός πως τοῦ βίου τῶν κατὰ κόσμον τεχνιτῶν καὶ γεωργῶν. Ἐργόχειρα τῶν ἀγιορειτῶν εἶναι πρωτίστως ἡ ἀγιογραφία, ἡ ῥαπτική, ἡ ὑποδηματοποιεῖα, ἡ κατασκευὴ ξυλίνων σφραγίδων, καὶ κοχλιαρίων κομβολογιῶν, σκούφων, κалуμαυχίων κλπ. Τὰ κελλία διαφέρουσιν ἐκ τῶν λεγομένων καλυθῶν τῶν Σκητῶν κατὰ τοῦτο, εἰ αἱ Καλυθαὶ ἔχουσι περιοχὴν ἐλαχίστην καὶ σχεδὸν ἀσήμαντον ἐνίστε.

Μετὰ τὰς Σκήτας καὶ τὰ Κελλία ἔχομεν καὶ τὰ ἀθροίσματα τῶν καλυθῶν τῶν ἡσυχαστῶν, ἐνθα βλέπει τις σκηνώματα ἐρημιτῶν ἀπομεμονωμένα. Τοιαῦτα εἶναι ἡ μικρὰ ἀγία Ἁννα, τὰ Κατουνάκια, τὰ Καρούλια, ἡ Κερασέα καὶ ἡ Καψάλα. Ταῦτα πάντα κείνται ἐν τοῖς ὄρεισι τῆς Λαύρας ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς ἀκρας τῆς χερσονήσου εἰς τὰς ὑψοφείας τοῦ κυρίως Ἁθῶ, πληρὴ τῆς Καψάλας, ἣτις εὐρίσκειται ἐν τοῖς ὄρεισι τοῦ Παντοκράτορος. Τὰ Καρούλια εἶναι λίαν ἀπόκρημνοι βράχοι, ἐνθα κατέρχεται ὁ ἐπισκέπτης μετὰ μεγάλης δυσκολίας καὶ φόβου κρατούμενος ἐξ ἀλύσεως ἢ σχοινίου προσηρμοσμένου ἐπὶ τῶν βράχων.

Τοιαῦτα ἐν συνόψει τὰ περὶ τῶν ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν λοιπῶν μοναχικῶν πολισμάτων τοῦ ἀγίου Ὁρους.

§ 4. Κορυφή Ἱ. Ἀθωνος.

Τὸ ὕψος τῆς ὑψίστης κορυφῆς τοῦ Ἱ. Ἀθωνος ὑπολογίζεται 2 περίπου χιλιόμετρα.

Ὁ θέλων νὰ ἀναβῆ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἱστορικοῦ καὶ ἱεροῦ τούτου ὄρους, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ μαγευτικοῦ θεάματος. ὅπερ παρουσιάζει ἐκεῖθεν ὁ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἐκτεινόμενος ἀχανὴς ὄριζων, καὶ νὰ ἐξυψώσῃ οὕτω μετὰ τοῦ σώματος καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, δεόν νὰ ἐκλέξῃ πρὸ πάντων ἡμέραν τινὰ θερινήν, ἀνέφελον καὶ γαλήνιον. Πρέπει νὰ σπεύσῃ νὰ εὑρεθῆ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὁρους ὀλίγα τοῦλάχιστον λεπτὰ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἵνα μὴ στερηθῆ καὶ τοῦ ὠραίου καὶ ἀπολαυστικοῦ θεάματος, ὅπερ ἐμφανίζει αὐτῷ ὁ «ἐξ ἀκαλαρρείταιο βαθυ-

ρόου ὠκεανοῦ οὐρανὸν εἰσανιῶν» (1) ἐρυθρὸς καὶ πύρινος·
 ἐκεῖνος δίσκος τῆς ἀκενώτου ταύτης πηγῆς τοῦ φωτός. Πρὸς
 τοῦτο δέον νὰ ἐκκινήσῃ μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ ἐκ τῆς **Κε-**
ρασιῶς καὶ νὰ καταφθάσῃ ἀφ' ἐσπέρας εἰς τὸν ναῖσκον τῆς
 Παναγίας, ἐνθα θὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὸ εὐρισκόμενον ἐκεῖ
 σῆκημα, ὅπερ εἶναι ἀνοικτὸν τοῖς πᾶσιν (οὐδενὸς ἐν αὐτῷ πα-
 ραμένοντος) καὶ χρησιμεύει ὡς κατάλυμα διὰ τοὺς ἐπισκέ-
 πτας. Ἡ ὁδὸς εἶναι ἀνωφερῆς, τραχεῖα καὶ ἐπίπονος· διαρκεῖ
 δὲ σχεδὸν 2 1/2 ὥρας. Τῇ ἐπαύριον δέον νὰ ἐγερθῇ ὄρθρου
 βαθέος, καὶ εὐθὺς ὡς φανῶσι τὰ πρῶτα προμηνύματα τῆς
 ἡσῦ, ὀφείλει νὰ ἀναλάβῃ τὴν πορείαν του καὶ νὰ ἀνέλθῃ
 ἐπὶ τῆς κορυφῆς, εἰς ἣν ἄγει ὁδὸς μιᾶς ὥρας, τραχυτάτη, πε-
 τρώδης καὶ ἐστερημένη πάσης βλαστήσεως. Σημειωτέον, ὅτι
 σήμερον δύναται ὁ ἐπισκέπτης νὰ ἀναβῇ δι' ἡμίονου μέχρις
 αὐτῆς τῆς κορυφῆς τοῦ Ὄρους. Ἡ κορυφή τοῦ Ἰθωνος ἔχει
 μικρὰν ἔκτασιν, ἣς τὸ πλεῖστον μέρος καταλαμβάνει τὸ
 ἐπ' αὐτῆς ναῖδριον τῆς Μεταμορφώσεως. Μετὰ τὴν προσκύν-
 νησιν τοῦ ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ Μεταμορφωθέντος, ὁ ἐπισκέπτης
 θὰ στρέψῃ τὰ βλέμματα αὐτοῦ κύκλωθεν καὶ θὰ θαυμάσῃ
 ἐπὶ τῷ φυσικῷ καὶ μοναδικῷ πανόραματι, ὅπερ ἐμφανίζε-
 ζεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Μετὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ
 θελκτικῆς καὶ εὐφροσύνης θεάματος τῆς ἐκ τῶν ὑδάτων
 ἀναδύσεως τοῦ ἡλιακοῦ κύκλου, ὅς ἐπὶ πολλὴν ὥραν στερού-
 μενος ἀκτίνων ἐπιτρέπει τῷ ἀσθενεῖ ἡμῶν ὀφθαλμῷ νὰ τὸν
 ἀπολαύσῃ, ὁ θεατὴς θὰ στρέψῃ τὰ ὄμματα πρὸς διάφορα ση-
 μεῖα τοῦ ἐκτεταμένου ἐκείνου ἐρίζοντος, ὃν ἔχει ἐμπροσθέν του,
 καὶ θὰ ἀπορῆ τί πρῶτον νὰ θαυμάσῃ. Ἐνθεν μὲν παρουσιάζ-
 ζονται αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους, Θάσος, Λήμνος, Ἰμ-
 βρος, Σαμοθράκη, Σκύρος, Σχίαθος, Σκόπελος, φαινόμεναι ὡς
 μικρὰ τινα νησιδία ἐπιπλέοντα ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ἐκεῖθεν δὲ ἡ
 Χαλκιδικὴ χερσόνησος προβάλλει τὰς δύο ἐτέρας αὐτῆς δακτυ-
 λοειδεῖς χερσονησίδας (Παλλήνην καὶ Σιθωνίαν), ἀποτυπούσας
 ἐφ' ἑαυτῶν τὴν πρωϊνὴν σκιάν τοῦ ὑψικαρήνου Ἰθω, ἣτις
 εἶναι μία ὠραία ἀπεικόνισις καὶ σκιαγραφία τοῦ ἱεροῦ τούτου
 Ὄρους, καὶ ἣτις κατὰ μικρὸν, ὑψουμένου τοῦ ἡλίου, συστέλλ-
 λεται ἐκ τῆς Παλλήνης, περιορίζεται εἰς μόνην τὴν Σιθωνίαν
 καὶ βαθμηδὸν ἐκλείπει. Ἐν βλέμμα πρὸς τὴν ἀνατολὴν δει-
 κνυσι τῷ θεατῇ τὰ ἱστορικὰ μέρη τῆς ἀρχαίας Τροίας καὶ τὰς
 κορυφὰς τῆς πολυπίδακος τοῦ Ὀμήρου Ἰδης. Μία στροφὴ

(1) Ὀμήρου Ἰλ. Η'. 422.

πρὸς δυσμὰς δείκνυσιν αὐτῷ τὰ ὄρη τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐξαιρέτως τὰς χιονοσκεπείς κορυφὰς τοῦ πολυδειράδος Ὀλύμπου, ἐξ οὗ ὁ Ὀλύμπιος ἀστεροπητῆς ἐξεσφενδόνιζε τοὺς κεραυνοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς προσκρούοντας τῇ μεγαλειότητι αὐτοῦ θνητοὺς. Ἐκ τοῦ ὕψους τῆς κορυφῆς τοῦ Ἰθωνος θὰ ἴδῃ ὁ θεατῆς τὰς Μονὰς ὡς μικρὰς τινὰς καλύδας παρουσιαζομένας ἔμπροσθέν του. Ἐὰν δὲ προκύψῃ μικρὸν ἐκ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς κορυφῆς θὰ ἴδῃ ἰλιγγιώδη τινὰ κρημνόν, εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὁποίου βλέπει τὴν Μονὴν τοῦ ἀγ. Παύλου ὡς μικρὸν τι κελλίον ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Ὄρους ἰδρυμένον. Τὰ μεγαλοπρεπῆ κτίρια, ἅτινα ἐκ τοῦ πλησίον θαυμάζομεν, οὐδὲν εἰσὶν ἐκ τοῦ αἰθερίου ἐκείνου ὕψους θεώμενα. Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐκείνου ἀνάβασις τοῦ θεατοῦ ἐξυψοῖ σύναμα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ ἔμπνέει αὐτῷ ὄλωσ καινάς, ἀλλὰ καὶ ἀληθεῖς ἰδέας περὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Πόσον ταλανίζει τότε τὴν ἀνθρωπίνην ματαιότητα! Πόσον βαθέως συναισθάνεται τὴν οὐδένειαν τῆς φύσεως αὐτοῦ! Πόσον καταπίπτει ὁ ἐγωισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐκμηδενίζεται ἢ φιλαυτία αὐτοῦ! Πόσον μέμψεται ἑαυτὸν διὰ τὴν προσπάθειαν, ἣν ἢ καρδία αὐτοῦ τρέφει πρὸς τὰ θέλγητρα τῶν παθῶν αὐτοῦ, καὶ πόσον ἀργεῖται κατὰ μικρὸν νὰ ἀποσπᾶται τῶν ἀγαξιοπρεπῶν τούτων ἀντικειμένων! Ἐκεῖ ἀληθῶς ἢ εὐαίσθητος ψυχὴ καταπληττομένη ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τῆς φύσεως καὶ θαμβουμένη ὑπὸ τῆς καινότητος καὶ τῶν θελγῆτρων τοῦ ὄραίου τούτου πανοράματος, ἐπιλανθάνεται ἑαυτῆς, ἀναπτεροῦται ἐξυψοῦται τῶν γῆϊνων, καταποντίζεται εἰς πέλαγός τι ἀφράστου ἀγαλλιάσεως, καὶ ἐν τῷ ἀσκέτῳ αὐτῆς ἐκείνῳ θάμβει λαμβάνει ἔννοιάν τινὰ τῆς ἐκ τοῦ πηλίνου καὶ παχυλοῦ τούτου περιβλήματος ἐξόδου, καθ' ἣν ὑπὸ θείων ἀγγέλων εὐμενῶς ὀδηγομένη θὰ ἀγῆται αἰθέριος, καταπαύσουσα ἔνθα ἢ τοῦ Πλάστου ἀγαθότης καὶ σοφία προώρυσεν αὐτήν. Πόσον ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἀναγεννώμενον ἐν τοιαύταις ἱεραῖς στιγμαῖς! Πόσον καλῶς κατανοεῖ τότε τί ἐστι τὸ «ἀπεκδύσασθαι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἐπενδύσασθαι τὸν νέον»! Πόσον δὲ σκυθρωπάζει καὶ θρηγεῖ ἑαυτὸν, ὅταν ἴδῃ, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ καταλίπῃ ἐπὶ τέλος τὴν κορυφὴν τοῦ Ἰθωνος καὶ νὰ ἐπαναχωρήσῃ εἰς τὰ συνήθη αὐτοῦ ἔργα, ἔλκων αὐθις τὸν ἐπίπονον τῶν βροτῶν βίον! Ἀληθῶς ἐν τοιαύταις στιγμαῖς αἰσθανόμεθα ἑαυτοὺς οἰονεῖ μεταμορφωμένους· καὶ μιμούμενοι τὸν Πέτρον λέγομεν τρόπον τινὰ ἐν ἑαυτοῖς: «καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ᾧδε εἶναι». (Μαθ. ιζ'. 4). Ἐν ταῖς τοιαύταις στιγ-

§ 5. Οἱ ἐπισημότεροι τῶν Ἀγιορειτῶν Ἀγίων κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν.

1) Ἀθανάσιος ὁ ἐν Ἀθῶ, ἢ Λουριώτης. (+1000). Ὁ ἀρχαιότερος καὶ ἐπιφανέστερος τῶν Ἀθωνιτῶν κοινοβιαρχῶν. Ὁ Ἀθανάσιος ὑπῆρξε διὰ τὸν Ἀθῶνα, ὅ,τι ὁ μέγας Παχώμιος διὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ ὁ Βενέδικτος διὰ τὴν Δύσιν. Ἐγεννήθη ἐν Τραπεζοῦντι, ἐξεπαιδεύθη ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐχρημάτισεν ἐπὶ τινα ἔτη διδάσκαλος ἐν τῇ βασιλευούσῃ ταύτῃ πόλει. Ἠσπάσθη τὸν μοναχικὸν βίον εἰς τὸ τῆς Βυθινίας ὄρος τοῦ Κυμινᾶ παρά τινι διασήμῳ ἀπ' ἀρετῆ ἀνδρὶ, Μιχαὴλ τῷ Μαλεῖνω. Ἐκεῖ ἐσχέτισθη μετὰ τῶν δύο ἀνεψιῶν τοῦ γέροντός των, Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ, ὄντος τότε στρατηγοῦ, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέοντος τοῦ Μαγίστρου. Ἵνα μὴ προχειρισθῆ ἡγούμενος τῆς Μονῆς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μιχαὴλ, ἀνεχώρησε κρυφίως καὶ ἦλθεν εἰς Ἀθῶνα, ἔνθα προσελθὼν ὡς ἀγνωστός τις χωρικός ὑπετάγη εἰς τινα τῶν ἀφελεστέρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γέροντων Ζητούμενος ὁμοῦ κατόπιν ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου καὶ Λέοντος τοῦ Μαγίστρου ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Πρωτοῦ τοῦ ὄρους ἐν τῷ λαῷ τοῦ Πρωτάτου. Ὁ Ἀθανάσιος παρεκάλεσε τὸν Πρωτὸν ἵνα τὸ πρᾶγμα τηρηθῆ μυστικόν. Ἀλλ' οὐ μετὰ πολὺ ὁ στρατηγὸς Λέων ὁ Μαγίστρος, ἐπιστρέφων νικητῆς ἐκ τινος πολέμου καὶ διερχόμενος διὰ τοῦ Ἀθῶ, ἐξήτησεν αὐτοπροσώπως καὶ εὔρε τὸν ἀρχαῖον αὐτοῦ φίλον, ὃν ὑπὸ δακρύων ἀγαλλιᾶσεως περιρρέεμενος ἐνηγκαλίσθη καὶ κατησπάζετο. Οἱ ἀγιορεῖται ἰδόντες τὴν τοσαύτην πρὸς τὸν Ἀθανάσιον οἰκείωσιν καὶ ἀφωσίωσιν τῶν μεγιστάνων τοῦ αὐτοκρατορικοῦ αἵκου παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα προτείνῃ αὐτῷ περὶ συνδρομῆς πρὸς μεγέθυνσιν τοῦ ναοῦ τοῦ Πρωτάτου, ὅπερ καὶ προθύμως ἐξετελέσθη. Ὁ Νικηφόρος, ὅστις ἀναγορευθεὶς βραδύτερον αὐτοκράτωρ (663) δὲν ἐφάνη τοσοῦτον εὖνους εἰς τὰ μοναχικὰ τάγματα, ἅτε ζητήσας νὰ περιστείλῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν Μοναστηρίων καὶ ἀπαγορεύσας τὴν ἀφιέρωσιν ἀκινήτων κτημάτων εἰς αὐτὰ, ἐν τούτοις ὁμοῦ παρεκίνει ἐπιμόνως τὸν Ἀθανάσιον καὶ πρὸ τῆς ἀναρρήσεώς του· ὅπως ἰδρῦσῃ Λαύραν ἐν Ἀθῶνι, ἐν ἣ καὶ αὐτὸς καιροῦ καλοῦντος νὰ ἐνδυθῆ τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Ὁ Ἀθανάσιος προτιμῶν τὸν ἡσυχαστικὸν καὶ ἀπερίσπατον βίον ἀπεποιεῖτο τοῦτο κατ' ἀρχάς· ἐνδοῦς ὁμοῦ ἐπὶ τέλους, ἀνέλαβε τὴν οἰκοδομὴν τῆς Λαύρας χορηγοῦντος

ἄδρῳς τοῦ Νικηφόρου μικρὸν πρὸ τῆς ἀναρρήσεώς του. Ἀκούσας ὅμως βραδύταρον ὅτι ὁ Νικηφόρος ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ, ἐλυπήθη καιρίως καὶ ἐμελέτησε νὰ καταλίπη ἡμιτελὲς τὸ ἔργον του, ἕπερ μόνον καὶ μόνον ὑπ' ἐκείνου παρακινούμενος ἀνέλαβε (διακόψας τὴν κατὰ πολλὰ ποθεινὴν του ἡσυχίαν) ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἵνα καὶ ἐκεῖνος μονάσῃ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ Λαύρᾳ. Μεταβὰς εἰς Κ. ολιν καὶ ἐμφανισθεὶς ἐνώπιον τοῦ φίλου του Αὐτοκράτορος ἠλεγξεν αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀθετήσει τῶν πρὸς Θεὸν ὑποσχέσεών του· ὁ δὲ βεβαιώσας αὐτόν, ὅτι ἄκων πως περιεβλήθη τὴν βασιλικὴν πορφύραν, καὶ ὅτι ἐλπίζει νὰ ἀποθέσῃ ἡμέραν τινὰ τὸ διάδημα καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποσχέσεις του, καὶ δοὺς αὐτῷ ἱκανὸν χρυσίον κατέπεισεν αὐτόν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον τῆς οἰκοδομήσεως τῆς Λαύρας. Ὁ Ἄθανάσιος πεισθεὶς ἀπέπλευσεν εἰς Ἄθω καὶ ἐξηκολούθει ἀτρύτους καταβάλλων πόνους καὶ μόχθους ὑπὲρ τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ ἔργου. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς οἰκοδομῆς τῆς Λαύρας, ὁ ἐν Ἄθω μοναχισμὸς ἔφερε τύπον ἀναχωρητικόν. Οἱ μοναχοὶ κατόικουν ἐν μικραῖς αὐτοσχεδίαις καλύβαις, αἵτινες κατὰ μέγα μέρος κατεσκευάζοντο ἐκ ἑύλων καὶ κλάδων. Ὁ Ἄθανάσιος ἰδοῦν σκληρῶς μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα, ἀνεγείρων τείχη, κατασκευάζων ὑδραγωγεῖα καὶ μύλους, καλλιερῶν κήπους καὶ φυτεῶν ἀμπελωνας. ἐπόμενον ἦτο νὰ διεγείρῃ τοὺς μουσικοὺς γογγυσμοὺς τῶν ἀρχαιοτρόπων τοῦ Ὄρους μοναχῶν, ὧν ἡ δυσφορία κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἐδιπλασιάζετο καθ' ἕσον ἔβλεπον, ὅτι ἡ φήμη τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ προσεῖλκυεν ὀσημέραι πληθὺν μαθητῶν ἐκ τῶν περάτων τῆς οἰκουμένης, οὐ μόνον πτωχῶν καὶ ἀσῆμων, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀνωτάτων κοινωνικῶν τάξεων. (Ἡ Ἰταλία, ἡ Ρώμη, ἡ Καλαβρία, ἡ Ἀμαλφίς, ἡ Ἀρμενία καὶ πολλὰ ἄλλα χωρὰ ἀμιλλητικῶς οὕτως εἰπεῖν ἐφιλοτιμοῦντο νὰ πέμψωσιν ἕρξαστάς τῆς μοναχικῆς τελειότητος εἰς τὸν περικλεσθὲ καὶ μεγαλῶνυμον ἐκεῖνον ἀναχωρητὴν καὶ μύστην τῶν ὑψηλῶν μαθημάτων τῆς εὐαγγελικῆς τελειότητος. Εἰς τὸν ἔμπειρον τοῦτον καὶ διακριτικώτατον τῶν ψυχῶν κυβερνήτην προσήρχοντο οὐ μόνον λαϊκοί, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν μοναχικῶν τάξεων περιβόητοι ἀγωνισταὶ ζητοῦντες νὰ ταχθῶσιν ὑπὸ τὴν ἐκείνου χειρὸς αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ νὰ κατεβυθῶσιν πρὸς τὸν ἀκύμντον λιμένα τῆς αἰωνίου μακαριότητος. Ἀναφέρονται μάλιστα πολλοὶ ἡγούμενοι κοινοβίων, μητροπολίται καὶ ἐπίσκοποι ἐρημίται, οἵτινες καταλιπόντες τὰς ἰδίας θέσεις ἐρρίφθησαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου τούτου Πα-

τρος, ἀσφαλεστέρον κρίναντες τὴν ἐκείνου χειραγωγίαν τοῦ ἰδίου αὐτῶν προγράμματος). Ὁ βάσκανος λοιπὸν δαίμων, ὁ πάντοτε τοῖς καλοῖς βασκαίνων, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀφήσῃ ἀτρότους τὰς μικροψύχους καρδίας μιᾶς μερίδος ἀπλοϊκῶν τινων μοναχῶν, οἵτινες βλέποντες ὀσημέραι ὀλικῶς καὶ ἠθικῶς ὑπερισχύουσαν τὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἀθανασίου, ἐπισιιάζουσαν οὕτω τὴν λάμπιν αὐτῶν καὶ ἀπειλοῦσαν νὰ ὑποτάξῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν, ἐζήτησαν παντὶ σθένει νὰ ἐμποδίσωσι τὰς μεγαλεπηθούλους αὐτοῦ ἐνεργείας, ἅς καὶ πολλοὶ τῶν τότε διακεκριμένων ἐπ' ἀρετῇ Ἀγειορειτῶν ἀπεδοκίμαζον, ὡς καταργούσας τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα τοῦ τόπου καὶ εἰσαγούσας τὸν κόσμον εἰς τὸ Ὅρος. Μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ ποιήσωσι τι βασιλεύοντος εἰσέτι τοῦ Νικηφόρου, ἡσυχάσαντες πρὸς ὄραν, κατεξανέστησαν αὐτοῦ μετὰ μεγάλης σφοδρότητος ἅμα τῇ ὑπὸ τοῦ Τσιμισκῆ παραλήψει τῆς βασιλείας. Ὁ Τσιμισκῆς ἀποστείλας τὸν ἡγούμενον τῆς ἐν Κ)πόλει Μονῆς Στουδίων συνεδίβασε τοὺς ἀγιορείτας πρὸς τὸν Ἀθανάσιον. Τότε συνετάχθη καὶ τὸ τυπικὸν τοῦ Ὅρους (972), ἕπερ γραφὲν ἐπὶ τραγείου δέρματος ἐκυρώθη ὑπὸ τοῦ Τσιμισκῆ καὶ ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν ἀγιορειτῶν «**Τόμος**». Ἀλλὰ καὶ βραδύτερον ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Τσιμισκῆ, Βασιλείου Β' τοῦ Βουλγαροκτόνου (990) βλέπομεν ἐξεγερθέντας καὶ πάλιν τοὺς Ἀθωνίτας κατὰ τοῦ Ἀθανασίου. Καταπέισαντες καὶ παραλαβόντες μεθ' ἑαυτῶν τὸν Πρῶτον τοῦ Ὅρους, οὕτινος πρὸ πάντων τὰ δικαιώματα κατήργει ἡ μεγάλη τοῦ Ἀθανασίου ἐπιρροή, ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα ἐστρατοπεδευμένον ἐν Μακεδονίᾳ· πλησιάσαντες ἕμως εἰς τὸ στρατόπεδον σνήνητησαν ἀνελπίστως τὸν Ἀθανάσιον ὑποστρέφοντα ἐκεῖθεν, ἔνθα μετέβη ὡς φαίνεται, ἵνα ὑποβάλλῃ τὰς προσήσεις αὐτοῦ εἰς τὸν Αὐτοκράτορα. Τότε ὁ μὲν Πρῶτος σεβασθεὶς τὸ ἦθος τοῦ Ἀθανασίου καὶ μεταμεληθεὶς ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ὀπίσω· οἱ δὲ λοιποὶ προχωροῦντες περιέπεσον εἰς χεῖρας βραβάρων, παρ' ὧν πολλὰς κακώσεις ὑπέμειναν.

Ὁ Ἀθανάσιος εἶχε λίαν ἐκτεταμένον τὸν ὀρίζοντα τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Ἡ φιλοστοργία καὶ ἡ περιπάθεια τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐξετείνετο ἄνευ διακρίσεως προσώπων ἐπὶ πάντα προσφεύγοντα αὐτῷ καὶ ζητοῦντα παρ' αὐτῷ ἄσυλον σωτηρίας, ἦτο λίαν κηδεμονικὸς, περιποιητικὸς καὶ συμπαθέστατος πρὸς τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. Ἡ μεγάλη αὐτοῦ καρδιά ἐν τῇ ἀπαλότῃ αὐτῆς δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ πηγάζῃ ἄφθονα δάκρυα ἐν ταῖς ἐκάστοτε διδασκαλίαις καὶ παραινήσεσιν, ἅς ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς μαθητάς του. Ὁ μεγαλοεργὸς καὶ σπλαγγχνικώτατος

ἐκεῖνος κοινοβιάρχης οὐδένα ποτὲ τῶν προσερχομένων ἀπέπεμπεν, ἀλλὰ πάντας ἐδέχετο εἰς τὴν πνευματικὴν του μάνδραν, καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς γεγηρακότας, ἢ ἐπινόσους καὶ ἀναπήρους, οὓς οἱ ἄλλοι σύγχρονοὶ του (καθάπερ καὶ σήμερον δρωμεν) ὡς ἀχρήστους ἀπέριπτον· καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς παρ' ἄλλων κεκαρμένους μοναχοὺς προσεδέχετο, ἤρκει μόνον νὰ ἐφαίνοντο δόκιμοι ἐν τῇ συμπεριφορᾷ. Ἴδοὺ τὸ ὑπερέχον τοῦ Ἀθανασίου· ἰδοὺ ὁ λαμπρὸς χαρακτήρ τῆς εὐαγγελικῆς καὶ συμπαθεστάτης αὐτοῦ καρδίας· ἰδοὺ πλεονέκτημα, ἔπερ καὶ μόνον, χωρὶς τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἀρετῶν, ἀναδεικνύει τὸν ἄνδρα μέγαν, καθιστᾷ αὐτὸν σεβαστὸν καὶ ἀγαπητὸν τοῖς πᾶσι, κλείζει τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἐφελκύει τὴν ἀφοσίωσιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ κυβερνωμένων καὶ εὐηργετημένων ψυχῶν. (1) Τοῦ ταιούτου εὐαγγελικοῦ χαρακτήρος ἐστερημένοι ὄντες τινὲς τῶν συγχρόνων του Ἀθωνιτῶν, καίπερ ἄλλως ἀγωνισταὶ καὶ αὐστηροτάτης διαίτης ἀντεχόμενοι, κατεξανέστησαν κατὰ τοῦ θεοφόρου Πατρός· ἀλλ' εἰς μάτην. Τὸ ἔργον τοῦ Ἀθανασίου ἐπέπρωτο νὰ προχωρήσῃ νὰ συντελεσθῇ καὶ νὰ ἐπιζήσῃ μέχρι σήμερον.

Ὁ Ἀθανάσιος παρέτεινε τὸν βίον μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰου αἰῶνος. Ἦτο μεγαλόσωμος καὶ Ῥωμαλέος ἀνὴρ ἰσοφαρίζων πρὸς τριῶν ἀνδρῶν δύναμιν. Ἐγραψε **Κανονικά**, **Ἐποτύπωσιν** καὶ **Διατύπωσιν** ἢ Διαθήκην ἐκδοθέντα ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν φιλολόγων. Τὸ Κανονικὸν αὐτοῦ βλέπε καὶ παρὰ Μ. Γεδεῶν. «Ἄθως» σελ. 245. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουλίου 5η.

Μίαν σχεδὸν ὥραν μακρὰν τῆς Λαύρας πέραν τῆς Ρουμυνικῆς τοῦ Προδρόμου Σκήτης καὶ οὐ μακρὰν αὐτῆς εἶναι Σπήλαιόν τι, εἰς ὃ ὁ ἔραστής τῆς ἡσυχίας καὶ μύστης τῶν θεωρητικῶν ἀρετῶν, ὁ ἐξ ἴσου γινώσκων νὰ διακόπτῃ τὴν ἡσυχίαν αὐτοῦ χάριν τῆς τοῦ πλησίον ἀγάπης καὶ ὠφελείας, καὶ πάλιν καιροῦ καλοῦντος νὰ βυθίζηται δὲ αὐτῆς εἰς τὰ μυστήρια τῆς αἰωνιότητος, ὁ νηπιτικώτατος, λέγω, Ἀθανάσιος, ἀπεμακρύνετο τῶν θορύβων τοῦ Κοινοβίου καὶ ἀνεπτέρου διὰ

(1) Τὰ αἰσθημάτα τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου δείκνυνται ἐκ τῆς Διαθήκης ἢ διατυπώσεως αὐτοῦ· ἥς καὶ ἀπλῆ τις ἀνάγνωσις συγκινεῖ τὸν ἀναγινώσκοντα ἐμφανίζουσα, ὡς ἐν κατόπτρῳ, τὴν φιλοστοργίαν τῆς μεγάλης αὐτοῦ ψυχῆς, τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν περιαλγῆ αὐτοῦ διάθεσιν διὰ τὸ μέλλον τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων.

της νήψεως και προσευχῆς τὸ διορατικὸν αὐτοῦ ὄμμα εἰς τὸ ὕψος τῶν θείων θεωριῶν. Ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ κατὰ τὴν εἰσοδὸν αὐτοῦ, ἐκτίσθη βραδύτερον οἰκημά τι, χρησιμεῦον ὡς ἡσυχαστήριον δι' ἓνα ἀναχωρητὴν μεθ' ἑνὸς ἢ δύο μαθητῶν. Εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ σπηλαίου ὑπάρχουν καὶ 2 μικρὰ παρεκκλήσια. Ὁ ἐν αὐτῷ ἡσυχάζων διορίζεται ὑπὸ τῆς Λαύρας, ἐξ ἧς καὶ λαμβάνει τὰ ἀναγκαζοῦντα αὐτῷ.

Σήμερον (ἀπὸ 4 περίπου ἐτῶν) ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ ἀσκεῖται εἰς τῶν διεκεκριμένων Ἀγιορειτῶν Πνευματικῶν ὁ ἡσυχαστῆς Μεθόδιος Ἱερομόναχος Ἡλιουπολίτης, ὃς τὰ πρῶτα ἔτη τῆς νεότητος αὐτοῦ διανύσας ἐν τοῖς Κοινοβίοις τοῦ ἁγ. Ὄρους, ἱκανῶς τε προγομνασθεὶς ἐν τῇ ὑποταγῇ τῶν κοινοβιακῶν κανονισμῶν, καὶ εὐδοκίμως ἀντιπροσωπεύσας ἐν Καρυαῖς παρὰ τῇ ἱερᾷ Κοινότητι τὴν ἰδίαν Μονήν, ἐρρίφθη βραδύεις τὰς ἀγκάλας τοῦ ἡσυχαστικοῦ βίου, πρὸς ὃν ἐκ νεότητος ἀκατάσχετον ἔτρεφεν ἔρωτα.

2) **Ἀθανάσιος Α΄** (πατριάρχης Κων) πόλεως. Ἦτο Ἀδριανουπολίτης καὶ ἤκμασε περὶ τὰ τέλη τοῦ 13ου αἰῶνος. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας περιδῆλθε τὸν μοναχικὸν φόρεμα ἐπέσκεψθη πῶν Ἀθῶν, εἰσηλθεν εἰς τὴν μοναχικὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἐσφιγμένου, καὶ διέμεινεν ἱκανὸν χρόνον διακονῶν τὰ προστασσόμενα. Περιήλθε κατόπιν τοὺς ἁγίους τόπους καὶ πολλὰ Μοναστήρια τῆς Ἀνατολῆς χάριν εὐλαβείας καὶ ψυχικῆς ὠφελείας. Ἀνῆλθεν εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπὶ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ Β΄. (1289) καὶ μετὰ 4 ἔτη (1293) ἕνεκα σκανδάλων παραιτηθεὶς ἀνεκλήθη πάλιν τὸ δεύτερον εἰς τὸν θρόνον (1303) πατριαρχεύσας μέχρι τοῦ 1313, ὁπότε καὶ πάλιν ἔδωκε τὴν παραίτησίν του. Σώζονται τινες συγγραφαὶ αὐτοῦ ἐν τῷ 142ῳ τόμῳ τῆς ἑλληνικῆς Πατρολογίας τοῦ Mique. Μνήμη αὐτοῦ Ὀκτωβρίου 28.

3) **Ἀκάκιος ὁ Κασσοκαλυβίτης**. Κατήγετο ἐκ τινος μικρᾶς κώμης τῆς χώρας τῶν Ἀγρᾶφων (ἐν τῇ στερεᾷ Ἐλλάδι), καὶ ἤκμασε κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας μείνας ὄρφανὸς πατρός, καὶ ἀναγκασθεὶς νὰ κυβερνᾷ αὐτὸς τὰς οἰκιακὰς ὑποθέσεις ἔμεινεν ἀγράμματος. Ἐν ἡλικίᾳ 23 ἐτῶν ἀναχωρήσας ἐκ τῆς πατρίδος του μετέβη εἰς τὰ παρὰ τὴν Ζαγορὰν μέρη καὶ ἐγκαταστάς εἰς τὸ ἐκεῖ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Ὀλύμπῳ ἐκάρη ἐν αὐτῷ μοναχός. Ἀναχωρήσας μετὰ τινα ἔτη ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος καὶ ἔμεινεν ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τι κελλίον παρὰ τὴν Μονήν τοῦ Γρηγορίου, πλησίον δύο ἐναρέτων ἀσκητῶν, παρ' ὧν, πρὸς

τοῖς πνευματικοῖς μαθήμασιν, ἐδιδάχθη καὶ τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν ξύλινα κοχλιάρια. Ἐκείθεν ἀναχωρήσας περιήρχετο ζητῶν ἡσυχαστικώτερόν τι καὶ ἐρημικώτερον μέρος, ἵνα ἡσυχάσῃ κατὰ μόνας· μὴ εὐρίσκων ὅμως τοιοῦτον κατὰ τὸν πόθον τοῦ ἐδιχάζετο κατὰ τὴν γνώμην· ὅτε μὲν ἔλεγε νὰ ἀναχωρήσῃ πάλιν εἰς Ζαγοράν, ὅτε δὲ νὰ ζητήσῃ τι ἐρημον καὶ ἀοίκητον νησιδίον πρὸς κατοίκησιν, φλεγόμενος ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τῆς ἡσυχίας, ἧς τὰ κάλλη εἶχεν ἱκανῶς δοκιμάσει ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ μοναχικοῦ τοῦ σταδίου. Οὕτω πολιορκούμενος ὑπὸ τῶν ἀντιρρόπων λογισμῶν καὶ μὴ δυνάμενος ὀριστικῶς νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ πρακτέου, ἀποκαμῶν ἐκάθισεν ὀλίγον νὰ ἀναπαυθῆ· ἐκεῖ ὑπὸ τῆς ἀθυμίας καὶ τοῦ σκοτισμοῦ τῶν λογισμῶν καταβεβλημένος ἀπεκοιμήθη ὀλίγον καὶ βλέπει ἔμπροσθέν του μέλανά τινα καὶ δυσειδῆ γίγαντα τρίζοντα κατ' αὐτοῦ τοὺς ὁδόντας· ἀφ' ἐτέρου δὲ ἤσθάνετο ἐνδομύχως μυστικὴν τινα φωνὴν ἐνδοθεν εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ μετὰ μειλιχίότητος ὑπηχοῦσαν καὶ λέγουσαν : «βλέπεις αὐτὸν τὸν ἄσχημον γίγαντα : οὗτος εἶναι ὁ πονηρὸς σαίμων, ὅστις ζητεῖ νὰ σὲ ἀπολέσῃ». Διυπνισθεὶς πάραυτα ἐντρομος, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ εἰς τινα ἐκεῖ πλησίον ἡσυχάζοντα πνευματικὸν διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν συμβουλὴν του. Καθ' ὁδὸν ὅμως περιπατοῦντι ἐπιπίπτει αὐτῷ ὁμοειδὲς σκοτοδίνη καὶ βιάσ τις ἀνεμαστρούτος, ὅστις συνῶπθῶν καὶ συνελάνθῶν αὐτὸν μετὰ μεγάλης σφοδρότητος, τὸν ἐξέωσεν ἱκανὸν διάστημα μακρὰν τῆς ὁδοῦ. Ὁ δὲ ταῦτα πάσχων καὶ βιαζόμενος οὕτω φανερῶς ὑπὸ τῆς δαιμονικῆς ἐκείνης ἐνεργείας ἐφοβήθη σφόδρα, καὶ ἐπεκαλεῖτο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Θεοτόκου μεγαλοφώνως· πάραυτα καταργηθείσης τῆς σατανικῆς ἐκείνης ἐνεργείας ὑπὸ τῆς θείας χάριτος, συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν κατήλθεν εἰς τὸν πνευματικόν, ὅστις συνεβούλευσεν αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς Κουσοκαλύβια καὶ νὰ μένῃ εἰς τι ὀρισμένον κελλίον. Ἐν τῷ κελλίῳ τούτῳ ἐγκαταστάς ὁ Ἀκάκιος ἔμεινεν ἐπὶ 20 ἔτη ἐργαζόμενος ἐν αὐτῷ τὸ ἐργόχειρόν του καὶ δι' ἄρτου μόνου καὶ χόρτων τρεφόμενος. Βραδύτερον κατέβη εἰς τι μικρὸν σπήλαιον, ὅπερ λέγουσι, κατήχησέ ποτε ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Κουσοκαλύβης. Τὸ σπήλαιον τοῦτο δείκνυται μέχρι τῆς σήμερον, σώζονται δὲ καὶ αἱ δοκοί, ἃς ὀριζοντίως εἶχε τεταγμένas εἰς ὕψος δύο περίπου σπιθαμῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἐφ' ὧν, ὡς φαίνεται, εἶχεν ἐστρωμένους κλάδους δένδρων καὶ ἐκάθητο. Οἱ ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ ἀγῶνες αὐτοῦ εἶναι ὑπεράνθρωποι, καὶ οἱ ἐκ τῶν δαιμόνων αἰσθητῶς καὶ νοητῶς ἐπιπίπτοντες κατ' αὐτοῦ πειρασμοὶ ἀνεκδιήγητοι : Ἄλλοτε μὲν ἐπεχείρουν νὰ τὸν ἐκφοβίσωσι διὰ φωνῶν καὶ κτύπων καὶ ὄψεων φοβερῶν θηρίων καὶ γιγάντων, ἄλλοτε δὲ προσέβαλλον αὐτῷ διὰ σωματικῶν ἀσθeneiῶν, προξενούντες αὐτῷ ἀτονίαν καὶ βάρος σώματος. Ἡμέραν τινα ἐξεληθὼν τοῦ

σπηλαίου και ἐπανερχόμενος πρὸς τὸ ἑσπέρας, εἶδεν ἔμπροσθεν τοῦ σπηλαίου του πλήθος ἀθιγγάνων μετὰ γυναικῶν και παιδίων χαλκεύοντας και ἀλλαλάζοντας· ὁ δὲ ἀτενίσας τὸ νοερόν ὄμμα τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν Θεὸν διέλυσε και ἠφάνισε τὰς δαιμονικὰς ταύτας φαντασίας. Οὕτως ἀγωνιζόμενος ὁ Ὅσιος και αἵρων ὁσημέραι λαμπρὰ κατὰ τοῦ διαβόλου τρόπια ἤξιώθη τοῦ χαρίσματος τῆς νοσῶσας προσευχῆς και θείας ἐλλάμψεως, τοῦ προορατικοῦ και διορατικοῦ χαρίσματος και πολλῶν θείων ἀποκαλύψεων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτο πρότερον ἀνυδρον, παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν συρρεόντων ὁσημέραι και τασσομένων ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν αὐτοῦ μαθητῶν ἐξήγαγε διὰ προσευχῆς ὕδωρ ἀφθονον, ἐξ οὗ μέχρι σήμερον ὑδρευονται οἱ Κουσοκαλυβίται. Πολλὰ δὲ και ἄλλα θαύματα τελέσας και πολλῶν ὁσιομαρτύρων ἀλείπτῃς πρὸς τὸ μαρτύριον γενόμενος ἐτελεύτησεν ἐν βαθυτάτῳ γήρατι τὸ 98ον που ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἄγων (1730). Ὁ Ρώσος περιηγητῆς Βασίλειος ὁ Βάρσκις, ὁ ἐπισκεψάμενος δις τὸ ἅγιον Ὅρος (1724 και 1747) και γράψας εἰδικὴν συγγραφὴν περὶ τῆς περιουσίας του, γνωρίσας προσωπικῶς τὸν Ὅσιον, ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ: «Δευτέρα ἐπίσκεψις τοῦ ἁγίου Ὅρους Ἄθω». Μνήμη αὐτοῦ Ἀπριλίου 12ῃ.

Α) **Ἁγίου Ὁσίου Πητάρου** — Σπηλαίου (1073)
 Ἦτο Ρώσος (τὸ γένος και θεωρεῖται ὡς ὁ πρῶτος ἱδρυτῆς τοῦ ἐν Ρωσίᾳ μοναχισμοῦ). Ἐγενήθη ἐν τινὶ χωρίῳ πλησίον τῆς Τσερνιγόβης κειμένων και κατοικήσεν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐν τινὶ σπηλαίῳ τῆς γενέθλιου αὐτοῦ γῆς προγυμναζόμενος ἐν αὐτῷ δι' ὑψηλοτέρους ἀσκητικὸς ἀγῶνας. Ἐν Ἄθωνι ἐλθὼν και ἐνδουθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἠγωνίσθη ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐν τινὶ σπηλαίῳ πλησίον τῆς Μονῆς τοῦ Ἐσφιγμένου κειμένῳ και δεικνυμένῳ μέχρι σήμερον. Ἐπεσκέφθη τὸν Ἄθω δις και ἐπανελθὼν εἰς τὴν γενέθλιον αὐτοῦ γῆν ἔδρυσεν ἰδίαν Λαύραν ἐν Κιέβῳ. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουλίου 10ῃς

δ) **Βασίλειος Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης**.
 Κατήγετο ἐξ Ἀθηνῶν και ἤκμασε κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα. Ἐχρημάτισε μαθητῆς ἐτέρου Ἀγιορείτου, τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου τοῦ Θεσσαλονικέως, οὗτινος και τὸν βίον συνέγραψε. Ὁ Ἅγιος Βασίλειος μεταβὰς εἶτα εἰς Θεσσαλονικὴν συνέστησε Μονὴν τινα⁽¹⁾ προσαρτηθεῖσαν βραδύτερον ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ εἰς τὴν Λαύραν. Ἐγένετο ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης περὶ τὰ τέλη τοῦ 9ου αἰῶνος (895—900). Ἐν τῷ Συναξαρίῳ λέγεται ὁμολογητῆς ὡς και ὁ ἅγιος Εὐθύμιος· διότι, ὡς λέγει

(1) Αὕτη εἶναι ἡ ἀναφερομένη ἐν τῷ Κανονικῷ ἢ Τυπικῷ τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου Μονὴ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἢ Μονὴ τῶν Περιστερῶν.

τις τῶν συγγραψάντων περὶ τοῦ Ἁθῶ συγχρόνων (Γεδεών. Ἁθῶς), ἡ ἱστορία ἀναφέρει ἐξ Ἁθῶ θεοφόρους ἀνδρας εἰς σύνοδον ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντας (842), καὶ ὑπὲρ τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων ἀγωνισαμένους. Μνήμη αὐτοῦ Φεδρουαρίου 17.

6) **Γεώργιος ὁ Ἰδῆρ.** (†1066). Ἦτο ἀνεψιὸς Ἰωάννου τοῦ Ἰδῆρος κτίτορος τῆς Μονῆς τῶν Ἰδῆρων, καὶ ἦλθε βραδύτερον εἰς τὸ Ὄρος εἰσελθὼν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ του ἰδρυθεῖσαν Μονήν, πρὸς ἐπαύξησιν καὶ καθωραϊσμὸν τῆς ὁποίας συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον. Ἐχρημάτισεν ἡγούμενος αὐτῆς μετὰ τὸν ἐξάδελφόν του Εὐθύμιον, υἱὸν τοῦ Ἰωάννου. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 137.

7) **Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης.** Ὁ κλεινὸς οὗτος Ἁγιορεΐτης, ὁ ὡς λαμπρὸς τις φωστῆρ ἀναφανείσ ἐν τῷ στερεώματι τῆς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς δειναῖς ἐκείναις τοῦ ἔθνους ἐποχαῖς, ὁ οὐ μόνον λόγῳ τε καὶ βίῳ καθαρότητι διαπρέπων, ἀλλὰ καὶ θαυμάτων ἐνεργεῖαις κατηγήλασμένους, εἶναι ὁ ἐνδοξότερος τῶν ἐξ ἁγίου Ὄρους ἱεραρχῶν καὶ τὸ ἐγκαλλώπισμα τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ, ἀναδειχθεὶς θερμὸς ὑπέρμαχος τῆς ὀρθοδοξίας εἰς τὰς τότε συγκρατηθείσας ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδους (1341—1350) ἐπὶ Ἀναρόνικου Γ'. Παλαιολόγου καὶ Ἰωάννου Καντακουζηνου, καὶ καταπολεμήσας τὰς ταραττούσας τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας περὶ «ἀκρίστον φωτὸς, θείας ἐλλάμψεως καὶ θεῶν ἐνεργειῶν» ἁετοδοξίας Βαρλαάμ τοῦ Καλαβροῦ καὶ τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ. Ὁ Γρηγόριος ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ἣ καὶ ἐξεπαιδεύθη τὴν τε ἱεράν καὶ τὴν θύραθεν παιδείαν. Ἐν ἁγίῳ Ὄρει ἡσκήθη πρότερον ἐν τοῖς ὄρειοις τοῦ Βατοπεδίου καὶ εἶτα ἐν τοῖς ὄρειοις τῆς Λαύρας παρὰ τῷ διασήμεῳ καὶ νηπτικωτάτῳ ἡσυχαστῇ Νικηφόρῳ τῷ ἐξ Ἰταλίας, παρ' οὗ καὶ ἐμυθήθη τὰ ἀπόρητα τῆς ἡσυχίας καὶ νοερᾶς προσευχῆς ὑψηλὰ μυστήρια. Προεχειρίσθη βραδύτερον ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ἐσφιγμένου. Ἡ φήμη τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας ζήλος του ἀνεβίβασαν αὐτὸν μετ' οὐ πολὺ εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον τῆς Θεσσαλονίκης (1349), ἧς τὸ ποιμνιον ἐποίμανε μέχρι τῆς τελευτῆς του (1360). Ἡ Ἐκκλησία ἐκτιμῶσα τοὺς ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας ἀγῶνας αὐτοῦ καθιέρωσεν εἰς τιμὴν αὐτοῦ πλὴν τῆς ἡμέρας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ (14 Νοεμβρίου) καὶ τὴν Β' Κυριακὴν τῶν Νηστεῶν. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ εὑρῆνται ἐν τῷ 150—151ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne. Βλέπε καὶ Φιλοκαλίας Τόμ. Β'.

8) **Γρηγόριος ὁ Συναΐτης** (†1346). Κατήγετο ἐκ τινος χωρίου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πλησίον τῶν ἀρχαίων Κλαζομένων κειμένου. Ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν φόρεμα ἐν τῇ νήσῳ Κύπρῳ, ἐνθα ἐχρημάτισεν ὡς δόκιμος παρὰ τινι ἐναρτέῳ

Γέροντι. Ἐκείθεν ἀναχωρήσας μετέβη εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, ἐκάρη μοναχὸς καὶ διέμεινεν ἐκεῖ χρόνους ἱκανοὺς φανεῖς δοκιμώτατος εἰς ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ Προεστῶτος. Μετὰ ταῦτα ὄμως φεύγων τὸν φθόνον μοναχῶν τινῶν ζηλοτύπως πρὸς αὐτὸν διακειμένων διὰ τὴν μεγάλην του εὐδοκίμησιν, ἀνεχώρησεν εἰς Κρήτην ἔνθα καὶ ἐδιδάχθη τὰ ἀπόρρητα μυστήρια τῆς νήψεως καὶ νοερᾶς προσευχῆς παρά τινος ἐναρέτου ἀναχωρητοῦ. Ἀπάρως ἐκ Κρήτης ὁ Γρηγόριος ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος καὶ ἔμεινεν ἱκανὸν χρόνον εἰς τὴν τότε Σκήτην τοῦ Μαγουλά, ἧτις ἔκειτο ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς Μονῆς τῶν Ἰδύρων πλησίον τῆς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου. Ἐνταῦθα διαμένων ὁ Γρηγόριος ἐγένετο ὀνομαστός εἰς πάντα τοὺς πατέρας τοῦ Ὄρους, ὡς ἔμπειρος διδάσκαλος τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Ἐρωτώμενός ποτε ὑπὸ τινος τῶν μαθητῶν του (Καλλίστου Α΄, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως) τοῦ καὶ συγγράψαντος τὸν βίον του, τί εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ πῶς ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν Ἁγίων ἀπεκρίθη ὡς ἑξῆς: Ὅτι ὁ μὴ ἰδὼν τὴν ἀνάστασιν τῆς ἰδίας ψυχῆς δὲν δύναται ἀκριδῶς νὰ μάθῃ τί εἶναι ἡ νοερὰ ψυχὴ· ὅτι ἡ μετὰ λόγου καὶ διακρίσεως συστηματικῶς ἀγωνιζομένη ἐν τῷ πρακτικῷ μέρει τῶν ἀρετῶν ψυχὴ συστέλλει καὶ ὑποτάσσει βαθμιδῶν τὰ πάθη, τὰς ἐπεισάκτους ταύτας ἀταξίας καὶ νόσους αὐτῆς, καὶ μετὰ τὴν ὑποταγήν αὐτῶν παθῶν περιστοιχίζεται καὶ περιέπεται ὑπὸ τῶν φυσικῶν ἀρετῶν, αἵτινες διδάσκουσι καὶ ἐδηγοῦσιν αὐτὴν βαθμιαίως εἰς τὰ ὑπὲρ φύσιν· ὅτι ἡ οὕτω ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος περιλαβανομένη καὶ φωτιζομένη ψυχὴ ἀνάγεται εἰς ὕψος θεωριῶν, ἀποβάλλει πρὸς τοὺς ἄλλοις πάθεισι καὶ πᾶσαν δειλίαν καὶ φόβον, γίνεται ὅλη θεοειδής, βλέπει τοὺς αὐτῆς λογισμοὺς καταπίπτοντας καὶ ναυομένους τελείως, καὶ ἐνούμενη, διὰ τινος ἀθανάτου ἔρωτος μετὰ τοῦ οὐρανοῦ Νυμφίου αὐτῆς, διαλέγεται μόνη πρὸς μόνον τὸν Θεόν, παρ' οὗ πλουσίως καὶ θαυσιλῶς διὰ τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων καταγλαΐζεται· ὅτι ἡ οὕτως ἀνακαινισθεῖσα καὶ τὴν θαυμασίαν ταύτην ἀλλοίωσιν ἀλλοιωθεῖσα ψυχὴ φαίνεται διαφανής, λαμπρὰ καὶ ὄντως νοερὰ καὶ ἄυλος φύσις μηδὲν ἐπαισθανομένη ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τῶν θεωριῶν, ὅτι εὐρίσκειται εἰσέτι συμπεπλεγμένη μετὰ τοῦ ὕλικου τούτου σώματος· καὶ ὅτι τοιοῦτόν τι συνέβαινε καὶ εἰς τὸν Πρωτόπλαστον, ὅστις μηδὲν πρότερον ἐπαισθανόμενος ὕλικήν τινα ἐπιπρόσθησιν τοῦ σώματος, ἅτε κατηγγλασμένος ὑπὸ τῶν θείων δωρεῶν καὶ σκεπόμενος ὑπὸ τῶν χαρίτων τοῦ ἀπλήτου ἐκείνου φωτός, ὠφθη μετὰ τὴν παράθασιν ἐξάιφνης γυμνός. (1)

(1) «Nou cognoscebant quid eis iudumento gratiae praestaretur...? va gratia remota, exstitit in motu corporis puaedam impudens novita», unde esset indecens

Ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ὁ Γρηγόριος διέμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ ἐγνωρίσθη μετὰ πάντων τῶν διακεκριμένων ἐπὶ συνέσει καὶ ἀρετῇ μοναχῶν τοῦ Ὄρους. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ἀγαρηνοὶ πειρατὰὶ προσέβαλλον πολλάκις τὸ ἅγιον Ὄρος κακοποιούντες καὶ αἰχμαλωτίζοντες τοὺς μοναχοὺς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ διελθὼν διὰ Κωνσταντινουπόλεως μετέβη εἰς Σωζόπολιν καὶ ἐγκατέστη μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὴν βαθυτάτην ἔρημον τῶν Παρρορίων. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἠναγκάσθη διὰ τινὰ ἐπιβουλὴν νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν εἰς ἅγιον Ὄρος, ἔνθα καὶ ἐγένετο πανηγυρικώτατα δεκτὸς ὑπὸ πάντων τῶν ἁγιορειτῶν καὶ ἐξαιρέτως τῶν Λαυρεωτῶν. Μὴ δυνάμενος ὅμως πάλιν νὰ ἀπολαύσῃ πλήρους ἡσυχίας διὰ τὰς συχνὰς καταδρομὰς τῶν Ἀγαρηνῶν, ἀνεχώρησεν αὖθις εἰς τὰ Παρόρια καὶ κατόκησεν εἰς τὸ Κατακεκρωμένον ὄρος, ἔνθα καὶ εἴλκυσε πλῆθος μαθητῶν πρὸς ἑαυτὸν διὰ τῆς λαμπρότητος τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἀρετῶν του. Κατέλιπε καὶ νηπτικὰς τινὰς συγγραφὰς ἐκδοθείσας ἐν τῷ 151ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne, ὡς καὶ ἐν τῷ Β' τόμῳ τῆς Φιλοκαλίας. Μνήμη αὐτοῦ Ἀπριλίου 6η.

9) **Γρηγόριος Ὁσῖος.** Ἐστὶν ὁ κτίτωρ τῆς φερωνόμου Μονῆς τοῦ Γρηγορίου καὶ ἀνήκει εἰς τὸν 14ον αἰῶνα. Μνήμη αὐτοῦ Δεκεμβρίου 7η.

10) **Πρόνσιος ὁ ἐν Οὐλίτῳ.** Κατήγετο ἐκ τῆς ἐπαρχίας Φαναρίου, υἱὸς εὐσεφῶν γονέων, καὶ ἠκμασε κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἀποκτίσας ἱκανὴν ἐν τοῖς γράμμασι μάθησιν, ἐξήσκησε μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων του ἐπὶ τινι καιρῶν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γραμματοδιδασκάλου, ἐξ οὗ καὶ ἐπορίζετο τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀπαιτούμενα. Συλλαβὼν βραδύτερον τὸν πόθον τοῦ νὰ μονάσῃ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ Μετέωρα, ἔνθα ἐπὶ ὀλίγον χρόνον διαμείνας ἀπῆρε διὰ τὸ ὄρος τοῦ Ἄθω-νος. Ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἐλθὼν ὑπετάγη εἰς τινὰ διακεκριμένον πνευματικὸν γέροντα, παρ' ᾧ ἐκάρη μοναχὸς καὶ προεχειρίσθη μετ' οὐ πολὺ Διάκονος. Τοῦ γέροντός του ψηφισθέντος βραδύτερον Πρώτου τοῦ Ὄρους καὶ σταλέντος ἀποστολὴν τινὰ εἰς Βλαχίαν, ἐχειροτονήθη κοινῇ ψήφῳ Πρεσβύτερος, ἵνα λειτουργῇ ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὸ Πρωτάτον. Μετὰ τὴν τοῦ γέροντός του ἐπάνοδον, ἐπειδὴ ἐπόθει τὸν ἡσυχαστικὸν βίον, μετέβη τῇ ἀδείᾳ αὐτοῦ εἰς τὰ ὄρια τοῦ Καρακάλλου, ἔνθα μικρὸν τι πρόχειρον κελλίον κτίσας ἐσχόλαζεν ἐν αὐτῷ, νηστείας, ἀγρυπνίας καὶ προσευχαῖς προσέχων. Μετέβη ἐκεῖθεν εἰς προσκύνησιν τῶν ἁγίων Τόπων, καὶ πολλὰ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ τότε Πατριάρχου Ἱεροσολύμων νὰ μείνῃ παρ' αὐτῷ ὡς διάδοχος τοῦ θρόνου, δὲν ἔστερξε. Ἐπανελθὼν εἰς ἅγιον Ὄρος ἐξηκολούθει τοὺς

nuditas, et fecit adtentos reddiditque cofusos». (Ἁγ. Ἀγνευστίνου. De civitate Dei. XIV, 17).

πνευματικὸς αὐτοῦ ἀγῶνας ἐν τῇ αὐτῇ κελλίῳ. Καταστάς σὺν τῇ χρόνῳ περιφανῆς διὰ τὰς ἀρετάς του καὶ ἐλύσας τὸν σεβασμὸν τῶν πλησιοχώρων μοναχῶν, παρεκλήθη ὑπὸ τῆς μοναχικῆς ἀδελφότητος τῆς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου, ἦτις δι' ἔλλειψιν καταλλήλου ποιμένος ἔτεινε πρὸς ἀποσύνθεσιν, ἵνα δεχθῆ τὴν ἡγουμενίαν καὶ διακυβέρνησιν τοῦ Μοναστηρίου. Πεισθεὶς ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν (περὶ τὸ 1500) καὶ μεταβάς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ σεβαστὸς γενόμενος εἰς τοὺς φιλοχρίστους διὰ τὰς ἀρετάς του, συνέλεξεν ἱκανὰ ἐλέη ὑπὲρ τῆς Μονῆς. Μετέβαλε τὴν ἰδιορρυθμὸν τάξιν τῆς Μονῆς εἰς κοινόδιον καὶ καθιέρωσεν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀντὶ τῆς βουλγαρικῆς, ἦτις, διὰ τὸ πλῆθος τῶν εἰσελθόντων πρότερον βουλγάρων μοναχῶν, εἶχεν ἐπικρατήσει. Ἐπειδὴ ὁμως τινὲς τῶν ἀλλογλώσσων τούτων μοναχῶν ἐπεδουλεύθησαν τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ καταλιπὼν τὸ ἅγιον Ὅρος ἔρχεται εἰς τὴν Σκήτην τῆς Βερροίας παρὰ τὴν Θεσσαλονίκην. Ἐκ Βερροίας μεταβαίνει κρυφίως εἰς Ὀλυμπον, ἵνα μὴ ἀναγκασθῆ νὰ δεχθῆ τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης, ὅπερ προσεφέρετο αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Ἐκεῖ, ἀκουσθεῖσης τῆς φήμης τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ, συνέρρεον πολλοὶ πρὸς αὐτόν, ἵνα συγκατοικήσωσιν αὐτῷ. Τοῦ πλῆθους τῶν συντρεχόντων αὐξανομένου ὁσημέραι, ἐγένετο ἀνάγκη νὰ κτίσθωσι κελλία καὶ ναὸς ἢ ἐργασία ἡρσατέ. Ἐπειδὴ ὁμως ὁ Ἅγας τοῦ τόπου δὲν εἰδοποιήθη περὶ τούτου, μαθὼν τὰ τῆς οἰκοδομήσεως, ἐξέδοτο δικαστικὴν ἀπόφασιν, ὅπως κηρυχθῶσι τὰ κτίρια καὶ οἱ κτίζοντες ἀχθῶσι δεδεμένοι. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην μαθὼν ὁ Ἅγιος ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ μετέβη εἰς τὸ παρὰ τὴν Ζαγοράν ὄρος, ἔνθα καὶ Μοναστήριον ἔκτισε καὶ μοναχικὰς διατυπώσεις συνέθετο. Ἐπειδὴ δὲ μετ' οὐ πολὺ ἐνέσκηψε θεομηγνία εἰς τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον χωρία καί, μαστιζομένης τῆς χώρας ὑπὸ ἀνομβρίας, οἱ πάντες ἀπέδιδον τὸν αἰχμὸν τοῦτον εἰς τὴν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἐκδίωξιν τοῦ Ὁσίου, ἐπληροφόρησαν περὶ τούτου τὸν Ἅγαν, ὅστις πάραυτα ἀποστέλλει τοὺς προκρίτους τῆς πόλεως μετ' ἐπιστολῶν παρακαλῶν αὐτόν νὰ ἐπανέλθῃ μετὰ τῆς συνοδείας του καὶ νὰ κτίσῃ ὅσας θέλει Μονὰς. Ὁὕτως ὁ Ὁσιος ἐπανελθὼν ἔκτισεν ἐκεῖ τὸ Κοινόδιον τῆς ἁγ. Τριάδος, ἔνθα καὶ ἐτελεύτησε πλήρης ἡμερῶν γενόμενος. Μνήμη αὐτοῦ Ἰανουαρίου 24η.

11) **Διονύσιος ὁσιος.** Εἶναι ὁ κτίτωρ τῆς φερωνύμου Μονῆς τοῦ Διονυσίου. Κατήγετο ἐκ Κορυθαῶς τῆς Καστορίας καὶ ἤκμασε περὶ τὰ μέσα τοῦ 14ου αἰῶνος. Ἦτο ἀδελφὸς τοῦ ὁσίου Θεοδοσίου τοῦ χρηματίσαντος ἡγουμένου τῆς Μονῆς Φιλοθέου καὶ γενομένου βραδύτερον μητροπολίτου Τραπεζοῦντος. Ὁ Διονύσιος μεταβάς εἰς Τραπεζοῦντα συνεστήθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ εἰς τὸν τότε βασιλέα Τραπεζοῦντος, (Ἀλέξιον Γ'. τὸν

Κομνηνόν. ὅς εὐλαβηθεὶς τὸ ἦθος καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός. ἐχαρήγησεν αὐτῷ ἱκανὸν χρηματικὸν ποσὸν πρὸς μεγέθυνσιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ πρότερον ἰδρυθείσης μικρᾶς Μονῆς. Ἐτελεύτησε μικρὸν πρὸ τοῦ 1400. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 25ῃ.

12) **Δομέτιος ὁσίου.** Ὑπῆρξε σύγχρονος, φίλος καὶ συνασκητὴς τοῦ ἀνωτέρω Διονυσίου, ὃν καὶ διεδέξατο ἐν τῇ ἡγουμενείᾳ τῆς Μονῆς. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 25ῃ.

13) **Εὐθύμιος ὁ Ἰβήρ.** (†1028). Ἦτο υἱὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἰβήρος τοῦ κτίτορος τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων. Ἐχρημάτισε μετὰ τοῦ πατρός του μαθητὴς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Λαυριώτου, ὅστις ἐν τοῖς μέχρι σήμερον σωζομένοις ἐν τῇ Λαύρᾳ αὐτογράφοις αὐτοῦ μέμνηται μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης ἀμοτέρως, ἀποκαλῶν μάλιστα τὸν Εὐθύμιον τοῦτον πνευματικὸν αὐτοῦ τέκνον. Διεδέχθη τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν τῇ ἡγουμενείᾳ τῆς ἰδίας Μονῆς τῶν Ἰβήρων, μετέφρασε τὴν ἁγίαν Γραφήν, ὡς καὶ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, εἰς τὴν Ἰβηρικὴν γλῶσσαν, καὶ κατέστησε τὴν Μονὴν ταύτην κέντρον πνευματικῆς ἀναπτύξεως διὰ τῶν ὁμοθνεῖς του, οἵτινες ἔπαυον νέους ἱεροσπουδαστὰς εἰς Ἄθῃ πρὸς ἐκμάθησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων καὶ τάξεων καὶ πρὸς σπουδὴν διὰ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης τοῦ βυζαντινοῦ ἱεροσπουδαστικοῦ πολιτισμοῦ. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 13ῃ.

14) **Εὐθύμιος ὁσίου,** κτίτορ τῆς Μονῆς **Δοχειαρίου.** Ἦτο εἰς τῶν ἐπισήμων βυζαντινῶν εὐπατριδῶν καὶ ἐγένετο κατ' ἀρχὰς μαθητὴς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Λαυρεώτου, χρηματίσας καὶ **δοχειαρῆς** τῆς Λαύρας. Βραδύτερον δὲ συνέστησε τὴν ἀπ' αὐτοῦ ὀνομασθεῖσαν Μονὴν τοῦ **Δοχειαρίου.** Μνήμη αὐτοῦ Νοεμβρίου 9ῃ.

15) **Θεοδόσιος μητροπολίτης Τραπεζούντος.** (†1370). Ἦτο ἀδελφὸς τοῦ ὁσίου Διονυσίου τοῦ κτίτορος τῆς φερωνύμου Μονῆς. Ἐχρημάτισε πρότερον ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου· αἰχμαλωτισθεὶς ὅμως κατόπιν ὑπὸ βαρβάρων ἐγένετο μετὰ πολλὰς περιπετείας μητροπολίτης Τραπεζούντος. Ὁ τότε βασιλεὺς Τραπεζούντος Ἀλέξιος Γ' ὁ Κομνηνὸς ἠγάπα καὶ ἠδύλαβετο μεγάλως αὐτὸν διὰ τὰς ἀρετὰς του. Μνήμη αὐτοῦ Ἰανουαρίου 11ῃ.

16) **Θεόκλητος μητροπολίτης Φιλαδελφείας.** Ἐγεννήθη περὶ τὸ 1252 ἐν Νικαίᾳ, ἥτις (ἐπειδὴ ἡ Κ)πολις κατεῖχετο εἰσέτι ὑπὸ τῶν Λατίνων) ἦτο πρωτεύουσα τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, βασιλεύοντας ἐν αὐτῇ Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ὅστις ἐκδιώξας βραδύτερον τοὺς Λατίνους ἀνεκτίησεν

(¹) **Δοχεῖον** λέγεται ἡ ἀποθήκη τῆς Μονῆς, ἐν ἣ φυλάσσονται τὸ ἔλαιον, τὸ πετρέλαιον, τὸ ἄλας, τριχηυτά, τυρός, κλπ. Ὁ διαχειριστὴς τοῦ Δοχείου καλεῖται **Δοχειαρῆς.**

τὴν Κων)πολιν 1261). Ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα ἐν Ἄθωνι καὶ ἠσχίθη ἐν τοῖς ὅροις τῶν Καρυῶν. Ἐχρημάτισε διδάσκαλος καὶ χειραγωγὸς ἐν τοῖς πνευματικοῖς γυμνάσμασι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, καὶ βραδύτερον ἀνήχθη εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον τῆς Φιλαδελφίας († 1320). Ἐτελεύτησε περὶ τὸ 1325. Νηπτικὰς αὐτοῦ συγγραφὰς βλέπε ἐν τῇ Φιλοκαλίᾳ τόμ. Β'. καὶ ἐν τῷ 143ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 25ῆ.

17) **Θεόφιλος ὁ μυροβλήτης.** († 1548). Ἦτο Μακεδὼν τὴν καταγωγὴν. Ἐξεπαιδεύθη ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἱκανῶς τὰ ἐγκυκλοπαιδικὰ μαθήματα καὶ ἐχειροτονήθη ἱερεὺς. Ἐλθὼν βραδύτερον εἰς ἅγιον Ὅρος εἰσήλθεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Βατοπεδίου καὶ μετὰ τινα καιρὸν εἰς τὴν τῶν Ἰδίων, ἐν ἣ καὶ ὡς καλλιγράφος ἐργασθεὶς κατέλιπεν ἱκανὰ ἰδιόχειρα ἀντίγραφα σωζόμενα μέχρι σήμερον. Κατέστη περιώνυμος διὰ τὰς κοσμοῦσας τὸ ἦθος αὐτοῦ ἀρετὰς, οὐ μόνον ἐντὸς τοῦ ἁγίου Ὅρους ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ· διὸ καὶ ἐζητήθη ὡς ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ὅπερ ὅμως δὲν ἔστερξεν· ἀλλ' ἀσπαζόμενος τὴν ἡσυχίαν ἀπεσύρθη εἰς τι κελλίον τοῦ ἁγίου Βασιλείου κείμενον ἐν τοῖς ὅροις τοῦ Παῖτοκράτορος, οὐ μακρὰν τῶν Καρυῶν, ἔνθα καὶ ἐτελεύτησε. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουλίου 8ῆ.

18) **Θεοφάνης ὁ ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης.** († 1525). Ἀδελφὸν ποθεὶν κατήγετο. Οὗτος ἱερεὺς ὢν ἐχρημάτισε κατὰ πρῶτον ἐφημέριος τῆς Μονῆς Πατοκράτορος. Ἐκ πόθου πρὸς τὸν ἡσυχαστικὸν βίον ἐπεσκέπτετο πολλάκις θεωρητικὸν τινα καὶ διακεκριμένον ἡσυχαστὴν, τὸν ἅγιον Ἰάκωβον, ἀσκούμενον ἐν τινι ἡσυχαστηρίῳ κειμένῳ ἐν τοῖς ὅροις τῆς σημερινῆς Ἰδηριτικῆς Σκήτης, οὗτινος καὶ ἐχρημάτισε μαθητῆς. Ἐγένετο κατόπιν ἰδρυτὴς τοῦ Μοναστηρίου τῆς ἁγίας Ἀναστασίας ἐν τῇ Χαλκιδικῇ παρὰ τὴν Γαλάτισταν, καὶ βραδύτερον ἀνήλθεν εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον Θεσσαλονίκης. Τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψατον σώζεται μέχρι σήμερον ἀδιάφθορον ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ Μονῇ. Μνήμη αὐτοῦ Ἀπριλίου 4ῆ.

19) **Ἰωάννης ὁ Ἰδερ.** Ἦκμασε κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα. Ἦτο εἰς τῶν μεγιστάνων τῆς Ἰδηρίας, καὶ καταλιπὼν τὰ τοῦ κόσμου ἔρχεται εἰς Ἄθω, γίνεται μαθητῆς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Λαυριώτου καὶ ἀσκεῖται ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν αὐτοῦ ἐν τισι ἡσυχαστηρίοις μακρὰν τῆς Λαύρας κειμένοις. Προπονήθεισ οὕτως ἱκανῶς ἐν τοῖς πνευματικοῖς ἀγῶσι παρὰ τῷ μεγάλῳ ἐκείνῳ ἀνδρὶ, συνέστησε τῇ προτροπῇ αὐτοῦ τὴν ἱερὰν Μονὴν τῶν Ἰδίων, ἧς ἐχρημάτισε καὶ πρῶτος ἡγούμενος. Ἐτελεύτησε ἀρχομένου τοῦ 11ου αἰῶνος. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 13ῆ.

20) **Κάλλιστος Α'. Πατριάρχης Κ)πόλεως.** († 1350). Ὑπῆρξε μαθητῆς Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου, οὗ καὶ τὴν βιογραφίαν συνέγραψε. Ἀνέβη εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρό-

νον ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου καὶ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ (1350) καὶ μετὰ 4 ἔτη παραιτηθεὶς ἤσπασθη τὸν ἡσυχαστικὸν πάλιν βίον. Ἀποσυρθέντος μετέπειτα τοῦ Καντακουζηνοῦ εἰς Μοναστήριον καὶ βασιλεύσαντος μόνου τοῦ Παλαιολόγου ἀνεδιθάσθη τὸ δεύτερον εἰς τὸν θρόνον (1355) καὶ ἐκυβέρνησε τὴν ἐκκλησίαν ἐπὶ 8 ἄλλα ἔτη. Ἀποσταλεὶς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς Σερβίαν διὰ τινὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις καὶ διελθὼν διὰ τοῦ Ἄθωνος ἐπεσκέψθη τὸν πάλαι γνωστὸν αὐτῷ Μάξιμον τὸν Κουσσαλούδην, ὃς ἐν τῇ ἀποχαιρετήσῃ αὐτοῦ προπέμπων αὐτὸν ἔψαλλε τὸ «Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδοῦ» δι' οὗ αἰνιγματωδῶς ὑπεδήλου, ὅτι τετέλεστοι πλέον ὁ ἐπίγειος δρόμος αὐτοῦ καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐπανίδῃ πλέον τὸ παίμνιον τοῦ ὕπερ καὶ ἐγένετο, τελευτήσαντος αὐτοῦ καὶ ταφέντος ἐν Σερβίᾳ. Κατέλιπε συγγραφὰς τινὰς εὐρισκομένας ἐν τῷ 147ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίας τοῦ Migne. Τὰ νηπτικὰ κεφάλαια, ἅτινα φέρονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐν τῇ Φιλοκαλίᾳ ἀποδίδονται ὑπὸ τινων εἰς ἕτερον ὀμώνυμον αὐτοῦ Κάλλιστον Β' χρηματίσαντα καὶ αὐτὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ὃς ἦτο ἐπίσης ἀγιορεΐτης (1397). Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 20.

21) **Κοσμάς ὁ ἱσαπόστολος** † 1770). Οὗτος ἐξ Αἰτωλίας ὁρμώμενος εἰκοσαετῆς εἰσέτι ὡν ἦλθεν ὡς ἱεροσπουδαστῆς εἰς ἄγιον Ὄρος, ἐδύσθελός ἐστὶ τῆς φήμης τοῦ περικληροῦ τοῦ γένους διδασκάλου Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου, τοῦ διδάσκοντος τότε (1753—1757) τὰ ἐγκύκλια μαθήματα εἰς ὑπερδιακοσίους μαθητὰς ἐν τῇ ἐγγύς τοῦ Βατοπέδου κειμένῃ Ἀθωνιάδι Σχολῇ, ἧς τὰ ἐρείπεια βλέπει ὁ ἐπισκέπτης μέχρι σήμερον. Ὁ Κοσμάς ἀποφοιτήσας ἐκ τῆς Σχολῆς εἰσήλθεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Φιλοθέου, ἐφημερεύων ἐν αὐτῇ, ἐμμελετῶν ἐν ταῖς συγγράμμασι τῶν Πατέρων καὶ προετοιμαζόμενος διὰ τὸ εὐρὺ στάδιον τοῦ ἱεροκήρυκος, εἰς ὃ ἐκαλεῖτο. Μετέβη ἀκολούθως εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς συνάντησιν τοῦ ἀδελφοῦ του, ὄντος διδασκάλου τῆς ῥητορικῆς, παρ' οὗ καὶ προητοιμάσθη κάλλιον εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ῥήτορος, λαβὼν σῦναμα καὶ τὴν τοῦ Πατριάρχου συγκατάθεσιν ἐπιδοκιμάσαντος τὸ μελετώμενον ἔργον καὶ πολλὰ πρὸς τοῦτο αὐτὸν ἐνθαρρύναντος καὶ προτρέφαντος. Περιῆλθε τὴν Θεσσαλίαν καὶ ἅπασαν σχεδὸν τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἑπειρον κηρύσσων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας ὑπὸ τὸν δουρικὸν ζυγὸν διατελοῦντας χριστιανούς, ὧν εἴλκυε μεγάλως τὴν προσοχὴν ὡς ἄλλος ἀπόστολος ὑπ' αὐτῶν τιμώμενος. Μετὰ ταῦτα διαπεραιούται εἰς τὰς νήσους Κεφαλληνίαν, Κέρκυραν, Ζάκυνθον καὶ Λευκάδα καὶ τελευταῖον διήλθεν ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἀλβανίαν, ἐν ἧ καὶ συκοφαντηθεὶς εἰς τὸν τότε Πασᾶν τοῦ Βερατίου ὑπὸ τῶν Ἑβραίων, ὡς ὄργανον δῆθεν τῶν Ρώσων, συνελήφθη καὶ ἀπὶχθη εἰς θάνατον. Ἀποδίδονται αὐτῷ χρησμοὶ

τινες ἀφορῶντες τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐκ τοῦ τουρκοῦ ζυγοῦ κλπ. Μνήμη αὐτοῦ Αὐγούστου 4η.

22) **Μιάξιμος ὁ Κασοκαλύβης.** Ἀνήκει εἰς τὸν 14ον αἰῶνα καὶ ἐγεννήθη ἐν Λαμψάκῳ ἐξ ἐπαγγελίας ὑπὸ γονέων εὐσεβῶν ἀτέκνων ὄντων πρότερον. Ἐδιδάχθη παιδιόθεν τὰ στοιχειώδη ἱερὰ γράμματα καὶ ἀφιερῶθη κατόπιν εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ὑπὸ τῶν γονέων του πληρῶντων τὴν ἰδίαν ὑπόσχεσιν. Ἐκ τῆς ἐν τῷ ναῷ ἐκείνῳ διαμονῆς αὐτοῦ, ἐν ᾗ ὅλος εἰς ψαλμωδίας καὶ προσευχὰς ἐδίδετο, καὶ ἐκ τῆς συναναστροφῆς ὁσίων τινῶν γερόντων, ἐκεῖ που πλησίον ἡσυχάζοντων τρωθεὶς ὑπὸ ἔρωτος πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον, καταλείπει κόσμον, πατρίδα καὶ γονεὶς καὶ ἀπέρχεται 17έτης που ὑπάρχων εἰς τὸ ὄρος τοῦ Γάνου, καὶ ἐνδύεται τὸ μοναχικὸν σχῆμα παρά τινι δοκιμωτάτῳ γέροντι Μάρκῳ ὀνομαζομένῳ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γέροντός του διεπέρασεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἔνθα εὗρεν ἱκανοὺς ὁσίου καὶ ἐναρέτους ἀνδρας ἀσκουμένους εἰς τὰ πλησιόχωρα ὄρη, μεθ' ὧν συναναστραφεὶς καὶ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ὁμιλήσας ὠφελήθη πολὺ. Ἐκειθεν μεταβαίνει εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ παραμένει εἰς τὰ προαύλια τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας, κακοπαθῶν ἐν νηστείαις, ἀγρυπνίαις, παντοῦσι στάσει καὶ γυμνότητι, καὶ φαινόμενος οἷον ἐκφρῶν εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας τὰς ἀρετὰς του. Ὁ φιλομόναχος βασιλεὺς Ἀνδρόνικος Β' ὁ Παλαιολόγος μαθὼν τὰ περὶ αὐτοῦ προσεκάλεσε πολλάκις αὐτὸν εἰς τὰ παλάτια συνομιλῶν καὶ εὐλαβούμενος αὐτόν· ἐπίσης κατὰ πολλὰ ἠγάπα αὐτόν καὶ ὁ τότε Πατριάρχης Ἀθανάσιος (ὁ ἁγιορείτης), πρὸς ὃν συχνάκις ἐφοῖτα ὁ ὅσιος εὐφραϊνόμενος καὶ ὠφελούμενος πολὺ ἐκ τῶν ὁμιλιῶν του. Καταλείψας μετ' οὗ πολὺ τὴν Κων(ν)πολιν ἔρχεται εἰς ἅγιον Ὅρος καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Ἐνταῦθα ἐγγυμασθεὶς ἱκανῶς εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας προσεκλήθη ὑπὸ τῆς Θεομήτορος (δι' ἐπανειλημμένης τριττῆς ὀπτασίας) γὰ ἀναβῆ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθωνος παραλαβὼν εἰς τὴν συνοδίαν του καὶ ἄλλους τινὰς μοναχοὺς ἀνέρχεται καὶ μετὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῷ ἐκκλησιδίῳ τῆς κορυφῆς, τῶν ἄλλων πάντων καταδάντων, παρέμεινεν ἐκεῖ μόνος ἐπὶ τρία ἡμερόνυχτα τῷ θεῷ προσευχόμενος. Αἱ δαιμονικαὶ ἐφοδοὶ καὶ ἐπιβουλαί, ἃς ὑπέστη κατὰ τὸ τριήμερον τοῦτο διάστημα (νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐκδειματούμενος), εἶναι ἀνεκδιήγητοι. Μετὰ τὴν ὀλιγοήμερον μὲν, ἀλλὰ φρικαλέαν ταύτην δοκιμασίαν, λυθεισῶν τῶν δαιμονικῶν ἐπιβουλῶν καὶ φαντασμάτων, ἐπιφαίνεται αὐτῷ ἡ Θεοτόκος ἐν ὁσῆι πολλῇ περιστοιχουμένη ὑπὸ ἀγγελικῶν δυνάμεων καὶ ἔχουσα ἐν ἀγκάλαις τὸν Κύριον. Πληροφορηθεὶς περὶ τῆς θειότητος τῆς ὀπτασίας ταύτης ὁ ὅσιος προσεκύνησε καὶ ἠὺχαρίστησεν αὐτήν.

Λαβὼν δὲ παρ' αὐτῆς χάριν καὶ δύναμιν κατὰ δαιμόνων, διετάχθη νὰ κατοικήσῃ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὄρους. Ὁ δὲ πλησθεὶς ἐκ τῆς θείας ταύτης ἐμφανείας θείας λάμπειως, χαρᾶς τε καὶ εὐωδίας, δὲν ἤθελε νὰ καταβῇ τελείως ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Ἄθωνος· ἀλλὰ κατελθὼν μιᾶς ὥρας ὁδὸν ἔμεινεν εἰς τὸν σωζόμενον μέχρι σήμερον ναῖσκον τῆς Παναγίας, ἐξ οὗ ἀνέβη καὶ πάλιν εἰς τὴν κορυφὴν ζητῶν αὐτὶς τὴν θείαν ἐκείνην ἐμφάνειαν καὶ κατασπαζόμενος τὸν τόπον ἔνθα εἶδε τὴν Θεοτόκον μετὰ δόξης ἰσταμένην· ὅμως τὴν μὲν Θεοτόκον ἐκ δευτέρου δὲν εἶδε πλέον, ἤξιώθη ὅμως θείου φωτὸς καὶ εὐωδίας καὶ ἐνεπλήσθη χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἀρρήτου δις ἢ τρίς ἀναβάς ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Καταλιπὼν ἐπὶ τέλους τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθωνος καὶ καταβάς εἰς τὴν παρακειμένην ταπεινότεραν κορυφὴν τοῦ ὄρους, τὴν λεγομένην Καρμῆλιον, ἐν ᾧ τὸ ἐκκλησιδίον τοῦ προφήτου Ἡλία⁽¹⁾ εὗρέ τινα ἡσυχαστὴν γέροντα, πρὸς ὃν ἀνήγγειλε τὸ ὄραμα. Ὁ δὲ ἐξ ἀπειρίας καὶ ζηλοτυπίας ἴσως κινούμενος πλάνην τὰ τοιαῦτα ἀπεκάλει καὶ τὸν Μάξιμον ὡς πεπλανημένον τοῖς πᾶσι διεκήρυττε. Οὐδόλως διαταραχθεὶς ἐπὶ τούτῳ ὁ ὅσιος κατέρχεται ἐκείθεν εἰς τὸ μέρος ἔνθα σήμερον ἡ ἀπ' αὐτοῦ ὀνομασθεῖσα σκήτη «Καυσοκαλύβια», καὶ σχηματίζων σκηνὴν τινα ἐκ κλάδων διέμενεν ἐν αὐτῇ ἐπὶ τινα καιρὸν, καὶ εἶτα καίην αὐτὴν ἀπεχρήει εἰς ἕτερον τόπον τὰ ὅμοια πράττων, ἐς τὸ καὶ Καυσοκαλύβης ὠνομάσθη. Ἐξῆς λοιπὸν βίον υπεράθρωπον πολλὰ ὑπὸ τῆς ἐνδεΐας, τῆς πείνης καὶ τοῦ κρυμοῦ ταλαιπωρούμενος, καὶ πρὸς οὐδένα τῶν γειτόνων ἀσκητῶν ἐπιχοινωνῶν, καθότι οἱ πάντες ἐκ προκαταλήψεως ἀπέφευγον αὐτὸν ὡς πεπλανημένον καὶ ἔκφρονα, εἰ μὴ που τις συμπαθῶν καὶ οἰκτεῖρων αὐτὸν παρεῖχεν αὐτῷ μικράν τινα περίθαλψιν τροφῆς ἢ ἐνδύματος· καὶ διετελέσεν ἐφ' ἱκανὰ ἔτη παραγνωριζόμενος καὶ βδελυσσόμενος ὑπὸ τῶν ἁγιορειτῶν, μέχρις ὅτου διεγνώσθη ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ ἐργασία ὑπὸ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου ἐλθόντος εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 14ου αἰῶνος.

Ὁ Γρηγόριος ἀκούων πολλὰ περὶ τῆς πολιτείας τοῦ Μαξίμου καὶ τῆς πεπλασμένης αὐτοῦ μωρίας, δι' ἣν ἔκαie τὰς καλύβας αὐτοῦ, ἐπεθύμησε νὰ τὸν ἴδῃ· ἀποστείλας ὅθεν τινὰς τῶν

(1) Ἐνταῦθα κατώκησεν ἐπὶ 20ετίαν ὁ ἐπιζῶν ἔτη ἡσυχαστῆς Γεράσιμος (ὅστις ἀπὸ 15ετίας περίπου κατήλθεν εἰς τὰ Κατουνάκια). Οὗτος ἀγωνισάμενος θαυμασίως κατὰ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῶν παθῶν καὶ ἐκκαθάρας τὸ νοερὸν ὄμμα τῆς ψυχῆς, δεικνύεται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ὁμιλίας, ὅτι εἶναι ἀνώτερος τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, καὶ ἐφάμιλλος τῶν ἀρχαίων ἡσυχαστῶν, μετερχόμενος τὴν ἡσυχίαν μετὰ λόγου καὶ ἐπιγνώσεως.

μαθητῶν του καὶ προσκαλεσάμενος αὐτὸν συνωμίλησέ πολλά μετ' αὐτοῦ κατὰ μόνους, ἐξ οὗ καὶ κατενόησεν ὅτι οὗτος εἶναι ἱερά τις καὶ θεία ψυχὴ κατηγγλαῖσμένη ὑπὸ ποικίλων χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος. Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Γρηγορίου, ἂν κρατῇ τὴν νοερὰν πρασευχὴν καὶ ἐὰν τῷ συνέδῳ ποτὲ κατ' αὐτὴν ἀλλοιωσῆς τις θεϊκῆ, θεία ἔλλαμψις ἢ ἕτερός τις καρπὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὁ Μάξιμος ἀπεκρίθη, ὅτι διὰ τοῦτο ἀκριδῶς μετεδίωκε τοὺς ἐρημικωτέρους καὶ ἡσυχαστικωτέρους τόπους, ἵνα δαψιλέστερον ἐντρυσᾷ καὶ ἀπολαμβάνῃ τοῦ καρποῦ τῆς προσευχῆς, ὅστις εἶναι ὑπερβολικὴ ἀγάπη πρὸς Θεὸν καὶ ἀρπαγὴ πρὸς Κύριον. Καὶ ὄντως ὁ ἀγνοῶν τὴν πνευματικὴν ταύτην ἐργασίαν καὶ μὴ αἰσθανόμενος τὸ χρῆσθον ἐκεῖνο τῆς κατανύξεως κέντρον καὶ τὰ περιπαθῆ τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν ἴδιον Πλάστην σκιρτήματα ἡσυχαστή, οὐδὲν τῆς ἡσυχίας ἀπώνατο.

Ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει τοιοῦτου πνευματικοῦ θησαυροῦ χαρεῖς ὁ Γρηγόριος παρεκάλεσεν αὐτόν. ἵνα παύσῃται τοῦ λοιποῦ κλιῶν τὴν καλύδην του. Πεισθεὶς εἰς τὰς εἰσηγήσεις τοῦ Γρηγορίου ὁ θεῖος Μάξιμος ἐγκατέστη εἰς τι σπήλαιον ἐπέκεινα τῆς Λαύρας κείμενον, ἐν ᾧ ἐδόχετο καὶ παρεμυθεῖτο πάντα τοὺς πρὸς αὐτὸν ἐρχομένους. Ἐν τούτῳ τῷ σπηλαίῳ καὶ ἐτελεύτησε (περὶ τὸ 1364) καὶ ἐτάφη ἐν τῷ μνημαίῳ, ὅπερ ὁ ἴδιος ἔχει πλησίον ὄρου. Σημειωτέον ὅτι τοσοῦτος εἶχε λεπτυνθῆ καὶ ἀποπνευματισθῆ παρ' αὐτῷ ἡ γαῖθός τῶ σώματος φύσις, ὥστε ὁ βιογράφος αὐτοῦ μαρτυρεῖ, ὅτι μεταδὰς ποτε πρὸς ἐπίσκεψιν του καὶ μὴ εὐρὼν αὐτὸν ἐπιστραφεὶς εἶδεν ἐξαίφνης αὐτὸν διὰ τοῦ ἀέρος φερόμενον, ὡς πτηνὸν ἀίρόμενον ὑπεράνω τοῦ δάσους καὶ τῶν πετρῶδων ὑψωμάτων, καὶ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτόν, ἵνα μηδενὶ εἴπῃ τὸ ὄραμα πρὶν ἀποθάνῃ. Μνήμη αὐτοῦ Ἰανουαρίου 13ῃ.

23) **Νεῖλος ὁ μυροβλύτης.** Κατήγετο ἐκ Πελοποννήσου καὶ ἤκμασε περὶ τὰ μέσα τοῦ 16ου αἰῶνος. Ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι ὑπὸ τοῦ θεοῦ του Μακαρίου ἱερομονάχου, παρ' οὗ καὶ ἱερεὺς χειροτονήθη. Καταλιπὼν τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἐλθὼν μετὰ τοῦ θεοῦ του εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος κατόκησεν ἐν τινὶ ἡσυχαστηρίῳ ἐν τοῖς ὀρίοις τῆς Λαύρας κειμένῳ, ἔνθα καὶ ἱκανοὺς ἀπέκτησε μαθητάς. Βραδύτερον χάριν πλείονος ἡσυχίας κατήλθεν εἰς τὸ δεικνύμενον μέχρι σήμερον σπήλαιον, εὐρισκόμενον εἰς τὸ κρημνῶδες τοῦ βουνοῦ, εἰς ὃ ἡ κατάδασις εἶναι κλιμακωτὴ καὶ δυσχερεστάτη. Ἐκεῖ δεικνύται καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ καὶ τὸ αὐτοσχέδιον παρεκλήσιον, ὅπερ ἀνεπιτηδεύτως κατασκευάσας ἐντός τοῦ σπηλαίου ἐλειτούργει. Ὁ γνωστὸς Ρῶσος περιηγητὴς καὶ ἐπισκεπτής τοῦ ἁγίου Ὄρους Βασίλειος ὁ Βάρσκις ὁ ἐπισκεψάμενος δις τὴν Ἄθω (1724 καὶ 1747) γράφει ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ «*Δευτέρα ἐπίσκεψις τοῦ ἁγίου*

Ἔως ἄρα, ὅτι γενόμενος κατὰ τοὺς τόπους ἐκείνους ἔνθα τὸ σπήλαιον καὶ ὁ τάφος τοῦ Ὁσίου καὶ προσκυνήσας κατενόγη καὶ ἀνεμνήσθη τῶν λόγων τοῦ Κυρίου ὅτι «στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀγούσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὗρισκοντες αὐτήν» (Μαθθ. ζ'. 14). Δηγοῦνται ὅτι ἐκ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἀνέβλυξε μύρον ἱκανόν, ὅπερ πηγάζον ἐκ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ λειψάνου καὶ ὑπερεχυνόμενον τοῦ τάφου ἔρρεεν ἐπὶ τῶν κρημνῶδων καὶ ἀποτόμων ἐκείνων βράχων καὶ κατήρχετο μέχρι τῆς θαλάσσης, ἣτις ἀπέχει ἀπὸ τοῦ τάφου αὐτοῦ 130 περίπου μέτρα. Ἐκ τῆς Σκήτης τῶν Κουσοκαλυδίων, ἐκ τοῦ βορείου αὐτῆς μέρους φαίνεται τὸ σπήλαιον τοῦ Ὁσίου, ἀπέχον σχεδὸν 1 1/2 ὥρας ὁδόν. Μνήμη αὐτοῦ Νοεμβρίου 12η.

24) **Νεκτόριος ὁσιος** († 1500). Ἐπέδου τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐν τῇ σκήτῃ τῶν Καρυῶν, καὶ ἠσκήθη ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἐναρέτου καὶ ὀσιωτάτου γέροντος, Φιλοθέου καλουμένου, ἐν τινι Κελλίῳ τῶν Ταξιάρχων τῷ καλουμένῳ τοῦ Ἰάγαρι. Μνήμη αὐτοῦ Δεκεμβρίου 5η.

25) **Νεόφυτος ὁσιος**, κτίτωρ καὶ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Δοχειαρίου. Ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ Εὐθυμίου τοῦ συστήσαντος τὴν Μονὴν Δοχειαρίου, καὶ πατριάρχης προτέρον τὸ ἀξίωμα. Ἐχρημάτισε Πάππός τοῦ ἁγίου Ὁσίου καὶ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Δοχειαρίου, ἧς τὰς δικοδομὰς ἐπιβύβησε καὶ τὸν Νεὸν ἠκοδόμησεν. ἤκμασε περὶ τὰ τέλη τοῦ 11ου αἰῶνος. Μνήμη αὐτοῦ Νοεμβρίου 9η.

26) **Νήφων Β' πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως** († 1508). Κατήγετο ἐκ Πελοποννήσου ἔνθα καὶ ἐξεπαίδευθη ἐς ἀπαλῶν ὀνύχων τὰ ἱερὰ γράμματα. Μετὰ τὰ γεγονότα τῆς ἐν Φλωρεντία συνόδου κατὰ τὸ παράδειγμα πολλῶν ἄλλων μοναχῶν περιήλθε καὶ αὐτὸς μετὰ τινος ἁγιορειτοῦ γέροντος πολλὰ μέρη ὑποστηρίζων τοὺς πιστοὺς καὶ πείθων νὰ μὴ δεχθῶσι τὴν μετὰ τῶν Λατίνων ἔνωσιν. Βραδύτερον ἐλθὼν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος καὶ διαμείνας κατ' ἀρχὰς ἐπὶ μακρὸν ἐν ταῖς Μοναῖς Βατοπαιδίου, Παντοκράτορος καὶ Λαύρας, κατέληξεν εἰς τὴν τοῦ Διονυσίου, ἐν ἣ καὶ ἐχειροτονήθη ἱερεὺς. Ἡ φήμη τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ καὶ ὁ διδασκαλικὸς αὐτοῦ τρόπος ὕψωσαν αὐτὸν εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον Θεσσαλονίκης, ἐξ ἧς μετ' αὐτὸ πολὺ ἀνεβιδάσθη εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως, ἧς ἐγένετο δις πατριάρχης (1488—89 καὶ 1497—1498). Μετὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ παραίτησιν ἐκ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου διετέλει ἐφησυχάζων εἰς τὴν μετόχιον τῆς Λαύρας ἐν Ἀδριανουπόλει. Ράδουλος ὁ τότε ἡγεμὸν τῆς Βλαχίας γινώσκων ἐκ φήμης τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἁγίου καὶ διερχόμενος δι' Ἀδριανουπόλεως ἐπεσκέψατο αὐτὸν καὶ τῇ αὐτοκρατορικῇ ἀδείᾳ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζήτ Β' παρέλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν

ἡγεμονίαν του. Ἡ διδασκαλία καὶ τὸ παράδειγμα τῆς ἀγιοσύνης αὐτοῦ ᾤφελθη κατὰ πολὺ τὸ νέον αὐτοῦ ποίμνιον, ὕπερδυστυχῶς πρὸς μεγάλην του λύπην ἠναγκάσθη μετὰ τινα χρόνον νὰ ἐγκαταλείψῃ· διότι, πιστὸς τηρητῆς ὢν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ ἔνθερος ὑπερασπιστῆς τῆς δικαιοσύνης, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπινεύσῃ εἰς τὴν νομιμοποίησιν ἀνόμου τινὸς συνοικεσίου· ὑπέπεσεν ὅθεν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ ἡγεμόνος καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος ἔνθα καὶ ἐτελεύτησεν ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Διογυσίου περὶ τὸ 1508. Μνήμη αὐτοῦ Ἀυγούστου 11η.

27) **Νήφων ὄσιος** († 1330). Οὗτος ἱερομόναχος ὢν εἰσηλθεν εἰς τὸ Ὅρος καὶ ἠγωνίσθη κατ' ἀρχὰς παρὰ τινα δοκιμωτάτῳ ἡσυχαστῇ, Θεογνώστῳ καλουμένῳ, ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου. Μετόκησε κατόπιν εἰς τὴν Σκήτην τοῦ ἁγίου Βασιλείου, εἶτα εἰς τὴν τῆς ἁγίας Ἄννης καὶ τελευταίον εἰς Κουσοκαλύδια, ἔνθα καὶ ὁ ἅγιος Μάξιμος, οὗ καὶ στενώτατος φίλος ὑπῆρξε. Δείκνυται μέχρι σήμερον ἐν Κουσοκαλύδιοις τὸ σπήλαιον ἔνθα ἠγωνίζετο, κείμενον πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς Σκήτης καὶ ἀπέχον αὐτῆς σχεδὸν $\frac{3}{4}$ τῆς ὥρας ὁδόν. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 14η.

28) **Νικηφόρος ὄσιος** († 1340). Κατήγετο ἐξ Ἰταλίας καὶ ἠσπάσθη τὸν μοναχικὸν βίον ἐν Ἀθωνί, ἀγωνισθεὶς εἰς τὰ ἐρημικώτερα καὶ ἔταν δυσπρόσιτα μέρη τοῦ Ὄρους. Ἐχρημάτισε χειραγωγὸς καὶ διδάσκαλος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ ἐν τῇ κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίᾳ, καθὼς αὐτὸς οὗτος ὁ Γρηγόριος μαρτυρεῖ τούτο ἐν τῇς ἑαυτοῦ συγγραφαῖς. Κατέλιπε νηπτικά τινα κεφάλαια ἅπερ βλέπε ἐν τῇ Φιλοκαλίᾳ τόμ. Β' καὶ ἐν τῷ 146ῳ τόμῳ τῆς Πατρολογίας Migne. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 4η.

29) **Παῦλος ὁ Ξηροποταμίτης** († 1000). Κατὰ μὲν τὴν παράδοσιν ἦτο υἱὸς τοῦ αυτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Ραγκαβέ, εὐνουχίσθη παῖς ἐτι ὢν ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Μιχαὴλ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου (813) ἵνα ἀποκληρωθῇ τοῦ θρόνου καὶ ἐν ἡλικίᾳ γενόμενος ἀνεχώρησε καὶ ὑπέδου τὸν μοναχικὸν βίον ἐν Ἀθωνί. Κατὰ τὰς κρίσεις δὲ τῶν νεωτέρων ἦτο ἐπίσημὸς τις βυζαντινός, ὃς ἀπαρνηθεὶς τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἐλθὼν εἰς Ἀθῶνα (περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 10ου αἰῶνος) ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ εἶξεν βίον ἐρημικὸν καὶ αὐστηρότατον παρὰ τὸν χεῖμαρρον τῆς σημερινῆς Μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, ἣν αὐτὸς βραδύτερον ἱδρυσεν. Ἦτο σύγχρονος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου καί, ὡς δείκνυται ἐκ τῶν σωζομένων ἐγγράφων, εἶξεν μέχρι τοῦ 1000¹⁾. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του συνέπηξε καὶ ἑτέραν Μονῆν

(¹) Τινὲς εἶπον ὅτι ὁ Παῦλος οὗτος ἦτο ἕγγονος τοῦ αυτοκράτορος Ρωμνοῦ τοῦ Λεκαπηννοῦ (920), ἄλλοι δὲ φρονοῦσιν,

ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλευρᾶς τοῦ Ὄρους, ἣτις μέχρι σήμερον φέρουσα τὸ ὄνομα αὐτοῦ καλεῖται Μονὴ τοῦ ἁγίου Παύλου. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουλίου 28η.

30) **Πέτρος ὁ Ἀθωνένης.** Εἶναι ὁ ἀρχαιότερος καὶ ἐπισημότερος τῶν Ἀθωνιτῶν ἡσυχαστῶν καὶ ἦκμασε περὶ τὰ μέσα τοῦ 9ου αἰῶνος. Κατὰ τὰς φερομένας παραδόσεις ἦτο εἰς ἕκ τῶν ἐπισήμων στρατιωτικῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοφίλου τοῦ εἰκονομάχου. Αἰχμαλωτισθεὶς ἔν τινι πρὸς τοὺς Σαρακηνούς πολέμῳ ἐνεκλείσθη εἰς τὸ ἐν Συρίᾳ φρούριον Σαμαρᾶ. Ἐνταῦθα οὐδεμίαν παρ' ἀνθρώπων ἀναμένων σωτηρίαν ἔστρεψε τὰ βλέμματα αὐτοῦ πρὸς τὸν παντοδύναμον Θεὸν μετὰ θαυμάσιων ἐξαιτουμένου παρ' Αὐτοῦ τὴν ἀπελευθέρωσίν του, Ἀπελευθερωθεὶς διὰ θαύματος ἐκ τῆς τοιαύτης καθεύξεως ὠδηγήθη εἰς Ρώμην καὶ ἐκ Ρώμης ἀποπλεύσας προσωμίσθη εἰς τὸν Ἄθωνα. Ὁ Πέτρος εὔρε τότε τὸν Ἄθωνα ἔρημον καὶ ἀκατοίκητον. Ἡ γενναῖα καὶ ἡρωϊκὴ ἐκείνη ψυχὴ εἰσδύσα εἰς τὰς φοβερὰς καὶ ἀγρίας ἐκείνας ὄρεινὰς πτυχὰς τοῦ Ἄθω, κατήχησεν ἔν τινι λίαν φοβερῶ σπηλαίῳ ἐπὶ πενήκοντα περίπου ἔτη, ἔνθα διήγυσεν ὑπερανθρώπους ἀγῶνας καὶ ἐδοκίμασε ποικίλους ὑπὸ τῶν δαιμόνων πειρασμούς. Ἡ τροφή αὐτοῦ ἦτο χόρτα καὶ πᾶν ὅ,τι αὐτοφύεσ καὶ σιχῆδιον παρείχεν αὐτῷ ἡ γῆ. Καθ' ὅσον τὸ διάστημα τῶν ἀγῶνων αὐτοῦ οὐδένα ἄνθρωπον εἶδε. Ἀνεκάλυφθη δὲ τυχαίως περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του ὑπὸ τινος ἐλαφροβόλου θηρευτοῦ, ὃν παρηγγεῖλεν ἵνα ἐπανέλθῃ αὐθις πρὸς αὐτὸν μετὰ ἕν ἔτος. Πείσθεὶς εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ θαυμαστοῦ ἐκείνου ἀναχωρητοῦ ὁ θηρευτὴς, παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ δύο μοναχοὺς καὶ ἔρχεται πρὸς δευτέραν ἐπίσκεψιν τοῦ ἁγίου, ὃν εὔρον ὅμως νεκρόν. Ἄραντες τὸ ἱερόν αὐτοῦ λείψανον ἤγαγον αὐτὸ εἰς τὴν τότε Μονὴν τοῦ Κλήμεντος, κειμένην ἐν τῷ μέσῳ τῆς χερσονήσου, ὅπου ἐκηδεύθη εὐλαδῶς ὑπὸ τῶν μοναχῶν. Ὅτινες περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου τοῦ Ὄσιου εἶχον εἰσδύσει εἰς τὴν ἱερὰν χερσόνησον ἐγκαταστάνας ἕκτοτε εἰς τὰ ἐπιτηδειότερα πρὸς κατοίκησιν μέρη αὐτῆς. Τὸ σπήλαιον τοῦ Ὄσιου δεῖκνυται μέχρι σήμερον· ἐπειδὴ ὅμως τινὲς τῶν περὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα οἰκούντων μοναχῶν ἐτόλμων ἀκρίτως καὶ ἀπαιδεύτως ἄνευ τῆς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένης προετοιμασίας νὰ εἰσοικίζωνται ἐν αὐτῷ πρὸς ἐπίδειξιν δῆθεν ὑψηλοτέρων ἀγῶνων, προσβαλλόμενοι δὲ ὑπὸ δειμάτων, ὡς λέγουσι, ἔπασχον ἕκστασιν φρενῶν καὶ κατακρημνιζόμενοι ἐφρονεύνοντο, διὰ τοῦτο ἡ ἱερὰ Μονὴ τῆς Λαύρας, εἰς τὰ ὄρια τῆς ὁποίας εὐρίσκεται, κηδωμένη τῶν τοιοῦτων θυμάτων, ἀπέστειλεν οἰκοδόμους καὶ

ὅτι ἕτερος ἦτο ὁ βασιλόπαις Παῦλος ὁ κτίτωρ τῆς Μονῆς, καὶ ἕτερος ὁ Ὄσιος Παῦλος ὁ Ἐηροποταμίτης, ὁ οὐγγρονος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

ἀπέφραξε τὴν θύραν τοῦ σπηλαίου. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουνίου 12η.

31) **Σάββας Α' ἀρχιεπίσκοπος Σερβίας.** Ἦτο υἱὸς τοῦ τότε βασιλεύοντος τῆς Σερβίας Στεφάνου καὶ ἤκμασε κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα. Παιδευόμενος ἐκ νεαρῶς ἡλικίας τὰ ἱερά γράμματα ἐτρώθη τὴν καρδίαν ὑπὸ θεοῦ ἔρωτος καὶ ἐν ἡλικίᾳ 17 ἐτῶν ἀναχωρεῖ κρυφίως ἐκ τῆς πατρίδος ἔρχεται εἰς ἅγιον Ὄρος καὶ ἐγκαθίσταται εἰς τὸ τότε ῥωσικὸν Μοναστήριον. Ἡ λαθραία αὐτῆ ἀναχώρησις ἐνέβαλε τὸν βασιλέα εἰς μεγάλην ἀμνηχανίαν, ὃς ἔστειλε πανταχοῦ ἀπεσταλμένους πρὸς ἀνευρέσιν του· τέλος ἀνευρεθεὶς ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸ ῥηθὲν Μοναστήριον δὲν ἔστερξε νὰ ἐπανέλθῃ μετ' αὐτῶν εἰς τὸν πατέρα του· ἀλλ' ἀναβάς εἰς τὸν πύργον τῆς Μονῆς ἠνάγκασε κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα τὸν γέροντά του νὰ τὸν κείρῃ μοναχόν, καὶ ρίψας ἐκ τῶν τειχῶν τὰ χρυσοκέντητά του φορέματα μετὰ τῆς κόμης (ἦν ἐν τῇ ἐπεנדύσει τοῦ ἱεροῦ σχήματος ἀπέκειρε), εἶπεν εἰς τοὺς βασιλικούς ἀπεσταλμένους νὰ τὰ κομίσωσιν εἰς τὸν πατέρα του πρὸς βεβαίωσιν ὅτι εὐρέθη ζῶν καὶ ἐκάρῃ μοναχός. Ἐγράψε πρὸς τοὺς τοῦτους καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς γονεῖς του περὶ ματαιότητος κόσμου καὶ τῆς τῶν ἁγίων μακαριότητος, δι' ἧς τοσοῦτον ἐμάλαξε καὶ συνεκίνησεν αὐτούς, ὥστε ἀπεφάσισαν ἀμφότεροι νὰ ἀπαρνηθῶσι τὸν κόσμον. Καὶ ἡ μὲν μήτηρ αὐτοῦ ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα εἰς τὸ γυναικεῖον μοναστήριον, ὃ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἀναθεῖς τὴν βασιλείαν εἰς τὸν πρεσβυτέρου καὶ ὁμώνυμόν του υἱὸν Στέφανον Β' κράλην τῆς Σερβίας ἔρχεται εἰς ἅγιον Ὄρος, πρὸς συνάντησιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Σάββα, εὐρίσκει αὐτὸν ἐν τῇ Μονῇ Βατοπεδίου, καὶ ἐνδύεται ὑπ' αὐτοῦ τὸ μοναχικὸν σχῆμα μετονομασθεὶς Συμεών. Βραδύτερον λαθὼν ὁ ἅγιος Σάββας διὰ χρυσοδοῦλλου τοῦ τότε βασιλεύοντος ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀγγέλων Κομνηνῶν αὐτοκράτορος τὸ ἡρημωμένον μοναστήριον τοῦ Χελανδαρίου, ἀνηφοδόμησεν αὐτὸ εἰς λαμπρὰν καὶ περικαλλῆ Μονήν καὶ συνήγαγεν ἐν αὐτῇ πάντας τοὺς ἐκ Σερβίας συρρέοντας ὁμογενεῖς του, οὓς ἡ φήμη τῆς ἁγιοσύνης αὐτοῦ καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ βασιλέως πατρός του καθ' ἐκάστην προσεῖλκυον. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐγένετο ἀνάγκη νὰ ἀποσταλῶσιν ὑπὸ τοῦ Πρώτου καὶ τῆς Συνάξεως τινὲς τῶν Ἀγιορειτῶν δι' ἀναγκίας ὑποθέσεις τοῦ Ὄρους πρὸς τὸν βασιλέα Θεόδωρον τὸν Λάσκαριν, βασιλεύοντα τότε ἐν Νικαίᾳ· (διότι μετὰ τὴν τετάρτην σταυροφορίαν ἡ Κωνσταντινούπολις κατελήφθη ὑπὸ τῶν Λατίνων, οἵτινες ἐδασίλευσαν ἐν αὐτῇ ἐπὶ 57 ἔτη (1204—1261). Οἱ Ἀγιορεῖται λοιπὸν κοινῇ ψήφῳ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα τὸν Σάββαν, ὅστις ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἦτο περιβόητος διὰ τὰς ἀρετάς του, ἦτο σύναμα καὶ συγγενὴς τοῦ βασιλέως ἐξ ἐπιγαμβρίας· διότι ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Ἁγίου Ροδοσλάβου ἦτο γαμβρὸς τοῦ βασιλέως Θεοδώρου τοῦ Λασκάρεως. Ὁ βασι-

λεὺς μεγάλως χαρεῖς ἐπὶ τῇ ἀφίξει αὐτοῦ καὶ φιλοφρόνως δεξιωθείς αὐτὸν συνομιλήσας τε καὶ συνευφρανθεὶς μετ' αὐτοῦ τὸν ἐχειροτόνησε μετὰ προηγουμένην μετὰ τοῦ Πατριάρχου συνεννόησιν ἀρχιεπίσκοπον Σερβίας ἄκοντα. Χειροτονηθεὶς ὁ Ἅγιος μετέβη εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ποιμαίνων καὶ διδάσκων τὸ ποίμνιόν του τὰς εὐαγγελικὰς ἀληθείας. Διαρρηθμίας καλῶς τὰ τῆς ἐπαρχίας του καὶ διεθλὼν διὰ τοῦ ἁγίου Ὄρους μετέβη εἰς προσκύνησιν τῶν ἁγίων Τόπων. Ἐκεῖθεν ἐπιστρέφων διήλθε διὰ τῆς Νικαίας, ἔνθα καὶ ἐδεξιώθη ὑπὸ τοῦ συμπεθέρου του βασιλέως Ἰωάννου Γ'. Δούκα τοῦ Βατάτση (1222), γαμβροῦ Θεοδώρου τοῦ Λασκάρεως. Ὁ βασιλεὺς ὑπερευχαρίστηθεις καὶ μεγάλως τιμήσας αὐτὸν τὸν ἀπέστειλε διὰ βασιλικοῦ πλοίου εἰς τὸ Μοναστήριον ἔνθα διαμείνας ἐπὶ τινα καιρὸν ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ἣν ποιμάνας θεαρέστως καὶ καταφωτίσας ἅπασαν τὴν Σερβίαν διὰ τῆς θείας διδασκαλίας καὶ τῶν θαυμάτων του ἐτελεύτησε (περὶ τὸ 1237) καταλιπὼν διάδοχον τοῦ θρόνου τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀρσένιον. Μνήμη αὐτοῦ Ἰανουαρίου 14η.

32) Σάββας Β'. ἀρχιεπίσκοπος Σερβίας (†1267).

Ἦτο νεώτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας Στεφάνου τοῦ Β', καὶ ἀνεψιὸς τοῦ εἰρημένου Σάββα Α' ἀρχιεπισκόπου Σερβίας. Ἠγωνίσθη τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐν Ἄθω. καὶ ἐπαγγελθὼν βραδύτερον εἰς τὴν Σερβίαν ἐγένετο διάδοχος τοῦ εἰρημένου Ἀρσένιου, ὃς εἶχε διαδεχθῆ τὸν ἅγιον Σάββα Α'. ἀρχιεπ. Σερβίας. Μνήμη αὐτοῦ Φεβρουαρίου 8η.

33) Σίμων ὁ μυροδόχος (†1287). Εἶναι ὁ ἰδρυτὴς τῆς φερωνύμου Μονῆς, ἣν ἐπὶ τινος ὑψηλοῦ καὶ ἀποκρίμνου βράχου κατὰ θείαν νεύσιν ᾠκοδόμησεν, ἧτις καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται Σιμόπετρα (ἧτοι Πέτρα τοῦ Σίμωνος). Μνήμη αὐτοῦ Δεκεμβρίου 28η.

Εἰς ἀπόστασιν λίθου βολῆς ἀπὸ τῆς Μονῆς, παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς αὐτήν, δεικνύται τὸ σπήλαιον, ἔνθα ὁ Ἅγιος διήνυσε τοὺς ὑπὲρ ἄνθρωπον αὐτοῦ ἀγῶνας. Ἄνωθεν τοῦ σπηλαίου τούτου εἶναι οἴκημά τι, ἐν ᾧ ἐφησυχάζει νῦν ὁ Πνευματικὸς Ματθαῖος ἱερομόναχος, ἀνὴρ εὐπαίδευτος καί, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ἐμπειρότατος ἐξαγορευτής. Ὁ Πνευματικὸς Ματθαῖος διήλθε πολλὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀνατολῆς κηρύττων κατ' αἴτησιν τῶν Ἐπισκόπων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξομολογῶν ἀποτελεσματικώτατα τοὺς σωρηδὸν ἀπαύστως πρὸς αὐτὸν συνωσιζομένους χριστιανούς.

34) Συμεὼν ὁ κτίτωρ τοῦ Χελανδαρίου (†1200). Ὁνομάζετο πρότερον Στέφανος, καὶ εἶναι ὁ εἰρημένος ἡγεμὼν (ζουπάνος) τῆς Σερβίας πατήρ τοῦ προμνημονευθέντος Σάββα Α', ἀρχιεπισκόπου Σερβίας. Ὁ τάφος του δεικνύται μέχρι σήμερον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Χελανδαρίου, ἐξ οὗ ἀνεφύη κλημα, τοῦ

δοπού ο καρπὸς λέγεται ὅτι εἶναι ἀντίδοτον κατὰ τῆς στειρώσεως. Μνήμη αὐτοῦ Φεβρουαρίου 13ῃ.

35) **Συμεὼν ὁ ἀνυπόδητος** (16ος—17ος αἰών). Φαίνεται ὅτι κατήγετο ἐκ τῆς ἐπαρχίας τοῦ Βόλου. Ἦτο υἱὸς ἱερέως, ἐξεπαιδεύθη ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὰ ἱερὰ γράμματα, προσεκολλήθη τῷ τότε ἐπισκόπῳ Δημητριάδος καὶ ἐχειροτονήθη παρ' αὐτοῦ Διάκονος. Ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐν τινι Μοναστηρίῳ τοῦ Ὀλύμπου, καὶ ἡγωνίσθη ἐκεῖ ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐν μεγάλῃ σκληραγωγίᾳ, μονοχίτων, ἀνυπόδητος καὶ χαμαιεύνης. Ἐπεσκέφθη κατόπιν τὸ ἅγιον Ὄρος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, καὶ ἐχειροτονήθη ἐν αὐτῇ. ἱερέυς. Καταλιπὼν μετὰ τινα καιρὸν τὴν Λαύραν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀδελφότητα τῆς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου, ἧς καὶ ἐγένετο ἡγούμενος. Φεύγων ὄμως τὰς ἐπιβουλὰς κακοτρόπων τινῶν μοναχῶν ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Ζαγοράς, εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Φλαμούριον, ἔνθα ὑπὸ Θεοῦ ὀδηγηθεὶς ἔκτισε καὶ Μοναστήριον. Διέδραμε πολλὰ μέρη τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ ἦλθε καὶ εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, γενόμενος δεκτὸς μετὰ πολλῆς εὐλαθείας καὶ ἐλκῶν πολλὰς ψυχὰς εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ἐναρέτου πολιτείας του. Τελευταίον μετέβη καὶ εἰς τὴν Κων(σταντινούπολιν), ἔνθα καὶ ἔτυχε λαμπρᾶς ὑποδοχῆς ὑπὸ τοῦ τότε Πατριάρχου. Ἐγκαθίσθαι ἔτελεσθησεν ἐπισκοπῶν ἀπειρῶν πλῆθος μαθητῶν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον. Μνήμη αὐτοῦ Ἀπριλίου 19ῃ.

36) **Φιλόθεος ὁσιος**. ἤρμασε περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 11ης ἐκατονταετηρίδος σύγχρονός τινος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Λαυριώτου. Εἶναι ἰδρυτὴς τῆς φερωνύμου Μονῆς, ἣν ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὸ ὄνομα τῆς Θεομήτορος καθιέρωσε. Μνήμη αὐτοῦ Ὀκτωβρίου 21ῃ.

Τοιαῦτα ἐν ἐπιτομῇ τὰ περὶ τοῦ βίου τῶν ἐπιστημοτέρων Ἀγιορειτῶν Ἀγίων, οἵτινες ὑπέδειξαν ἡμῖν διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος, ὅτι ἔργον τοῦ μοναχοῦ δὲν εἶναι ἀπλῶς ὁ ἐγκλεισμός ἡμῶν ἐν τινι Μονῇ ἢ ἡσυχαστηρίῳ, ἀλλ' ἡ καθημερινὴ μελέτη τῆς καρδίας ἡμῶν, ἡ ἀκριβοῦς ἐπαγρύπνησις ἐπὶ τῶν κινήματων αὐτῆς, ἡ βαθεῖα ἐξέτασις πασῶν τῶν ἠθικῶν ἡμῶν ἑλλείψεων, ἡ ἐξερεῦνησις πάσης τῆς ἐσωτερικῆς ἡμῶν ἐκρυθμίας καὶ παραμορφώσεως, ἡ ἀνακάθαρσις καὶ ἀποστίλθωσις τῶν ἱερῶν καὶ ἁγνῶν συναισθημάτων τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἐν λόγῳ ἢ θανάτῳσι παντὸς σπέρματος κακίας ἐμφωλεύοντος ἐν ἡμῖν. καταπικραίνοντος καὶ ἀμαυροῦντος σύμπασαν τὴν εὐγένειαν τῆς φύσεως ἡμῶν, ἣν ἐκλήθημεν νὰ εξαγνίσωμεν καὶ νὰ ἀποπνευματίσωμεν, ὄργανα κρούμενα τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος γινόμενοι καὶ νοοὶ Θεοῦ ζῶντος. «**Μοναχός ἐστί,** (λέγει τις τῶν Πατέρων), **τάξις καὶ κατάστασις ἀσωμάτων ἐν σώματι ὑλικῷ ἐκτελουμένη... Μοναχός ἐστὶν ἡγνισμέ-**

νον σῶμα, κεκαθαρμένον στόμα και πεφωτισμένος νοῦς» (Κλίμαξ Ἰωάννου Α'. ι'). Ἴδου ὁ προορισμὸς τοῦ μοναχοῦ, οὗ ἡ παραγνώρισις οὐ μόνον καθιστᾷ ματαίαν τὴν ὑποταγὴν αὐτοῦ, ἀλλὰ και λίαν οἰκτρῶς αὐτὸν παραλογιζόμενον και ναυαγούonta ἐμφαίνει. Μόνον διὰ τῆς τοιαύτης ἐργασίας θά δυναθῇ ὁ μοναχὸς νὰ ἀναπτέρωσῃ τὴν ἰδίαν ψυχὴν πρὸς τὸν ἀμάρταντον και ἀθάνατον ἔρωτα τοῦ ἀκρου ἐφετοῦ, δι' οὗ θά δυναθῇ νὰ γνωρίσῃ «τὸν τῆς ψυχῆς πνευματικὸν γέλωτα» (Κλίμ. Ζ'. μα'), και νὰ σκιρτᾷ καθ' ἡμέραν σκιρτήματα εἰρηνικὰ ἀφράστου ἀγαλλιάσεως. Τὸ ἔργον εἶναι ἐπίπονον και δυσχερές: εἶναι τέχνη τεχνῶν και ἐπιστήμη ἐπιστημῶν* εἶναι ἔργον ὀλοκλήρου τοῦ βίου και οὐχὶ μιᾶς ἡμέρας ἢ ἐνὸς ἔτους: δεῖται γενναίου φρονήματος και ἀπαιτεῖ αὐταπάρνησιν και αὐτοθυσίαν ἐνὶ λόγῳ εἶναι ἔργον ὀλίγοις ἀληθῶς ἐφικτόν. Πλήν ἐπειδὴ ἐκ τούτου ἐξαρτᾶται ἡ αἰώνιος ἡμῶν τύχη, εἶναι ἐπιναγκες νὰ ἀποδυθῶμεν και νὰ κατέλωμεν εἰς τὸν ἀγῶνα, πεπεισμένοι, ὅτι τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ». ¹⁾

Σημειωτέον, ὅτι ἐν τῇ χορείᾳ τῶν Ἀγιορειτῶν Ἁγίων συναριθμοῦνται και πλείστοι ὁσιομάρτυρες μετὰ τὴν ἄλωσιν μαρτυρήσαντες, οἵτινες μετὰ τὴν ἀκούσιον ἢ ἀκούσιον ἀπὸ τῶν ἐρωμῶσιν καταφυγόντες εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος και προγυμνασθέντες ἱκανῶς ἐν τοῖς μαθήμασι τῆς μετανοίας ἐξώρμησαν ἐντεῦθεν, ὡς ἀπὸ τινος ἱερᾶς ἀκροπόλεως, πρὸς τοὺς ἀγῶνας και τὰ σκάμματα τοῦ μαρτυρίου. Τούτων οἱ βίοι περιέχονται ἐν τῷ **Νέῳ Μαρτυρολογίῳ**. Ἐκτεταμένους βίους τῶν Ἀγιορειτῶν βλέπε ἐκτὸς τοῦ Συναξαριστοῦ Δουκάκη και εἰς τὸ «**Νέον Ἐκλόγιον**» και «**Νέον Λειμωνάριον**».

§ 6. Λόγος περὶ τῶν πλεονεκτημάτων και καθηκόντων τοῦ μοναχικοῦ βίου (ὑπὸ Φενελῶνος)²⁾.

Ὁ κόσμος ὅλος δὲν εἶναι τίποτε, διότι πᾶν τὸ πεπερασμένον ἔχει τέλος, και ἐπομένως παρέρχεται. Ὁ οὐρανὸς οὗτος, ὁ

¹⁾ Ἡ τοιαύτη ἐργασία εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῇ ἄλλως, εἰ μὴ αἰρομένης ἐκ τῆς ψυχῆς ἡμῶν τῆς ἀναισθησίας, εἴτε πωρώσεως, εἴτε ἀκατανυξίας και ἀναλγησίας. Ποῖα δὲ τὰ σημεῖα και γνωρίσματα αὐτῆς και τίς ὁ πρακτικὸς τὸς ἀρσεως αὐτῆς, βλέπε ἐν τῇ Κλίμακι τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τὸν ΙΖ'. Λόγον, ἐπιγραφόμενον: «**Περὶ ἀναισθησίας, ἣγουν νεκρώσεως ψυχῆς και θανάτου νοός, πρὸ θανάτου σώματος.**»

²⁾ Ὁ Φενελῶν ἐγεννήθη τῷ 1651 ἐξ οἰκογενείας ἐπιφανοῦς, Τυχῶν φύσεως δεξιᾶς πρὸς τὰ μαθήματα, ἐποίει προόδους τε-

ὁποῖος ἐπιστεγάζει ἡμᾶς διὰ τοῦ ἀχανοῦς αὐτοῦ θόλου, ὁμοιάζει κατὰ τὴν ἀγίαν Γραφὴν πρὸς σκιηνήν τινα, τὴν ὁποίαν στήνει ὁ ταξειδιώτης τὸ ἑσπέρας, καὶ αἶρει αὐτὴν τὴν πρωΐαν. (Ίώβ. 36, 29). Ὅποιος λοιπὸν πρέπει νὰ ἦναι ὁ ἐπὶ τῆς γῆς βίος καὶ ἡ ἀναστροφή ἡμῶν, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου (Β'. 3, 10), ἀφ' οὗ οἱ οὐρανοὶ αὐτοὶ, τοὺς ὁποίους βλέπομεν, καὶ ἡ γῆ αὕτη, ἡ ὁποία μᾶς βαστάζει, θὰ κατακαῶσι διὰ τοῦ πυρός; Τὸ τέλος τῶν πάντων ἔρχεται καὶ σχεδὸν ἐπλησίασε. Πᾶν ὅ,τι φαίνεται σταθερόν, οὐδὲν ἄλλο εἶναι, εἰ μὴ εἰκὼν τις κενή, σχῆμα παρερχόμενον καὶ δραπετεῖον, καὶ μὴ ἐπιτρέπον νὰ τὸ ἀπολαύσωμεν· οὐδὲν ἄλλο εἶναι, εἰ μὴ σκιά τις, ἡ ὁποία ἀστραπιαίως ἐξαφανίζεται. Ὁ καιρὸς εἶναι συν-

χειας ἐν ταῖς σπουδαῖς αὐτοῦ, καὶ εἰδείκνυτο ἐπιτήδειος πρὸς πᾶν εἶδος μαθήσεως. Ἐν ἡλικίᾳ 19 ἐτῶν κηρύξας, διήγειρε τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀκροατῶν του καὶ ἐπεκροτήθη ὑπὸ πάντων. Τὰ συγγράμματά αὐτοῦ μετρυροῦσιν αὐτὸν ἄνδρα ἐντετραμμένον ἐν τοῖς ἀνθεσι τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας κληρονομίας φιλοκαγίας. Εἶχε τρυφερὸν καὶ εὐαίσθητον καρδιαν, ἥτις ποτισθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀγνῶν ναυαγίων τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν καὶ προσφόρως καλλιεργηθεῖσα, διεφλέγετο ὅλη ὑπὸ τοῦ θείου ἔρωτος. Ἰπῆρξε τύπος μελιχρότητος, πραότητος καὶ μετριοπροσύνης. Ἡ γλυκύτης τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ἡ ἐπανθοῦσα καὶ διακοσμοῦσα καὶ αὐτὰ τὰ συγγράμματά του, ἀπειργάζετο λίαν τερπνὴν καὶ χαρίεσσαν τὴν συναναστροφὴν του, καὶ καθίστα αὐτὸν ἀγαπητὸν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Κράτους. Ἐγράφε πολλά, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὸν **Τηλέμαχον**, τοὺς **νεκρικοὺς Διαλόγους**, τοὺς **Μύθους** (ἔργα συγγραφέντα ἐξ ἀπόψεως παιδαγωγικῆς διὰ τοὺς ἰδίους τροφίμους), **Πραγματεῖαν περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ καὶ τῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ**, **Πραγματεῖαν περὶ τοῦ ἔργου τῶν Ποιμένων**, **Περὶ ἀνατροφῆς τῶν κορασίων** καὶ λοιπὰ. Τὸ λεκτικὸν ὕφος τοῦ Φενελῶνος εἶναι ἀνθηρὸν καὶ κομψὸν μᾶλλον, παρὰ ὑψηλὸν καὶ ἔντονον. Ἐγένετο ἀρχιεπίσκοπος Καμβραίας (1695) καὶ ἀπεβίωσεν ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπισκοπῇ μετὰ 20 ἔτη (1715).

Ἡ μετάφρασις τοῦ Λόγου τούτου περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου, γενομένη εἰς γλῶσσαν ἀπλουστέραν, ἐξεπονήθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ 28ου τόμου τῆς συλλογῆς τῶν *Orateurs chrétiens*, τῆς ὑπὸ τοῦ Migne τῷ 1864 ἐν Παρισίοις γενομένης ἐκδόσεως. Ἀπασαί αἱ ὑποσημειώσεις εἰς τὸν Λόγον τοῦτον εἶναι προσθήκη τοῦ μεταφραστοῦ.

εσταλμένος, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὁμιλῶν περὶ τῶν παρ-
θένων· πρέπει λοιπὸν νὰ χρώμεθα τῇ κόσμῳ τούτῳ ὡς μὴ
χρώμενοι. (Α΄ Κορ. 7, 29—31). Πρέπει ἐν τῇ χρήσει τοῦ κό-
σμου νὰ περιορισθῶμεν εἰς μόνον τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα· πρέ-
πει νὰ κάμωμεν χρήσιν νηφάλιον καὶ νὰ μὴ ζητῶμεν ἐν αὐτῇ
ἀπολαύσεις· νὰ κάμωμεν χρήσιν τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου
παρερχόμενοι, χωρὶς νὰ προσηλώμεθα καὶ νὰ σταματῶμεν ἐν
αὐτοῖς. Ὅστε εἶναι οὐκ ἐλάττω πλάνη τὸ νὰ φανταζώμεθα, ὅτι
ἀφιερώνομεν κάτι τι μέγα εἰς τὸν Θεόν, ὅταν ἐγκαταλείπωμεν
τὸν κόσμον διὰ νὰ γίνωμεν μοναχοί· οὐδὲν ἄλλο κάμνομεν, εἰ
μὴ ὅτι ἀπαρνούμεθα μίαν αὐταπάτην ὀλεθρίαν· ἀπαρνούμεθα
ἀληθινὰ κακά, τὰ ὁποῖα εἶναι μετημφιεσμένα καὶ φαίνονται
ἐξωτερικῶς ὡς ἀγαθὰ. Εἶναι δυνατόν ποτε νὰ εἴπωμεν ὅτι χά-
νομεν τὸ στήριγμά μας, ὅταν ἀπορρίψωμεν μίαν βράβδον βαγι-
σμένην, ἢ ὁποῖα οὐχὶ μίνον δὲν θὰ δανηθῇ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ
ὡς στήριγμα, ἀλλ' ἐνδέχεται καὶ νὰ μᾶς διατρυπήσῃ τὴν χεῖρα,
ὅταν θελήσωμεν νὰ ἐπιστηριχθῶμεν ἐπ' αὐτῆς; Ἀπαιτεῖται
ἀρὰ γε μεγάλη εὐτολμία διὰ νὰ ἐκφύγωμεν ἐκ τινος οἰκίας
ἐτοιμορρόπου, ἢ ὁποῖα δύναται νὰ μᾶς φονεύσῃ διὰ τῆς πτώ-
σεώς της; Τί λοιπὸν ἐγκαταλείπει ἐκεῖνος ὅστις ἀφήνει τὸν
κόσμον; Οὐδὲν ἄλλο ἐγκαταλείπει, εἰ μὴ ὅ,τι ἐγκαταλείπει
ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐξυπνὰ ἐκ τινος ταρακτικῆς καὶ τρομακτικῆς
ὀνείρου. Πάντα ὅσα βλέπομεν, πάντα ὅσα ἐγγίζομεν, πάντα ὅσα
ἀριθμοῦνται, πάντα ὅσα μετροῦνται διὰ τοῦ χρόνου, οὐδὲν
ἄλλο εἶναι, εἰ μὴ σκιά ἀληθείας. Μόλις ἀρχίζουσι νὰ ὑπάρ-
χωσι καὶ πάραυτα ἐξαφανίζονται καὶ δὲν ὑπάρχουσι πλέον.
Καὶ ὀλόκληρον τὴν φύσιν νὰ ἀφιερῶσωμεν εἰς τὸν Θεόν, πάλιν
οὐδὲν ἄλλο ἀφιερῶνομεν εἰς αὐτόν, εἰ μὴ τὸ οὐδέν. τὴν μα-
ταιότητα, τὸ ψεῦδος αὐτό.

Ἐξ ἄλλου ὁ τοσοῦτον μάταιος καὶ σαθρὸς οὗτος κόσμος
εἶναι ἀπατεῶν, ἀχάριστος καὶ προδότης· ὦ! Πόσον σκληρὰ
εἶναι ἡ δουλεία αὐτοῦ! ὦ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τί δὲν σᾶς
φαίνεται ἐπίπονος ἡ δουλεία αὐτοῦ, διὰ τί δὲν βαρύνεσθε νὰ
τὸν κολακεύητε, νὰ προσπαθῆτε νὰ τῷ ἀρέσητε, καὶ νὰ ζητήτε
ὡς ἐπαῖται τὰς ἀναξίας λόγου χάριτάς του! Ὅπόσας διόδους
εἶναι ἀνάγκη νὰ διέλθῃ τις, ὀπόσας ταραχάς, ὀπόσους ἐξευτε-
λισμούς, ὀπόσας ἀνάνδρους πράξεις διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἐκεῖνα τὰ
ὁποῖα δὲν ἐντρέπονται νὰ ὀνομάζωσι τιμὰς οἱ ἀνθρώποι! Ἐν
οἷα ταραχῶδει καταστάσει διατελοῦσι καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι
ἀγωνίζονται νὰ ἐπιτύχωσι τὰς τοιαύτας τιμὰς ταὶ δόξας, καὶ
ἐκεῖνοι ἀκόμη οἱ ὁποῖοι ἐπέτυχον αὐτάς! Οἷαν πραγματικὴν
πτωχείαν βλέπει τις ἐν τῷ φαινομενικῷ ἐκείνῳ πλούτῳ! Τὰ
πάντα προδίδουσι καὶ ἐκκαλύπτουσι τὴν κατάστασιν τῆς καρ-
δίας τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ ἐλπίς, διὰ τῆς
ὁποίας τρέφεται καὶ ζωογονεῖται ἡ καρδία αὐτῶν. Αἱ ἐπιθυ-

μιαί αὐτῶν δέχονται καὶ ἐξερεθίζονται· γίνονται ἄγριαι, ἀκάθεκτοι καὶ ἀκόρεστοι· ὁ φθόνος διασπαράσσει τὰ σπλάγχχνα αὐτῶν. Εἶναι δυστυχεῖς ὄχι μόνον διὰ τὴν ἰδικήν των δυστυχίαν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ πλησίον· δὲν αἰσθάνονται πλέον τόσον ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἔχουσιν, ὅσον λυποῦνται καὶ τυραννοῦνται διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐκείνων τα ὅποια δὲν ἔχουσι. Ἐδοκίμασαν διὰ τῆς πείρας τὴν ματαιότητα τῶν πραγμάτων ἐκείνων τὰ ὅποια ἀπέκτησαν· καὶ ὅμως ἡ τοιαύτη πείρα οὐδὲν ὀλιγοστεύει τὴν ὀρμὴν καὶ μανίαν των, τὴν ὁποῖαν δεικνύουσι πρὸς τὸ νὰ ἀποκτήσωσι καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια γνωρίζουσι πολὺ καλά, ὅτι εἶναι ἐξ ἴσου ἀνεπιτήδεια πρὸς τὸ νὰ καταστήσωσιν αὐτοὺς εὐτυχεῖς. Δὲν δύνανται οὔτε νὰ κορέσωσι τὰ πάθη των, οὔτε νὰ τὰ κατανικήσωσι. Αἰσθάνονται τὴν τυρανίαν τῶν παθῶν, καὶ ὅμως δὲν θέλουσι νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἐξ αὐτῶν.

Ὡ! Εἴθε νὰ ἦδυνάμην νὰ ἐλκύσω τὸν κόσμον ὅλον εἰς τὰ Μοναστήρια καὶ εἰς τὰς ἐρήμους, καὶ θὰ ἔβλεπεν, ὅτι θὰ τοὺς ἔκαμον νὰ ὁμολογήσωσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν δυστυχίαν καὶ ἀπελπισίαν, Οἴμοι! Εἰσέλθετε εἰς τὸν κόσμον, μελετήσατε αὐτὸν ἐκ τοῦ πλησίον ἐν τῇ φυσικῷ αὐτοῦ καταστάσει· οὐδὲν ἄλλο θὰ ἀκούσγη μετὰ τῶν οἰκογενειῶν, εἰ μὴ θρηνοῦν καὶ ἀναστενάξουσιν καρδιῶν πιεζομένων καὶ ἐστενωχωρημένων. Οὗτος ὑπέπεσε εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ κυρίου του, καὶ ἐν ᾗ ἐργάζεται ἐπὶ τσαυτὰ ἔτη, οὐδένα μισθὸν ἀπολαμβάνει διὰ τοὺς κόπους του, καὶ ἐπομένως κατατὰ πλεονὰ νὰ χάσῃ τὴν ὑπομονὴν του, Ἐκεῖνος ἀπαντᾷ πολλὰς ἀπαρεσκείας καὶ δυσαρτεκείας ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ. Οὗτος ζημιούται· ἐκεῖνος φοβεῖται μὴ ζημιωθῇ· ὁ ἄλλος δὲν ἔχει ἀρκετὴν περιουσίαν καὶ εὐρίσκειται εἰς στενόχωρον θέσιν. Ἡ λύπη καὶ ἡ ἀθυμία καταδιώκει τοὺς πάντας, ἕως καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ θέατρα· καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἡδονῶν ὁμολογοῦσιν, ὅτι εἶναι δυστυχεῖς. Δὲν ζητῶ τὴν μαρτυρίαν ἄλλου τινός, εἰ μὴ αὐτοῦ τοῦ κόσμου, διὰ νὰ διδάξω τοὺς ἀνθρώπους πόσον ὁ κόσμος εἶναι ἄξιος καταφρονήσεως.

Ἀλλά, ἐν ὅσῳ τὰ τέκνα τοῦ κόσμου ὁμιλοῦσιν οὕτω καὶ ὁμολογοῦσι τὴν δυστυχίαν των, ποῖα εἶναι ἄραγε ἡ ἔκφρασις τῶν μοναχῶν, δηλ. ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ὀφείλουσι νὰ ἦναι τέκνα τοῦ Θεοῦ; Φεῦ! θαυμάζουσι καὶ ἐκτιμῶσι μυστικῶς ἐν τῇ καρδίᾳ των τὰ μάταια πράγματα τοῦ κόσμου, τὰ ὅποια καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος, ὅσον μάταιος καὶ ἄν ἦναι (δὲν δύναται νὰ μὴ) τὰ περιφρονεῖ. Θεέ μου! Ἐκρίζωσον, ἐκρίζωσον ἐκ τῆς καρδίας τῶν τέκνων σου τὴν κατηραμένην ταύτην ἀπάτην. Εἶδον μάλιστα πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἂν καὶ ἦναι ἀγαθοὶ καὶ εἰλικρινεῖς ἐν τῇ εὐσεβείᾳ αὐτῶν, ὅμως ἔνεκα τῆς ἀπειρίας των ἐθαύμαζον μετὰ μεγάλου θάμβους τὰς παχυλὰς

λάμπει τῶν κοσμικῶν ἀγαθῶν ἐξεπλήττοντο μάλιστα, ὅταν ἔβλεπον ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι προώδευον εἰς τὰς τιμὰς καὶ καὶ τὰς δόξας τοῦ κόσμου. καὶ οἱ ὅποιοι ἐν τούτοις ἔλεγον εἰς αὐτούς: «Δὲν εἴμεθα εὐτυχεῖς.» Ἡ ἀλήθεια αὕτη ἐφαίνετο εἰς αὐτούς νέα, ὡσάν νὰ μὴ τὴν εἶχεν ἀποκαλύψει εἰς αὐτούς τὸ Εὐαγγέλιον· καὶ ὡσάν ἢ ἀποταγή των νὰ μὴ ὤφειλε νὰ ἴηται τεθεμελιωμένη ἐπὶ τῆς τελείας καὶ σταθερᾶς πεποιθήσεως περὶ τῆς ματαιότητος τοῦ κόσμου. Θεέ μου! Ὁ μὲν κόσμος, διὰ τῆς ἐκφράσεως τῶν ἰδίων αὐτοῦ παθῶν, μαρτυρεῖ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου Σου, τὸ ὅποιον λέγει: «**Οὐαὶ τῷ κόσμῳ!**» (Ματθ. 18, 7)· τὰ δὲ τέκνα Σου δὲν ἐντρέπονται καθόλου νὰ δεικνύωσιν, ὅτι ὁ κόσμος φαίνεται ἀκόμη εἰς αὐτὰ γλυκὺς καὶ εὐάρεστος!

Ἐξ ἄλλου ὁ κόσμος δὲν εἶναι μόνον σαθρὸς καὶ ἄθλιος, ἀλλ' εἶναι ἀκόμη ἀσυμβίβαστος πρὸς τὰ ἀληθινὰ ἀγαθὰ. Οἱ πόνοι τοὺς ὁποίους βλέπομεν ὅτι ὁ κόσμος ὑποφέρει, εἶναι δι' αὐτὸν ἢ ἀρχὴ τῶν αἰωνίων ὀδυνῶν. Καθὼς ἢ οὐράνιος χαρὰ μορφοῦται βαθμηδὸν ἐκ τῆς παρουσίας τῆς ζωῆς ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν δικαίων, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ (Λουκ. ιζ', 21)· οὕτω καὶ ἡ φρίκη καὶ ἡ ἀπέλπισία τοῦ Ἄδου μορφοῦνται βαθμηδὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἔσονται μακρὰν τοῦ Θεοῦ. Ὁ κόσμος εἶναι ἕνας Ἄδης, ὁ ὅποιος ἦδη ἤρχισε· διότι τί ἄλλο βλέπομεν εἰς τὸν κόσμον, εἰ μὴ φθόνους, μανίας, καὶ μίσος κατὰ τῆς ἀληθείας καὶ ἀρετῆς; τί ἄλλο, εἰ μὴ ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι, ἐπειδὴ ἀδυνατοῦσι νὰ καθησυχάσωσι τὴν καρδίαν των, καὶ νὰ κορέσωσι τὰς ἐπιθυμίας τῆς, ἀπηλπίσθησαν πλέον; Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν ἐκ τῶν οὐρανῶν εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ κεραυνοβολήσῃ διὰ τῶν ταλανισμῶν καὶ τῶν ἄρῶν τοῦ τὸν ἀσεβῆ κόσμον, ἀφ' οὗ πρῶτον ἀποχωρίσει ἀπ' αὐτοῦ τοὺς ἐκλεκτούς του. «**Ὁ Θεός, λέγει ὁ Ἀπόστολος, ἐρρῦσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ.**» (Κολοσσ. 1, 13). Ὁ κόσμος εἶναι βασιλεία τοῦ Σατανᾶ, καὶ τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας καλύπτει τὴν χώραν ταύτην τοῦ θανάτου. «**Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων**» (Ματθ. 18, 7). Φεῦ! καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ δίκαιοι κλονίζονται πολλάκις. Ὡ! πόσον εἶναι φοδερὰ ἢ δύναμις αὕτη τοῦ σκότους, ἢ ὁποία διαδίδει τὴν πλάνην, ἢ ὁποία ποιεῖ νὰ μὴ βλέπωσι πλέον οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔβλεπον, ἢ ὁποία ποιεῖ νὰ φοβῶνται νὰ τὸ ἐπανιδώσωσι, καὶ ἢ ὁποία εὐαρεστεῖται εἰς τὸ σκότος τοῦ θανάτου! Τέκνα τοῦ Θεοῦ, φύγετε ταύτην τὴν στυγηρὰν δύναμιν· αὕτη παρασύρει τὰ πάντα, τυραννεῖ καὶ ἀφαρπάζει τὰς καρδίας. Ἀκούσατε τί κράζει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός: Οὐδεὶς δύναται νὰ δουλεύῃ εἰς δύο κυρίους, δηλ. εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν κόσμον. Ἀκούσατε πρὸς τούτοις τί λέγει ὁ ἀπόστολος Ἰά-

κωδός: «**Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε, ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἐχθρὰ τοῦ Θεοῦ ἐστίν;**» (Ίακ. 4, 7). Δὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα μεσότης οὐδεμία· οὐδεμίαν ἐλπίδα δύναται τις νὰ εὕρῃ ἐνταῦθα. Ἄφ' οὗ ὁ κόσμος εἶναι ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ, ἐπειταί, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, ἐγκαταλείπει τὸν Θεὸν καὶ ἀπαρνέεται τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ.

Ἄλλὰ, ὅταν τις ἀπαρνηθῇ τὸν κόσμον, εἶναι ἀνάγκη ἄρα γε νὰ ἀπαρνηθῇ καὶ πάντα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου; Ἀκούσατε πρὸς τοῦτοις καὶ τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην, ὁ ὁποῖος λέγει: «**Μὴ ἀγαπάτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ**» (Α΄. 2, 15). Ὡστε, οὔτε τὸν κόσμον πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν, οὔτε ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀνήκουσιν εἰς τὸν κόσμον. Πάντα ὅσα μᾶς παρέχει ὁ κόσμος εἶναι ἐξ ἴσου μάταια, διεφθαρμένα καὶ δεδηλητηριασμένα, ὅσον καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος. Ἄλλὰ τί; Εἶναι ἄρα γε ἀνάγκη, ἵνα οἱ χριστιανοὶ ζῶσι μὲ τοιαύτην ἀπάρνησιν καὶ ἀποταγὴν τοῦ κόσμου; Ὡς πρὸς τοῦτο, ἀκούσατε τοῦλάχιστον τὸν ἑαυτὸν σας, ἐὰν δὲν θέλητε νὰ ἀκούσγητε τοὺς Ἀποστόλους. Τί ὑπεσχέθητε εἰς τὸ βάπτισμά σας, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπρόκειτο νὰ εἰσαχθῆτε ὄχι εἰς τὴν τελευτήτητα τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ἀλλὰ ἀπλῶς μόνον νὰ εἰσελθῆτε εἰς τὸν χριστιανισμόν καὶ νὰ γίνγητε κωμῶνοι τῆς ἐλπίδος τῆς σωτηρίας; Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι εἰς τὸ βάπτισμά σας ἀπετάξασθε καὶ ἀπηνήθητε τὸν Σατανᾶν καὶ τὴν πομπὴν αὐτοῦ; Παρατηρήσατε τώρα ποῖα εἶναι ἡ πομπὴ τοῦ Σατανᾶ. Οὐδεμίαν ἄλλην ἰδιαιτέραν πομπὴν ἔχει ὁ Σατανᾶς, εἰ μὴ τὰς πομπὰς τοῦ κόσμου. Ὡστε, κατὰ τὸν λόγον τοῦτον, αἱ πομπαὶ τοῦ κόσμου, τὰς ὁποίας προσπαθεῖτε νὰ θεωρήσγητε ὡς ἀθώας, εἶναι πομπαὶ τοῦ διαδόλου. Αὐτῆ λοιπὸν ἡ ὑπόσχεσίς σας, τὴν ὁποίαν ἐδώκατε δημοσίως ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας, καταντᾶ νὰ ἦναι κωμῶδια καὶ περιγελως τῆς θρησκείας. Ὡστε, ἡ ἀποταγὴ τοῦ κόσμου καὶ ὁ ἀποτροπιασμός τῶν ματαιοτήτων αὐτοῦ, εἶναι ἀπαραίτητα εἰς τὴν σωτηρίαν παντὸς χριστιανοῦ. Λοιπὸν, εἶπατέ μοι τώρα τί προσθέτει εἰς ταῦτα, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐγκαταλείπει τὸν κόσμον διὰ τὸν μοναχικὸν βίον; Ἀπομακρύνεται ἐκ τοῦ ἐχθροῦ του, ἀποστρέφει τοὺς ὀφθαλμούς του διὰ νὰ μὴ βλέπῃ πλέον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μισεῖ, καί, ἐπειδὴ ἀπέκαμε πλέον νὰ ἐρχηται καθ' ἡμέραν εἰς χεῖρας μετὰ τοῦ ἐχθροῦ του, ἀποφεύγει τὴν πρὸς αὐτὸν συμπλοκὴν, διότι γνωρίζει ὅτι οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ κάμῃ μετ' αὐτοῦ εἰρήνην ἢ ἀνακωχὴν. Λοιπὸν εἶναι ποτε δυνατόν νὰ θεωρηθῇ τοῦτο μεγάλη θυσία; Δὲν εἶναι ἀληθές, ὅτι τοῦτο εἶναι μᾶλλον μία μεγάλη ἀνακούφισις, μία γλυκεῖα ἀσφάλεια καὶ εἰρήνη, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ ζητῆ διὰ τὸν ἑαυτὸν του ὁ ἄνθρωπος, εὐθὺς ὡς ἐπιθυμήσῃ νὰ γίνῃ χριστιανός, καὶ νὰ μὴ ἀγαπᾷ πλέον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς καταδικάζει; Δι' ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος δὲν θέλει νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ

ἀγαπᾶ τὰ πάθη του μόνον, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ παραδοθῆ εἰς αὐτὰ ἄνευ θρησκείας, μὲ τὴν ἀπελπισίαν ἐκείνην περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Ἐφεσ. 4, 19), διὰ τὸν τοιοῦτον, λέγω, ἄνθρωπον, δὲν ἐκπλήττομαι ὅταν τὸν βλέπω νὰ ἀγαπᾶ τὸν κόσμον καὶ νὰ τὸν ζητῆ μὲ ὄλην του τὴν καρδίαν· ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος πιστεύει εἰς τὰ τῆς θρησκείας, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ ἴηαι ἀφωσιωμένος εἰς αὐτήν, ὁποῖος φοβεῖται τὴν θεῖαν δικαιοσύνην, ὁ ὁποῖος δυσπιστῶν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀσθάθειαν καὶ σαθρότητα, δὲν ἐμπιστεύεται εἰς τὸν ἑαυτὸν του, δι' ἐκεῖνον, λέγω, ἐκπλήττομαι, ὅταν τὸν βλέπω νὰ φοβῆται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον. Δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι δι' ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θέλει νὰ κατορθώσῃ τὴν σωτηρίαν του, ὑπάρχει μεγάλη ἀσφάλεια, μεγάλη εὐκολία, μεγάλη βοήθεια καὶ παρηγορία ἐν τῇ ἡσυχίᾳ;

Λοιπὸν, ἄς ἀφήσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅλας τὰς ἀπόψεις τῆς ὑψηλῆς τελειότητος, καὶ ἄς ὁμιλήσωμεν μόνον περὶ τοῦ πόθου τῆς σωτηρίας, περὶ τοῦ ἰδίου συμφέροντος, περὶ τῆς γλυκύτητος καὶ τῆς εἰρήνης τῆς καρδίας ἐν τῷ παρόντι βίῳ. Ποῦ λοιπὸν θὰ δυνηθῆ νὰ εὕρῃ τὸ συμφέρον αὐτῆς, ἔστω καὶ τὸ πρόσκαιρον, ἢ ψυχὴ ἐκείνη, ἢ ὁποῖα διατηρεῖ ἀκόμη τινὰ θρησκευτικὰ αἰσθημάτων; Ποῦ θὰ δυνηθῆ νὰ εὕρῃ τὴν εἰρήνην ἐκείνην, εἰ μὴ μακρὰν τῆς τρικυμιώδους θαλάσσης τοῦ κόσμου, ἐν ἣ πανταχοῦ βλέπει τις σκοπέλους καὶ ναυάγια; Ποῦ θὰ δυνηθῆ νὰ εὕρῃ τὴν τοιαύτην εἰρήνην, εἰ μὴ μακρὰν τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀνάπτουσι τὰς ἐπιθυμίας, ἐξερεθίζουσι τὰ πάθη, δηλητηριάζουσι καὶ τὰς ἁθωτέρας καρδίας, διεγείρουσι πᾶσαν διεφθαρμένην κλίσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ κλονίζουσι καὶ τὰς σταθερωτέρας καὶ εὐθυτέρας καρδίας; Τί λέγεις; Βλέπεις, ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ ὑψηλαὶ κέδροι τοῦ Λιβάνου πίπτουσι, καὶ σὺ τρέχεις πρὸς τὸν κίνδυνον καὶ διστάζεις ἀκόμη νὰ προφυλαχθῆς ἀπὸ τῆς καταγιγίδος! Τοῦτο οὐδὲν ἄλλο δηλοῖ, εἰ μὴ ὅτι εἶσαι ἐχθρὸς τοῦ ἑαυτοῦ σου, καὶ ὅτι ἀπωθεῖς τὴν σωτηρίαν σου καὶ τὴν εἰρήνην· ἐνὶ λόγῳ, φαίνεται, ὅτι ἀγαπᾶς νὰ ἀπολεσθῆς καὶ ζητεῖς τὴν ἀπώλειάν σου μέσα εἰς μίαν ἀκατάπαυστον ταραχὴν καὶ ἀνεμοζάλην.

Τούτων λοιπὸν οὕτως ἐχόντων, πρέπει ἄρα γε νὰ ἐκπληττώμεθα, ἐὰν βλέπωμεν τὸν ἀπόστολον Παῦλον νὰ παρακινή τὰς παρθέτους εἰς τὸ νὰ μένωσιν ἐλεύθεραι, καὶ νὰ μὴ ἔχωσιν ἄλλον γυμφίον, εἰ μὴ τὸν Ἐπουράνιον; (Α'. Κορ. 7, 25). Παραρνεῖ δὲ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος, οὐχὶ διὰ νὰ καταγίνωνται οἱ παρθενεύοντες εἰς ὑψηλοτέραν τινὰ προσευχὴν· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ διαμαρτύρηται, λέγει, ἕλεεινῶς ἡ καρδία των μεταξὺ τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ συζύγου αὐτῶν, μεταξὺ τῶν θρησκευτικῶν ἐξασκήσεων καὶ τῶν βιωτικῶν φροντίδων, τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ ὁ ἐγγαμὸς ἄνθρω-

πος· διὰ νὰ δύνανται νὰ προσεύχωνται ἀνεμποδίστως· καὶ διότι ἐγνώριζεν ὁ Ἀπόστολος, ὅτι οἱ ἔγγαμοι θὰ ἔχῃσι θλίψεις βιω-
τικὰς καὶ βάρη· διό· καὶ ἔλεγεν: «ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι,
καὶ θέλω ὑμᾶς ἀμερίμους εἶναι». Ἀληθῶς ἡ παρθενία δὲν
εἶναι ἐντολή· διότι καθὼς λέγει ὁ Χριστὸς «οὐ πάντες χω-
ροῦσι τὸν λόγον τοῦτον» (Ματθ. 19, 11). Ἀλλὰ μακάριοι
καὶ τρισμακάριοι, λέγω, καὶ ἐν τούτῳ ἀκόμη τῷ βίῳ, ἐκείνοι
εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθη τὸ χάρισμα τοῦτο, τὸ νὰ χωρῶσι δη-
λαδῆ τὸν λόγον τοῦτον, νὰ γευθῶσι καὶ νὰ ἀκολουθήσωσιν αὐτόν.
Ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἡ παρθενία δὲν εἶναι ἐντολή, ἀλλὰ συμ-
βουλή, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουσι μὲν ὅλοι τὴν γενναϊότητα νὰ τὴν
ἀκολουθήσωσι, δίδει ὅμως αὐτὴν ὁ Ἀπόστολος, ὅπως τὴν ἀκο-
λουθήσωσιν ἐκείνοι εἰς τὴν καρδίαν τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς θὰ ἐμ-
βάλῃ τὸν ἀπαιτούμενον πόθον καὶ τὴν δύναμιν πρὸς ἐφαρμο-
γὴν αὐτῆς.

Δι' αὐτὸν λοιπὸν τὸν λόγον ὅταν ἀνοίξω τὰ βιβλία τῶν ἁγίων
Πατέρων, εὐρίσκω πανταχοῦ, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς λό-
γους τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλαν πρὸς τὸν λαόν, εὐρίσκω, λέγω,
παροτρύνσεις, αἱ ὁποῖαι παρεκλίνουσι καὶ ᾄδῃγον τοὺς χριστι-
ανοὺς σωτηρῶν εἰς τὰς ἐρημους. Οὕτως ὁ μέγας Βασιλεὺς (1)

(1) Τὰ πρὸς τοὺς μοναχοὺς ἀποτεινόμενα ἔργα τοῦ Βασι-
λείου, ἅτινα ὀνομάζονται κοινῶς μετὰ μίαν λέξιν «Ἀσκητικά»
εὐρύνται ἐν τῷ Β'. τόμῳ τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Garnier*. Ἐν τῇ
Πατρολογίᾳ *Migne* βλέπε τόμους 29—32, Ἐνταῦθα δὲ νοη-
τέον τὸν «περὶ ἀποταγῆς κόσμου» Λόγον.

Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς (ὁ Θεολόγος συνέθηκε πολλὰ
ἔμμετρα ἔργα περὶ παρθενίας, καὶ περὶ μκατιότητος κόσμου,
ἅπερ βλέπε ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ, ἐν τῇ Πατρολογίᾳ
Migne Τόμ. 35—38. Γνωστὸν δὲ τοῖς πᾶσιν ὅτι ὁ μέγας Βα-
σίλειος (329—379) ἀρχιεπίσκοπος Καισαρείας ἦτο σύγχρονος
τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ ἀρχιεπισκόπου Κων)πόλεως,
φίλος, συσπουδαστῆς καὶ συνασκητῆς αὐτοῦ. (320—389).

Ὁ ἅγιος **Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος** ἔγραψε πολλὰ ἔργα
διεγείροντα πρὸς τὸν μοναχικὸν βίον, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὸν
περὶ **Παρθενίας Λόγον, τὸν κατὰ τῶν πολεμούντων τοὺς**
ἐπὶ τὸ μονάζειν προτρέποντας, τὸν πρὸς τὸν ἄπιστον πα-
τέρα, τὸν πρὸς πιστὸν πατέρα, τὸν ἀντιπαραβάλλοντα τὸν
μοναχὸν πρὸς τὸν Βασιλέα κλπ. Ταῦτα βλέπε ἐν τῷ 1ῳ
τόμῳ τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Moutfaueon*, καὶ ἐν τῷ 47ῳ τόμῳ
τῆς Πατρολογίᾳ *Migne* (347—407).

Ὁ ἅγιος **Ἰερώνυμος** (331—420), εἶναι εἰς τῶν ἐπισήμων

ἔγραψεν ἐπίτηδες λόγον διὰ τοῦ ὁποίου ἐκκαλεῖ ἅπαντας τοὺς χριστινοὺς εἰς τὸν μοναχικὸν βίον. Ἐπίσης ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, ὁ θεῖος Χρυσόστομος, ὁ ἅγιος Ἰερώνυμος, ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος, ἢ Ἀνατολή, ἢ Δύσις τὰ πάντα ἀντηχοῦσιν ἐκ τῶν ἐπαίνων τῆς ἐρήμου καὶ τῆς φυγῆς τοῦ κόσμου. Παρατηρῶ μάλιστα εἰς τὸν Κανόνα τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου, ὅτι δὲν ἐδίσταζον διόλου οἱ ἄνθρωποι νὰ προσφέρωσι τὰ τέκνα αὐτῶν τῷ Θεῷ, πρὸ τοῦ ἀκόμῃ νὰ ἔλθωσιν εἰς ἡλικίαν δυναμένην νὰ κρίνῃ περὶ τῶν πραγμάτων. Οἱ γονεῖς τῶν τέκνων ἐκείνων χωρὶς νὰ θεωρῶσι τὸ πρᾶγμα τυραννίαν, ἦσαν τῆς γνώμης, ὅτι δύνανται νὰ τὰ ἀφιερῶσωσιν εἰς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἀκόμῃ ἡλικίας. Σεῖς βεβαίως ἐκπλήττεσθε διὰ τοῦτο, σεῖς οἱ ὅποιοι παρεμβάλλετε μεγάλην διαφορὰν μεταξὺ τοῦ βίου τῶν

Πατέρων τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας συγγράφας πολλὰ εἰς τὴν λατινικὴν γλῶσσαν. Ἐχηρημάτισε καὶ μαθητὴς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ. Ἐγίνωσκε τὴν λατινικὴν, ἑλληνικὴν καὶ ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, καὶ μετέφρασε τὴν ἀγ. Γραφήν ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ καὶ ἑλληνικοῦ. Ἡ μετάφρασις αὐτοῦ εἶναι ἔχρι σήμερον ἐν χρήσει παρὰ τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὀνομάζεται **Βουλγάτα** (*Vulgata*) = κοινή. Τὰ συγγράμματά αὐτοῦ βλέπε ἐν τῇ λατινικῇ Πατρολογίᾳ *Migne* τόμ. 22—30. Μνήμη αὐτοῦ Ἰουλίῳ 15ῃ.

Ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος (340—397), εἶναι εἰς τῶν ἐπισημοτέρων καὶ εὐγλωττοτέρων Πατέρων τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, χρηματίσας ἀρχιεπίσκοπος Μεδιολάνων. Λίαν ἄξιοσημείωτος εἶναι ἡ παρρησία, ἣν ἔδειξε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Θεοδοσίον τὸν μέγαν, ἀπαγορεύσας αὐτῷ τὴν εἰς τὸν νεὸν εἴσοδον καὶ καθυποβαλὼν αὐτὸν εἰς δημοσίαν μετάνοιαν διὰ τὴν ἄδικον σφαγὴν τῶν Θεσσαλονικέων. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ εὗρηται ἐν τῇ λατινικῇ Πατρολογίᾳ *Migne* τόμ. 14—17. Μνήμη αὐτοῦ Δεκεμβρίου 7ῃ.

Ὁ ἅγιος Βενέδικτος ὁ ἐκ Νουρσίας εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τάγματος τῶν Βενεδεκτίνων καὶ ἰδρυτὴς τοῦ μοναχικοῦ βίου ἐν τῇ Δύσει. Ἠκμασεν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ βου αἰῶνος (480—543). Ἐγράψε μοναχικὸν Κανόνα, ἦτοι κανονισμόν τοῦ κοινοβιακοῦ βίου, καὶ τινὰ ἄλλα ἔργα (Λόγους καὶ Ἐπιστολάς) εὕρισκομένους ἐν τῷ 6ῳ τόμῳ τῆς λατινικῆς Πατρολογίας *Migne*. Τὸν μοναχικὸν αὐτοῦ Κανόνα, (ὃν οἱ Ἑυρωπαῖοι πλειστάκις ἐξέδωκαν), ἡμεῖς μεταφράσαντες ἐκ τοῦ λατινικοῦ πρωτοτύπου σκοποῦμεν προσεχῶς νὰ ἐκδώσωμεν μετ' ἐκτεταμένης βιογραφίας αὐτοῦ. Μνήμη αὐτοῦ Μαρτίου 14ῃ.

χριστιανικῶν κοινοτήτων, αἵτινες ζῶσιν ἐντὸς τοῦ κόσμου, καὶ τοῦ βίου τῶν μοναχῶν, οἱ ὅποιοι ζῶσι μακρὰν τοῦ κόσμου· ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθητε, ὅτι παρὰ τοῖς ἀληθινοῖς ἐκείνοις χριστιανοῖς, οἱ ὅποιοι ἔβλεπον τὸν κόσμον μὲ φρίκην καὶ ἀποστροφήν, οὐδεμία σχεδὸν ὑπῆρχε διαφορά μεταξύ τοῦ βίου τῆς μετανοίας καὶ κατηφείας, τὸν ὅποιον διήγον μέσα εἰς τὴν οἰκογένειάν των, καὶ μεταξύ τοῦ βίου τῆς μετανοίας καὶ κατηφείας, τὸν ὅποιον διήγον οἱ μοναχοὶ εἰς τὰς ἐρημίαις. Ἐάν δὲ καὶ ὑπῆρχε καμμία διαφορά, αὕτη ἦτο τὸ ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι ἔβλεπον, ὅτι εἶναι καλλίτερον, εὐκολώτερον καὶ ἀσφαλέστερον νὰ καταφρονῶσι τὸν κόσμον ἐκ τοῦ μακρὰν, παρὰ ἐκ τοῦ πλησίον. Οἱ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι οὐδόλως ἐνόμιζον, ὅτι στενοχωροῦσιν οὕτω τὴν ἐλευθερίαν τῶν τέκνων των· διότι ἦσαν πεπεισμένοι, ὅτι τὰ τέκνα των, ὡς χριστιανοί, ὄφειλον νὰ μὴ συμμετέχωσι παντελῶς εἰς τὰς πομπὰς καὶ τὰς χαρὰς τοῦ κόσμου· καὶ ἐγίνωσκον, ὅτι ἀφιερώνοντες αὐτὰ ἐνωρὶς εἰς τὸν Θεόν, θὰ ἐλύτρωνον ἀπὸ τοὺς πειρασμούς, καὶ ἐπρομήθευον εἰς αὐτὰ μίαν εὐτυχή καὶ εἰρηνικὴν ζωὴν.

Πόσον ἀξιαγάπητος φαίνεται ἡ ἀπλότης αὕτη τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅποια δὲν ἐφρόντιζον πλέον νὰ ἀπολαύσωσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οὐδεμίαν ἀπόλαυσιν! Πόσον θαυμαστή μοὶ φαίνεται ἡ πράξις αὕτη, ἡ ὅποια σήμερον φαίνεται δύσκολος εἰς τὰ ἰδιὰ μας ἦθη, ἐπειδὴ οἱ σήμερον μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ δὲν γνωρίζουσι πλέον πόσον ὠραῖον πρᾶγμα εἶναι τὸ νὰ βαστάξῃ τις τὸν σταυρὸν αὐτοῦ μετὰ τοῦ Χριστοῦ! Οὐαί, οὐαί τῷ κόσμῳ! Σήμερον καθόλου δὲν ἐντρεπόμεθα νὰ εἰμεθα χριστιανοὶ καὶ νὰ θέλωμεν νὰ ἔχωμεν τὴν ἐλευθερίαν πρὸς τὸ νὰ γευώμεθα τὸν ἀπηγγερευμένον καρπὸν, καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν κόσμον, τὸν ὅποιον ὁ Χριστὸς ἀποστρέφεται. Ὅποια ἐπαίσχυντος καὶ ἀθλία ἀνανδρία ἐφυλάσσετε διὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους, διὰ νὰ συντελέτῃ τὴν ἀνομίαν! Σήμερον ἐλησμόνησαν πλέον οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτὸν του ὡς ξένον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ὅτι χριστιανὸς ἢ ξένος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶναι κατ' οὐσίαν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Οἴμοι! Πότε θὰ σᾶς ἐπανιδώμεν, ὦ ὠραῖαι ἡμέραι, ὦ ἡμέραι πανόλβιαι, ὅποτε ἄπασσι αἱ χριστιανικαὶ οἰκογένειαι, χωρὶς νὰ καταλείψωσι τὰς οἰκίας καὶ τὰς ἐργασίας των, ἔξω ὡς αἱ κανονικώτεραι μοναχικαὶ ἀδελφότητες; ἔξ αὐτῶν μάλιστα τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν ἐλήφθη τὸ παράδειγμα καὶ ἐσχηματίσθησαν κατόπιν εἰς τὰ μοναστήρια αἱ μοναχικαὶ ἀδελφότητες. Οἱ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι ἐξήσχουν σιωπὴν, προσήχοντο, εἰργάζοντο ἀκαταπαύστως διὰ τῶν ἰδίων των χειρῶν, καὶ ἀποφεύγοντες τὰς σχέσεις τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐκρύπτοντο, οὕτως ὥστε κατήντησαν οἱ ἐθνικοὶ νὰ χαρακτηρίζωσι τοὺς χριστιανούς ὡς ἀνθρώπους ἀποφεύγοντας τὸ φῶς. Οἱ

χριστιανοὶ ἐκεῖνοι ἐπέιθοντο εἰς τὸν Ποιμένα αὐτῶν, ἦτοι τὸν Ἐπίσκοπον, ὁ ὁποῖος ἦτο πατὴρ τῆς μεγάλης αὐτῶν οἰκογενείας. Οὐδεμίαν ἄλλην χαρὰν ἐγνώριζον οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, εἰ μὴ τὴν μακαρίαν ἐλπίδα τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ μεγάλου Θεοῦ τῆς δόξης· οὐδεμίαν ἄλλην συνεδρίαν ἐγίνωσκον, εἰ μὴ τὸ δεῖπνον τοῦ Ἄμνου τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον συνωδεύετο ὑπὸ τοῦ γεύματος τῆς ἀγάπης· οὐδεμίαν ἄλλην παρατάξιν ἐγίνωσκον, εἰ μὴ τὰς ἱεράς παρατάξεις τῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων· οὐδεμίαν ἄλλην τέρψιν ἐγίνωσκον, εἰ μὴ τὴν τέρψιν τὴν ὁποῖαν ἤσθάνοντο ἐκ τῆς ψαλμωδίας τῶν ψαλμῶν καὶ τῶν ἱερῶν ᾠσμάτων· οὐδεμίαν ἄλλην διανουκτέρευσιν ἐγίνωσκον, εἰ μὴ τὰς ἱεράς ἐκείνας ἀγρυπνίας, καθ' ἃς δὲν ἔπαυον νὰ προσεύχωνται. Ὡ ὤραιαι ἡμέραι, πότε θὰ σὰς ἐπανίδωμεν! Τίς νὰ μοι δώσῃ ὄμματα διὰ νὰ ἐπανίδω ἀνακαινιζομένην τὴν δόξαν τῆς Ἱερουσαλὴμ; Μακαρία θὰ ἦναι ἢ ἀπερχομένη ἐκείνη γενεά, ἢ ὁποία θὰ ἴδῃ ἐπανερχομένας τὰς ἀρχαίας ἐκείνας ἡμέρας; Ἐκ τοιοῦτων χριστιανῶν ἦσαν οἱ μονασταὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι μετέβαλλον τὰς πόλεις εἰς ἐρήμους.

Εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων ἐκείνων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ θαυμάζομεν βλέποντες ἐν τῇ Ανατολῇ τοὺς ἀγίους ἐκείνους ἀσκητὰς, ἦτοι ἄνδρας καὶ γυναῖκας καταφρονούντας τὸν κόσμον, ἀπαρνούμενους τὸν γάμον, καὶ ἀκολουθοῦντας πᾶσαν τὴν τελευτήτητα τῆς περὶ παρθενίας συμβουλῆς τοῦ Ἀποστόλου. Ἐπίσης ἐν τῇ Δύσει βλέπομεν μέγα πλῆθος παρθένων, καὶ ἐν γενεῖ προσώπων πάσης ἡλικίας καὶ καταστάσεως, ἅτινα ἔζων ἐν τῇ ἀφανείᾳ καὶ τῇ σιωπῇ, ἠγνοοῦν τὸν κόσμον, καὶ ἠγνοοῦντο ὑπ' αὐτοῦ, διότι ὁ κόσμος δὲν ἦτο ἄξιός αὐτῶν!

Οἱ διωγμοὶ ὤθησαν μέχρι τοῦ βάθους τῶν φρικωδεστάτων ἐρήμων τοὺς πατριάρχας τῶν ἀναχωρητῶν τοῦ κόσμου, Παῦλον τὸν Θηβαῖον (1) καὶ τὸν μέγαν Ἀντώνιον· ἀλλ' οἱ διωγμοὶ δὲν

(1) **Παῦλος ὁ Θηβαῖος.** Ἐγεννήθη ἐν τῇ κάτω Θηβαΐδι τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξεπαιδεύθη καλῶς ἐν τε τοῖς ἑλληνικοῖς καὶ τοῖς αἰγυπτιακοῖς γράμμασι. Εἰκοσιτριέτης που ὑπάρχων ἀναχωρεῖ ἐκ τοῦ κόσμου διὰ τὸν κινήθοντα τότε ἐπὶ Δακίου διωγμὸν († 250), σκοπῶν ἵνα μετὰ τὴν ἀπόδοδον τῆς κηταιγίδος ἐπανέλθῃ αὐθις εἰς τὴν πόλιν· ἐξοικειωθείς ὅμως βεθμηδὸν πρὸς τὸν ἐρημικὸν βίον, δὲν ἠθέλησε νὰ κηταλίπῃ τὸ ἡσυχαστήριόν του, ὅπερ ἦτο σπήλιον κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους τινός, ἐπισκιαζόμενον ὑπὸ φοίνικος καὶ ἔχον ἐν ἑαυτῷ πηγὴν διαυγοῦς ὕδατος. Ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν 113 ἐτῶν, ἐξ ὧν 90 ἔζησεν ἐν τῷ σπηλιῷ, τρεφόμενος κατὰ τὰ τελευταῖα 60 ἔτη ὑπὸ τῆς θείας προνοίας διὰ κόρκορος κομίζοντος αὐτῷ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἡμίσην ἄρτον. Ὁ ἅγιος Ἀντό-

παρήγαγον τσοούτους μοναστάς, ὅσους παρήγαγεν ἡ εἰρήνη, καὶ ὁ θρίαμβος τῆς Ἐκκλησίας. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ με-

νιος 90)ούτης ἤδη ὡν ὀδηγηθεὶς ὑπὸ Θεοῦ εἰσήλασεν ἐκ τοῦ μοναστηρίου του εἰς τὴν ἔρημον καὶ μετὰ δύο ἡμερῶν ὁδοιπορίαν ἀνεκάλυψε τὸν θυμακστὸν καὶ πρῶτον τοῦτον ἐρημίτην, καίπερ ὁ Παῦλος πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐγίνωσκεν ἐκ θείας ἀποκαλύψεως τὰ περὶ τοῦ Ἀντωνίου. (Φλερύ ιστορ. ἐκκλ. βιβλ. VI, 48 καὶ XII, 16). Μνήμη αὐτοῦ Ἰανουαρίου 15ῃ.

Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἐγεννήθη ἐν Αἰγύπτῳ περὶ τὰ μέσα τοῦ 3ου αἰῶνος (251) καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἔρημον ἐν ἡλικίᾳ 18 περίπου ἐτῶν. Ὑπῆρξεν ὁ δεύτερος εἰσηγητὴς τοῦ μοναχικοῦ βίου μετὰ τὸν Παῦλον τὸν Θηβαῖον, χρηματίσας μέγας καθηγητὴς τοῦ μοναχισμοῦ ἐν Αἰγύπτῳ. Ἐφθασεν εἰς βαθύτατον γῆρας 105 ἐτῶν γενόμενος, ἐξ ὧν τὰ 90 σχεδὸν ἐδᾶπάνησεν ἐν ἀκρῇ ἀσκητικῇ αὐστηρίᾳ καὶ σκληραγωγίᾳ. Μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ στιγμῆς διετήρει ἀκμιαὶς τὰς δυνάμεις του, χωρὶς νὰ ἐξασθενίση οὔτε ἡ ἰσχύς του, ἢ νὰ ἀπολέσῃ τινὰ τῶν ὀδόντων του, εἰ μὴ ὅτι ἐκ τῆς πολυκακίας ἦσαν τετριμμένοι καὶ ἐφθαρμένοι. Ἐτελεύτησε περὶ τὸ 356. Ἡ βιογραφία αὐτοῦ συγγράφηται ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ἐκυκλοφόρησε παρκοῦτα, ἀνήγειρε πολλὰς ψυχὰς πρὸς ζῆλον τῆς πολιτείας του, καὶ ἀπετροκίσθη ἐνωρίτατα καὶ εἰς τὴν Λατινικὴν. Ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος († 354—430), ἄγων τὸ 30ὸν περίπου ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἀκούσας τινὸς διηγουμένου ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τοῦ φίλου του Ἀλυπίου τὰς θυμακσίας ἀρετὰς καὶ τὰς χάριτας τοῦ Ἀντωνίου, ἐπλήγη ὑπὸ βαθείας λύπης, ὠδυνᾶτο, ἐταράσσεται ἐν αὐτῷ, δὲν ἠδύνατο καθόλου νὰ ἡσυχάσῃ· ἐμέμφετο ἰσχυρῶς τὴν ἀστάθειάν του, δι' ἣν καίπερ ἀπὸ τῆς ἐφηβικῆς του ἡλικίας ἦτο ἐραστὴς τῆς ἀληθινῆς σοφίας, τῆς ἐγκρατείας, καὶ τῆς ἀγνότητος, καὶ ἐξεζήτηται μάλιστα ταύτην παρὰ Θεοῦ (*at ego adolescens miser valde, miserior in exerdio ipsius adulescentiere, etiam petieram a te, Domine, castitatem et continentiam... timebam (autem) de me cito exaudizes et cito samazes a morqo censupiseentiae, paem malebam expldri qauam exstinguui. Confess. VIII, 7*) ὅμως κατεπαλαίετο ὑπὸ τῶν ἡδονῶν καὶ ἐκυλίετο ἐν τῷ βορβόρῳ. (Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποιον ἐβασάνιζεν αὐτὸν περισσότερον καὶ ἐκέντα ὑπερβολικῶς τὴν φιλοτιμίαν του, ἦτο ἡ ἰδέα ὅτι ὁ μὲν Ἀντώνιος ἦτο ἄνθρωπος ἰδιώτης, ἀμαθὴς καὶ ἀγράμματος· αὐτὸς δὲ ἀπ' ἐγκντίας ἦτο εἰς

γάλου Κωνσταντίνου εἰς τὸν χριστιανισμόν, οἱ χριστιανοί, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἄπλοοι εἰς τὰ ἥθη καὶ ἐχθροὶ πάσης μαλθακότητος, ἐφοβήθησαν περισσότερο τὴν κολακεύουσαν τὰς αἰσθήσεις ταύτην εἰρήνην, παρ' ὅσον εἶχον φοβηθῆναι τὴν ὠμότητα τῶν τυράννων ἐπὶ τῶν διωγμῶν. Αἱ ἔρημοι τότε κατοικήσθησαν ὑπὸ ἀπέριων ἀναχωρητῶν τοῦ κόσμου, οἱ ὅποιοι ἔζων ὡς ἄγγελοι ἐν τῇ θνητῇ τούτῳ σώματι, καὶ ἐπολιτεύοντο οὐράνιον πολιτεῖαν, χωρὶς νὰ προσκολλῶνται εἰς τὰ ἐπίγεια· αἱ ἄγρια ἐκεῖνα ἐρημίαι ἐξήνθουν καὶ ἤκιμαζον, καὶ ὀλόκληροι πόλεις κατήντων νὰ μεταδληθῶσι σχεδὸν εἰς ἐρήμους. Ἄλλαι δὲ πάλιν πόλεις, ὡς ἡ Ὁξύρυγχος ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, ἐγίνοντο οἶονε μοναστήρια. Ἰδοὺ λοιπὸν πῶς προήλθεν ὁ μοναχικὸς κοινοβιακὸς βίος. Ὡ! Πόσον τὸ θέαμα τοῦτο εἶναι ὠραῖον! Πόσον εἶναι συγκινητικόν! Πόσον ἡ γῆ ὁμοιάζει πρὸς τὸν οὐρανόν, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ζῶσιν οὕτω!

Ἄλλὰ φεῦ! Πόσον ἡ θερμότης καὶ ὁ ζῆλος τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ἀνδρῶν μᾶς κατηγορεῖ, μᾶς καταισχύνει, καὶ μᾶς ἀποδεικνύει ἀνθρώπους ἀνάνδρους καὶ χλιαροὺς! Νομίζω, ὅτι ἀκούω τὸν ἅγιον Ἀντώνιον νὰ παραπονῆται διότι βλέπει, ὅτι ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ ἐνοχλεῖ τὴν ἐν τῇ ἡσυχίᾳ ἐκείνῃ τῆς νυκτὸς προσευχὴν αὐτοῦ, ἢ ὅποια αὐτῶν ἐφ' ἕλην τὴν νύκτα. Νομίζω, ὅτι τὸν βλέπω νὰ λαμβάνῃ μίαν ἐπιστολήν παρὰ τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου καὶ νὰ λέγῃ εἰς τοὺς μαθητὰς του· οἱ ὅποιοι ἔχαιρον διὰ τοῦτο: **Μὴ χαίrete διὰ τὸ ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ μοι ἔγραψεν, ἀλλὰ χαίrete μᾶλλον διότι ὁ Θεὸς κατηξίωσε νὰ μᾶς γράψῃ καὶ νὰ μᾶς δώσῃ μίαν ἐπιστολήν, δηλ. τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ**». (Βίος ἁγ. Ἀντωνίου ὑπὸ μεγ. Ἀθανασ. Νο 81).

Βλέπω τὸν ἅγιον Παχώμιον, (1) ὁ ὅποιος περιπατῶν ἐπάνω εἰς τὰ ἔχνη τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, γίνεται παραπλεύρως αὐτοῦ εἰς τινα ἄλλην ἔρημον Πατῆρ ἀναριθμήτου πλήθους μοναχῶν. Θαυμάζω τὸν Ἰλαρίωνα, (2) ὁ ὅποιος φεύγων τὸν ἀνθρώπινον

ἄκρον πεπαιδευμένος ἦτο ἔξοχος ῥήτωρ καὶ εἶχε κατατρίψει ἅπασαν τὴν νεότητά του εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἐν ἣ ἐξήτει τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀρετὴν. Ἡ μνήμη τοῦ ἁγ. Ἀντωνίου ἐφορτάζεται Ἰανουαρίου 17ῆς.

(1) Ὁ ἅγιος Παχώμιος ἐγεννήθη περὶ τὰ τέλη τοῦ βου αἰῶνος ἐν τῇ ἄνω Θηβαΐδι τῆς Αἰγύπτου ἐχηρημάτισε διὰ θείας ἀποκαλύψεως εἰσηγητῆς τοῦ κοινοβιακοῦ βίου, συνέγραψε μοναχικὸν Κανόνα. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 15ῆς.

(2) Ὁ ἅγιος Ἰλαρίων ἦτο μαθητῆς τοῦ μεγ. Ἀντωνίου. Ἀναχωρήσας ἐξ Αἰγύπτου ἦλθεν εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἔθθα

ἐπαινον διὰ τὴν φήμην τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ, ἣ ὅποια πάντοτε τὸν ἠκολούθει, ἀνεχώρει ἀπὸ χώραν εἰς χώραν διαβάς καὶ πέραν τῆς θαλάσσης. Ἀκούω ἕνα ἄλλον ἐρημίτην, ὁ ὁποῖος ἀπ' οὐ ἐπώλησε τὸ Εὐαγγέλιόν του διὰ νὰ δώσῃ τὰ πάντα εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ νὰ μὴ ἔχῃ πλέον τίποτε, ἔλεγεν, ὅτι ἐγκατέλιπε τὰ πάντα ὡς καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον τὸν ἐδίδαξε νὰ καταλίπῃ τὰ πάντα. Ἄλλος πάλιν ἀναχωρητῆς, ὁ μέγας Ἀρσένιος⁽¹⁾, ἐπειδὴ κατήντησεν ἀκοινωνήτος καὶ ἀπλησίαστος, παρηγόρει τοὺς ἄλλους ἐρημίτας, οἱ ὁποῖοι παρεπονοῦντο, ὅτι δὲν δύνανται νὰ τὸν ἴδωσι καὶ νὰ τὸν ὁμιλήσωσι, καὶ τοῖς ἔλεγεν: «Ὁ Θεὸς γνωρίζει, ἀδελφοί μου, ὁ Θεὸς γνωρίζει, ὅτι σὰς ἀγαπῶ, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ εὐρίσκωμαι μετ' αὐτοῦ καὶ με σὰς.» Ἰδοὺ ὅποιοι ἦσαν οἱ ἀνθρώποι ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἐδεικνυεν ἀπὸ μακρόθεν εἰς τὸν κόσμον ἐν ταῖς ἐρήμοις, διὰ νὰ καταδικάσῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ φεύγωσι τὸν κόσμον. Ἐξέλθωμεν, ἐξέλθωμεν ἐκ τῆς Βαβυλώνας, ἣ ὅποια καταδιώκει τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶναι μεθυσιμένη μετὰ τὸ αἶμα τῶν Ἀγίων ἃς σπεύσωμεν νὰ ἐξέλθωμεν ἐξ αὐτῆς, διὰ νὰ μὴ συγκοινωνήσωμεν εἰς τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς πληγὰς τῆς.

Ἐνταῦθα ὁμιλῶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος με βλέπει καὶ με ἀκούει ὁμιλῶ ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποῖου πέν λόγον κηρύττω σὰς λέγω καθαρὰ τὴν ἀλήθειαν, γὰρ ἡμεῖς γὰρ μεγαλοποιῶμεν τὰ πράγματα. Ἐκεῖνος λοιπὸν ὁ ὁποῖος εἶναι προσδεδεμένος εἰς τὸν κόσμον διὰ τῶν νομίμων δεσμῶν, τοὺς ὁποίους ἡ θεία πρόνοια διώρισεν, ἃς διαμένῃ ἐν αὐτῷ ἐν εἰρήνῃ ἃς ζῆ ἐν τῷ κόσμῳ ὡς ξένος καὶ ὡς μὴ ἀπολαύων τὸν κόσμον ἃς ζῆ ἐν τῷ κόσμῳ χωρὶς νὰ συνδέηται μετ' αὐτοῦ οὔτε διὰ τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν τέρψεων, οὔτε διὰ τῶν συμφερόντων ἄλλὰ, ἃς τρέμῃ, ἃς γρηγορῇ ἀκαταπαύστως, ἃς προσεύχεται καὶ ἃς δοξάζῃ τὸν Θεὸν διὰ τὰς ἀνεξιχνιάστους Αὐτοῦ βουλὰς. Προχωρῶ περαιτέρω καὶ λέγω: Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἐζήτησεν ἀκόμη τὸν κόσμον καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς προσκαλεῖ εἰς τὸν κόσμον διὰ βεβαίων καὶ ὀριστικῶν σημείων κλήσεως, οὗτος ἃς εἰσέλθῃ

μετέφερον οὕτω τὸν μοναχικὸν βίον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 4ου αἰῶνος. (291—372). Μνήμη αὐτοῦ Ὀκτωβρίου 21η.

(1) Ὁ ἄγιος Ἀρσένιος (350—445) ἦτο διάκονος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ἀνὴρ εἰς ἄκρον πεπαιδευμένος τὰ ἐλληνικὰ καὶ λατινικὰ γράμματα. Ἐχρημάτισε παιδαγωγὸς τῶν βυσιλοπαίδων Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου, υἱῶν τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου. Ἀποσυρθεὶς κατόπιν ἐκ τῶν ἀνακτόρων εἰς τὴν ἐρημον τῆς Θηβαΐδος ἐν Αἰγύπτῳ, ἐγένετο μοναχός, χρηματίσας τύπος τῶν ἡσυχαστῶν. Μνήμη αὐτοῦ Μαΐου 8η.

εἰς τὸν κόσμον καὶ ὁ Θεὸς θὰ ἦναι μετ' αὐτοῦ. Θὰ πέσωσι χίλια βέλη ἐκ τῶν ἀριστερῶν του καὶ μύρια ἐκ τῶν δεξιῶν του χωρὶς νὰ τὸν ἐγγίσωσι, θὰ καταπατήσῃ μὲ τοὺς πόδας του τὴν ἀσπίδα, τὸν βασιλίσκον, τὸν λέοντα καὶ τὸν δράκοντα (Γαλμ. 90. 7). Οὐδὲν θὰ δυνηθῇ νὰ τὸν πληγώσῃ, ἀρκεῖ μόνον νὰ πηγαίνῃ μόνον ἐκεῖ ὅπου τὸν ὀδηγεῖ ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς δὲν ὀδηγεῖ εἰς τὸν κόσμον, θὰ τολμῶσι νὰ ἐκθέσωσι μόνον τῶν τὸν ἑαυτὸν τῶν εἰς τὸν κίνδυνον; θὰ διστάσωσιν ἄρα γε νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἐκ τῶν πειρασμῶν καὶ νὰ διευκολύνωσιν οὕτω τὴν σωτηρίαν των; Ὅχι, ὄχι· ὅστις εἶναι χριστιανὸς καὶ ἐλεύθερος πρέπει νὰ ζητῇ τὴν ἀναχώρησιν ἐκ τοῦ κόσμου· ὅστις θέλει νὰ ζητήσῃ τὸν Θεὸν ὀφείλει νὰ φεύγῃ τὸν κόσμον, καθ' ὅσον ἡ θέσις του τῷ ἐπιτρέπει νὰ τὸν φεύγῃ.

Ἄλλὰ τί θὰ κάμῃ ἐν τῇ ἀναχώρῃσι καὶ ἀποταγῇ τοῦ κόσμου; Εἰς ποίας ἐνασχολήσεις θὰ ἐνδιατρίβῃ; Ποῖον θὰ ἦναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ τοῦ κόσμου; Ταῦτα τὰ ζητήματα μᾶς μένουσιν ἀκόμη διὰ νὰ ἐκθέσωμεν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ὅλοι αἱ μοναχικαὶ ἀσεκρήσεις δίδουσι τρεῖς ὑποσχέσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς μοναχικῆς ζωῆς· εἶναι δὲ αὗται αἱ εἰς τὴν **Ἡ πτωχεία, ἡ ἀγνεία, καὶ ἡ ὑπακοή.** Ἡ διόρθωσις τῶν ἠθῶν καὶ ἡ ἐγκρατέρησις, τὰς ὁποίας προγράφει ὁ Κανὼν τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου, ἀποβλέπουσιν εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, δηλ. εἰς τὸ νὰ κρατῶσι τὸν μοναχὸν εἰς τὴν ὑπακοήν μέχρι θανάτου. Ἄς ἐξετάσωμεν δι' ὀλίγων λέξεων καὶ τὰς τρεῖς ταύτας μοναχικὰς ὑποσχέσεις.

Α') Οὐδὲν πρᾶγμα τρομάζει τόσον τοὺς ἀνθρώπους, ὅσον ἡ **πτωχεία**· διὰ τοῦτο ἀκριδῶς ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ ἀποκαλύψῃ ἀληθείας κεκρυμμένας ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Εὐαγγελίου, (Ματθ. 13, 35.) ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους διδασκαλίας αὐτοῦ ἀνατρέπει τὰς ἀνθρωπίνους ἰδέας μακαρίζων τοὺς πτωχοὺς **«Μακάριοι οἱ πτωχοὶ»** λέγει (Λουκ. 6, 20)· καὶ ἀλλαχού **«Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι»** (Ματθ. 5, 3)· δηλαδή μακαρίζει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι πτωχοὶ διὰ τοῦ πνεύματος, ἦτοι διὰ τῆς προαιρέσεώς των, διὰ τῆς καταφρονήσεως τοῦ ψευδοῦς πλοῦτου, διὰ τῆς ἀπαρνήσεως ὅλων τῶν ἐπιγειῶν ἀγαθῶν, ὅλων τῶν φυσικῶν προσόντων, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ψυχικῶν προτερημάτων, ἦτοι τῆς ἰδίας αὐτῶν σοφίας καὶ τοῦ ἰδίου αὐτῶν πνεύματος. Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος πτωχύνει τὸν ἑαυτὸν του οὕτως, καὶ δὲν ἀφήνει εἰς τὸν ἑαυτὸν του τίποτε. Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπτώχευτε τὸν ἑαυτὸν του

οὕτως, ὥστε ἀπεξεδύθη πλέον ἑλόν ἑαυτόν. Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ὅποιος δὲν ἔχει πλέον ἄλλα ἀγαθά, εἰ μὴ τὴν πτωχείαν τοῦ Σωτῆρος, διὰ τῆς ὁποίας ὁ κόσμος ἐπλουτίσθη, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀποστόλου Παύλου. (Β'. Κορ. 8. 9).

Ὁ μοναχὸς λοιπὸν ὑπόσχεται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην τῆς γυμνότητος καὶ τῆς ἀποταγῆς, καὶ ὑπόσχεται τοῦτο εἰς τὸν Θεόν· ἀνακηρύττει τοῦτο ἐνώπιον τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου καὶ ζῶως ἀφοῦ ἐγεύθη τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, πίπτει πάλιν εἰς τὴν παγίδα τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἐπιθυμιῶν. Ἡ φιλαυτία κάμνει τὸν ἄνθρωπον πάντοτε ἀπληστὸν καὶ δεῖλδον· τὸν κάμνει νὰ μικροψυχῇ πάντοτε καὶ νὰ φοβῆται μὴ τυχὸν στερηθῇ τις ἀναγκαιούντα αὐτῷ· ἐξαπλώνει λοιπὸν τὰς χεῖράς του καὶ περιλαμβάνει τὰ πάντα. καθὼς ἓνας ἄνθρωπος ὁ ὅποιος κινδυνεύει νὰ πνιγῇ καὶ ἀρπάζει διὰ νὰ σωθῇ ὅ,τι ἂν εὔρη, ἀκόμη καὶ βράτους καὶ ἀκάνθας. Ὅσον στερεῖ τις τὸν φιλαυτὸν ἄνθρωπον, τοσοῦτον αὐτὸς ἀγωνίζεται νὰ συλλάβῃ πάλιν διὰ τῆς μῖας χεῖρὸς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τὸν ἐξέφυγεν ἀπὸ τῆν ἄλλῃν· εὐρίσκει ἀναριθμήτους ματαίαις προφάσεις, στρέφεται ἑλικοειδῶς ὡς ὄφις, μεταμφιέννυται καὶ μετασχηματίζεται εἰς ποικίλας μορφάς· ἐφευρίσκει μυρίας νέας ἀνάγκας διὰ νὰ κολακεύσῃ τὴν ἀδρότητά του καὶ νὰ δικαιώσῃ τὴν μαθητικότητα του. ἀποζημιώνει βαθμῆδὸν καὶ κατὰ μέρος τὸν ἑαυτόν του διὰ τὴν θυσίαν τῆς ἀπαρτήσεως τοῦ κόσμου, τὴν ὁποίαν ἔκαμε γεντικῶς ἐν ἀρχῇ, περιορίζεται εἰς τὴν κτήσιν ἑνὸς σκεύους, ἑνὸς φορέματος, ἑνὸς βιβλίου, ἑνὸς οὐτιδανοῦ πράγματος, (*) τὸ ὅποιον εἶναι μάλιστα ἀνάξιον λόγου· συνέχεται πρὸς τὸν κόσμον τοῦτον μὲ μίαν φιλικὴν ἐμπιστοσύνην, μὲ μίαν ἐκδήλωσιν ὑπολήψεως, μὲ μίαν ματαίαν φιλίαν. Αὐτὰ εἶναι τὰ ὅποια ἀντικαθιστῶσι δι' αὐτὸν τὰς θέσεις, τὰς τιμὰς, τὰ πλοῦτη καὶ τὰ ἀξιώματα, τὰ ὅποια οἱ φιλόδοξοι τοῦ κόσμου διώκουσι. Πᾶν ὅ,τι τῷ παρέχει τέρψιν ἰδιοκτησίας, πᾶν ὅ,τι τῷ παρέχει μίαν μικρὰν διάκρισιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, πᾶν ὅ,τι παρηγορεῖ καὶ κολακεύει τὴν ὑπερηφάνειάν του, ἢ ὁποία ἐπατάχθη καὶ περιορίσθη εἰς τόσον στενὰ ὄρια, πᾶν ὅ,τι τρέφει ἐν λείψανον πλέον φυσικοῦ βίου, καὶ ὑποβαστάζει τὸ Ἐγὼ του, ὅλα ταῦτα τὰ ἐκζητεῖ μὲ ἀπληστίαν. Τὰ διατηρεῖ, φοβεῖται μὴ τὰ στερηθῇ, τὰ ὑπερασπίζεται μετὰ μεγάλῃς λεπτολογίας, ἀντὶ νὰ τὰ ἐγκαταλείψῃ· ὅταν δὲ οἱ ἄλλοι τὸν ἐλέγχωσι διὰ ταῦτα, δὲν θέλει νὰ ἀποφασίσῃ, νὰ τὸ ὁμολογήσῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν του τοῦλάχιστον· μάλιστα ὑπερασπίζεται τὴν ἀθλίαν καὶ πενιχρὰν αὐτοῦ ταύτην ἰδιοκτησίαν μὲ περισσότερον ζῆλον. παρ' ὅσον δεῖκνύει ἓνας φιλάρ-

(*) Αὕτη εἶναι «ἡ ἰδιάξουσα ἐπίκτησις οἰκτροῦ πράγματος», ἣν λέγει ἡ μοναχικὴ Εὐχὴ ἐν τῇ ἀποκάρσει τῶν μοναχῶν. (Εὐχολόγιον σελ. 210 ἐκδ. Βενετίας 1839).

γυρος εἰς τοὺς θησαυροὺς του. Οὕτω λοιπὸν ἡ μοναχικὴ πτωχεία καὶ ἀκτημοσύνη κατήντησε πλέον σήμερον ὄνομα κενόν, καὶ ἡ μεγάλη θυσία τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας ἐστράφη εἰς καθαρὰν αὐταπάτην καὶ μικρόνοιαν· ὁ μοναχὸς φαίνεται περισσότερον θερμὸς ζηλωτῆς διὰ πράγματα μικρᾶς ἀξίας, παρ' ὅσον οἱ κοσμικοὶ ἄνθρωποι διὰ τὰ μεγαλύτερα συμφέροντα· λυπεῖται καὶ στενοχωρεῖται, ὅταν τῇ λείπωσι καὶ αἱ ἐλάχισται εὐκολαί, καὶ θέλει νὰ ἔχῃ τὰ πάντα καὶ αὐτὰ τὰ περιττὰ ἀκόμη.

Ἄλλὰ, ὄχι μόνον δὲν ἐξασκεῖται σήμερον ὑπὸ τῶν μοναχῶν ἡ πτωχεία, ἀλλ' εἶναι καὶ ὅλως διόλου ἄγνωστος. Οἱ μοναχοὶ δὲν γνωρίζουσι καθόλου τί θὰ εἴπῃ νὰ ἦναι τις πτωχὸς κατὰ τὴν λιτότητα τῆς τροφῆς αὐτοῦ, πτωχὸς κατὰ τὸ ὅτι ἀναγκάζεται νὰ ἐργάζεται, πτωχὸς κατὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν σμικρότητα τῆς κατοικίας του, καὶ ἐν γένει πτωχὸς καθ' ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ βίου. Ποῦ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ἀρχαῖοι θεσμοθέται τοῦ μοναχικοῦ βίου, οἱ ὅποιοι ἠσπάρθησαν τὴν πτωχείαν καὶ ἐγένοντο πτωχοὶ διὰ τῆς αὐταπαρονήσεως, καθὼς οἱ χωρικοὶ τῶν ἀγρῶν εἶναι πτωχοὶ διὰ τὴν ἀνάγκην; Οἱ ἄγιοι ἐκεῖνοι ἄνδρες εἶχον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν, ὡς παράδειγμα τοῦ βίου των, τοὺς ἀγροτικοὺς αὐτοὺς ἐργάτας, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς καθημερινῆς ἐργασίας προμηθεύονται τὸν καθημερινὸν αὐτῶν ἄρτον, καὶ ὄχι περισσότερον. Μὲ αὐτὴν τὴν ἀληθινὴν καὶ θαυμαστὴν πτωχείαν ἐζησαν τοσοῦτοι ἄνδρες, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ κυβερνήσῃ τὸν κόσμον, καὶ τοσαῦτα τρυφεραὶ παρθένοι, αἱ ὅποια ἀνετρέφθησαν εἰς τὰ πλούτη καὶ τὰς τρυφάς, καὶ τοσαῦτα πρόσωπα ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ἀνῆκον εἰς λίαν ὑψηλὰς καὶ ἐνδόξους οἰκογενείας.

Μόνον οὕτω δύνανται αἱ μοναχικαὶ ἀδελφότητες νὰ ἦναι γενναῖαι, ἐλευθέραι, καὶ ἀφιλοκερδεῖς. Τὸ πάλαι οἱ μονασταὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀνατολῆς ὄχι μόνον ἔζων ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν των, ἀλλὰ ἔκαμνον πρὸς τούτοις καὶ ἀπείρους ἐλεημοσύνας· ἔδλετες ἐπὶ τῆς θαλάσσης πλοῖα πεφορτισμένα ἀπὸ τὰς ἐλεημοσύνας των. Σήμερον διὰ νὰ συντηρηθῇ μία μοναχικὴ ἀδελφότης, ἀπαιτεῖ κολοσσιαῖα εἰσοδήματα. Αἱ μὲν οἰκογένειαι, αἱ ὅποια συνείθισαν εἰς τὴν πτωχείαν, συντηροῦνται μὲ ὀλίγα ἔξοδα καὶ ζῶσι μὲ μεγάλην οἰκονομίαν· αἱ μοναχικαὶ δ' ὅμως ἀδελφότητες δὲν δύνανται νὰ ζήσωσι μὲ ὀλιγάρκειαν, ἀλλὰ θέλουσι τὰ πάντα ἐν ἀφθονίᾳ καὶ πλησμονῇ. Πόσαι ἑκατοντάδες οἰκογενειῶν θὰ συνετηροῦντο καὶ θὰ ἔζων ἐντίμως μὲ τὰ ἔξοδα ἐκεῖνα τὰ ὅποια μόλις φθάνουσι νὰ συντηρήσωσι μίαν μόνην μοναχικὴν ἀδελφότητα, ἡ ὅποια ἐπαγγέλλεται, ὅτι ἀπηρνήθη τὰ ἀγαθὰ τῶν κοσμικῶν οἰκογενειῶν, διὰ νὰ ἀσπασθῇ τὴν πτωχείαν τοῦ Χριστοῦ! Ὅποῖος κατάγε- λως! Ὅποια ἀνατροπὴ τῶν πραγμάτων! Ἐν ταῖς μοναχικαῖς ταύταις ἀδελφότησι τὰ ἔξοδα τὰ ὅποια δαπανῶνται εἰς τὰ νο-

σκομεῖα υπερβαίνουν συγνάεις τὰ ἔξοδα τῶν πτωχῶν μιᾶς ὀλικλήρου πόλεως. Διότι ἕκαστος μοναχὸς ζῆ ἐν μεγάλῃ ἀνέσει καὶ εἶναι ἔτοιμος πάντοτε νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ἰδίας αὐτοῦ φιλαυτίας, εὐθὺς ὡς αἰσθανθῆ καὶ τὴν παραμικρὰν ἀσθένειαν· διότι ἕνεκα τῆς υπερβολικῆς ἀνέσεως περιποιεῖται πάντοτε τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὴν τρυφερότητά του καὶ ζῆ νὰ προλάβῃ πᾶσαν κακοδιαθεσίαν· διότι οὐδὲν ἄλλο ζῆ βίον ἀπλοῦν, πτωχικόν, ἐνεργητικόν καὶ γενναῖον.

Τούτου ἕνεκα βλέπομεν ἐν ταῖς Μοναῖς, αἱ ὁποῖαι ἔπρεπε νὰ ἐξασκῶσι πτωχείαν, βλέπομεν, λέγω, ἐριστικότητα καὶ ἐξαγρίωσιν σκανδαλώδη διὰ τὸ συμφέρον. Τὸ φάσμα τῆς ἀδελφότητος χρησιμεῖει ὡς πρόφασις διὰ νὰ σκεπάσῃ τὰ πάντα· ὡσὰν νὰ ἦτο ἡ ἀδελφότης ἕτερον πρᾶγμα καὶ ὄχι ἡ σύναξις τῶν κατὰ μέρος ἀδελφῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπρηνήθησαν τὰ πάντα· καὶ ὡσὰν ἡ ἀπαιτουμένη ἀφιλοκέρδεια δι' ἕνα ἕκαστον μοναχὸν νὰ μὴ ὤφειλε νὰ καταστήσῃ ἕλην τὴν ἀδελφότητα ἀφιλοκερδῆ. Ἐὰν ἔχῃς κρισολογίας δικαστικὰς μὲ πτωχοὺς καὶ πιεζομένους ὑπὸ πολυμελοῦς οἰκογενείας ἀνθρώπους, βλέπεις ὅτι οἱ τοιοῦτοι συνήθως εἶναι εὐθεῖς, μετριοπαθεῖς, εὐσυμβίβαστοι καὶ ὑποχωρητικαὶ χάριν τῆς εἰρήνης. Ἐὰν ὁμοίως ἔχῃς δικαστικὰς ὑπαθέσεις μὲ μίαν μοναχικὴν ἀδελφότητα, βλέπεις ὅτι αὕτη προσφέρεται πρὸς σὲ μὲ μεγάλην γλισχρότητα καὶ λεπτολογία, ὡσὰν νὰ φοβῆται τῶν τινὰ μὴ προσκρούσῃ εἰς τὴν συνείδησιν. Ἐντρέπομαι ἐπὶ τῷ ὅτι λέγω τοῦτο· σὰς τὸ λέγω τρόπον τινὰ μυστικὰ καὶ μὲ πόνον ψυχῆς, σὰς τὸ λέγω τρόπον τινὰ κατ' ἰδίαν εἰς τὸ οὖς διὰ νὰ σὰς νουθετήσω· σὰς, τοὺς μιμητὰς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἀλλὰ τέλος πρέπει νὰ λεχθῆ, διότι δυστυχῶς εἶναι ἀληθές· δὲν βλέπετε ἄλλους ἀνθρώπους τοσοῦτον μικρολόγους καὶ ἐξιπασμένους, τοσοῦτον δυσκόλους, τοσοῦτον ἐπιμόνους καὶ φλογεροὺς εἰς τὰς διαδικασίας, ὅσον τοὺς μοναχοὺς τούτους, οἱ ὁποῖοι οὔτε ἔπρεπε μάλιστα νὰ ἔχῃσι δικαστικὰς ὑποθέσεις. Καρδίαι χαμερπεῖς! Καρδίαι στενόχωροι καὶ μικρόψυχοι! Αὕτη εἶναι λοιπὸν ἡ μόρφωσις τῆν ὁποῖαν ἐλάβετε ἐν τῇ χριστιανικῇ σχολῇ; Αὐτὸ εἶναι τὸ μάθημα τὸ ὁποῖον ἐμάθετε παρὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος, οὔτε εἶχέ που τὴν κεφαλὴν κλῖναι, καὶ ὁ ὁποῖος ἔλεγε: «**Μακάριόν ἐστι δίδοναι μᾶλλον, ἢ λαμβάνειν**» καθὼς μᾶς βεβαίσι ὁ ἀπόστολος Παῦλος; (Πράξ. 20, 35.).

Εἰσέλθετε εἰς τὰς λίαν ὑψηλὰς οἰκογενείας· εἰσδύσατε εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν μεγαλοπρεπῶν τούτων μεγάρων· τὰ ἔξωθεν λάμπουσιν, ἀλλὰ τὰ ἔσωθεν εἶναι πλήρη ἀθλιότητος καὶ ἀταξίας· θὰ ἴδητε ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἡ καθολικὴ μωρία κατέστησε τρόπον τινὰ ἀπαραίτητα· θὰ ἴδητε χρέη ἐπισωρευόμενα, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ ἐξοφλήσῃσι· θὰ ἴδητε ἄπειρον πλήθος ὑπηρετῶν, ἐκ τῶν ὁποῖων δὲν γνωρίζει τις ποῖον νὰ παύσῃ,

διὰ νὰ τοὺς ὀλιγοστεύσῃ· θὰ ἴδῃτε τέκνα, εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ὁποίων δὲν δύναται τις νὰ ἐπαρκέσῃ· δὲ ἴδῃτε, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὑποφέρουσι καὶ δεινοπαθοῦσι μυστικῶς, κρύπτουσιν ὅμως τὰ παθήματά των· καὶ εἶναι πτωχοὶ ὄχι ἀπλῶς, ἀλλὰ πτωχοὶ ἀτιμοὶ, πτωχοὶ ἀδικοὶ, πτωχοὶ οἱ ὅποιοι κάμνουσι καὶ ἄλλους πτωχοὺς νὰ ὑποφέρωσι, τοὺς δανειστάς των, λέγω· εἶναι πτωχοὶ ἔτοιμοι νὰ χρεωκοπήσωσι, καὶ νὰ χρεωκοπήσωσι μὲ δόλον καὶ ἀπάτην. Ἴδου ὁποίου εἶδους εἶναι τὰ πλοῦτη τῆς γῆς· Ἴδου ὁποιοὶ εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι πολλάκις ἐκθαμβοῦσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

Μοναχοὶ πτωχοί, μιμηταὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος προσηλωθῆναι γυμνὸς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, θὰ τολμήσῃτε νὰ παραβληθῆτε καὶ νὰ ὁμοιωθῆτε μὲ τοὺς πλουσίους τούτους; Σεῖς ὑπεσχέθητε νὰ ἐγκαταλείψῃτε τὰ πάντα· αὐτοὶ ὅμως ἐπαγγέλλονται (τὸ) νὰ ζητῶσι καὶ νὰ ἀποκτώσι τὰ πλοῦτη καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου. Μὴ παραβάλλετε τὰ ἀγαθὰ των πρὸς τὰ ἰδικά σας, ἀλλὰ τὰς ἀνάγκας σας πρὸς τὰς ἰδικὰς των. Ποῖαι εἶναι αἱ ἀληθεῖς ἀνάγκαι σας, αἱ ὁποῖαι δὲν δύναται νὰ ἰκανοποιηθῶσι. Πόσας δὲ ἀνάγκας θὰ ἴδῃ τις παρὰ τοῖς πλουσίοις ἐκεῖνοις, αἱ ὁποῖαι ἀληθεῖς δὲν δύναται νὰ ἰκανοποιηθῶσι!

Ἀλλὰ προσέτι ἡ πτωχεία ἐκεῖνων εἶναι ἀτιμὸς καὶ ἀπαρηγόρητος· ἡ ἰδική σας ὅμως πτωχεία εἶναι ἐνδοξος καὶ σὰς φέρει πολλήν τιμὴν. Ἡ πτωχεία αὕτη (εἰάν ἦναι δυνατὸν νὰ τὴν ὀνομάσωμεν πτωχείαν, διότι οὐδὲν πρᾶγμα στερεισθε), ἡ πτωχεία αὕτη, λέγω, σὰς τρομάζει ἐν τούτοις, σὰς κάμνει νὰ γογγύζῃτε καὶ νὰ βαστάζῃτε ἀνυπομόνως τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ. Πόσον ὁ ζυγὸς οὗτος εἶναι ἐλαφρὸς καὶ γλυκὺς! καὶ ὅμως θεωρεῖτε τὸν ἑαυτὸν σας καταπονούμενον ὑπ' αὐτοῦ! Ὅποια ἄνεσις τὸ νὰ εὐρίσκη τις τὰ πάντα ἐν τῇ Μονῇ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐγκλείεται χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην τῶν ἔξω, χωρὶς νὰ καταφεύγῃ εἰς οὐδεμίαν βιομηχανίαν, χωρὶς νὰ ἦναι ἐκτεθειμένος εἰς τὰς περιπετείας τῆς τύχης, χωρὶς νὰ ἦναι ὑποχρεωμένος εἰς οὐδεμίαν τήρησιν τῶν τυραννικῶν ἐθιμοτυπιῶν τῆς ψευδοφιλοφροσύνης, χωρὶς νὰ διατρέχῃ κανένα κίνδυνον ἀπωλείας τινὸς πράγματος, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ κερδήσῃ τι, ὁποῖα ἄνεσις, λέγω, τὸ νὰ ἦναι. τέλος, βέβαιος ὅτι οὐδέποτε θὰ ἔχῃ ἔλλειψιν τῶν χρειῶν, εἰ μὴ τῶν περιττῶν, τὰ ὁποῖα θὰ τῷ παρεῖχον περισσώτερον πόνον παρὰ εὐχαρίστησιν! Τίς ἄλλος δύναται νὰ καυχθῇ, ὅτι δύναται νὰ εὕρῃ τοσαῦτα μέσα καὶ τοιαῦτα εὐκαλίας ἐντὸς τῆς οἰκογενείας του! Τίς ἀπὸ τοὺς νομιζομένους ἐκεῖνους πλουσίους, τοὺς ὁποίους πρότερον ἀνεφέρομεν, δὲν εἶναι πτωχότερος μέσα εἰς τὰ φαινομενικὰ πλοῦτη του ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς, οἱ ὅποιοι ἀπεκδύονται οὕτω τὰ πάντα ἐν τινι τοιοῦτῃ Μονῇ;

Ὁ Θεέ μου! Πότε θὰ δώσης καρδίας νέας καρδίας ἀξίας Σοῦ, καρδίας μισούσας τὴν ἰδιοκτησίαν, καρδίας εἰς τὰς ὁποίας νὰ δύνασαι νὰ ἐπαρκῆς, καρδίας αἱ ὁποῖαι νὰ χαίρωσιν εἰς τὸ νὰ ἀποσπῶνται ἀπὸ τὰ γήινα καὶ νὰ γίνωνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀκτιμώσας, καθὼς ἀπ' ἐναντίας αἱ φιλόδοξοι καὶ φιλάργυροι κοσμικαὶ καρδίαι συνειθίζουσι νὰ ἐκτείνωσιν ἐπὶ πλεῖον καὶ πλεῖον τὰς ἐπιθυμίας των καὶ τὰς κτήσεις των; Ἄλλὰ τίς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ πολυμήσῃν ἡμᾶς παραπονηθῆναι διὰ τὴν πτωχείαν; Ἄς παρουσιασθῆ· θέλω νὰ τὸν ἐπιστομίσω καὶ νὰ τὸν καταισχύνω· ἢ μᾶλλον δίδαξον αὐτὸν Σὺ, ὦ Θεέ μου, συγκλίνησον, ἐμψύχωσον αὐτόν, καὶ δὸς νὰ αἰσθανθῆ ἔν τῷ βάθει τῆς καρδίας του, πόσον γλυκὺ εἶναι τὸ νὰ ἦναι τις ἐλεύθερος διὰ τῆς ἀκτιμωσύνης, καὶ πόσον εἶναι εὐτυχῆς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν συνδέεται πρὸς τὴν γῆν μὲ κανένα δεσμόν.

Β'.) Εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς πτωχείας, τὴν ὁποῖαν καθομολογεῖ ὁ μοναχὸς, συγάζεται καὶ ἡ ὁμολογία τῆς ἀγνείας. Ἦκούσατε δὲ τοῦ Ἀποστόλου λέγοντος: «Θέλω ὑμᾶς ἀμεριμνοῦσαι εἶναι» καὶ πάλιν: «Θλίψιν δὲ ἔξουσι τῇ σαρκὶ οἱ ἔγγαμοι ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι» (1 Κορ. 7, 28 καὶ 32). Τὸ βλέπετε, ἡ ἀγνεία ἦτοι ἡ παρθενία δὲν εἶναι ζυγὸς σκληρὸς καὶ τραχὺς, αὐτὴ πόνος καὶ αὐστηρία· ἀλλ' εἶναι ἀπὸ ἐναντίας ἐλευθερία, εἶναι εὐφροσύνη, εἶναι γλυκεία ἀπαλλαγὴ τῶν ὀρυμνίων μεριμνῶν καὶ τῶν πικρῶν θλίψεων, αἱ ὁποῖαι βασανίζουσι τοὺς ἐγγάμους ἀνθρώπους. Ὁ γάμος εἶναι ἅγιος, τίμιος καὶ ἀμίαντος, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου (Ἐβρ. 13, 4)· ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀπόστολον, ὑπάρχει μία ἄλλη ὁδὸς ἀγνωτέρα καὶ γλυκυτέρα· αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἅγια παρθενία. Ἐπιτρέπεται μὲν νὰ ζητήσῃ τις βοήθημα εἰς τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς· μακάριος ὅμως ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ἀνάγκην τοιοῦτου βοηθήματος, ἀλλὰ δύναται νὰ κατανικῇ τὴν σάρκα· διότι ἡ σὰρξ προξενεῖ ἐπαισθητοὺς πόνους καὶ ταλαιπωρίας εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι δὲν δύνανται νὰ τὴν δαμάσωσιν ἐντελῶς.

Ἐρωτήσατε, παρατηρήσατε, ἀκούσατε· τί θὰ εὗρητε μέσα εἰς ὅλας τὰς οἰκογενεῖας, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς γάμους τοὺς ὁποῖους νομίζετε κάλλιστα ἡρμοσμένους καὶ εὐτυχεστέτους τῶν ἄλλων; τί ἄλλο; εἰ μὴ ταλαιπωρίας, βάσανα, ἀντιλογίας, στενοχωρίας; Ἴδου λοιπὸν αἱ θλίψεις περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλεῖ ὁ Ἀπόστολος. Οὐχὶ λοιπὸν ἄνευ λόγου εἶπεν, ὅτι θλίψιν θὰ ἔχωσι τῇ σαρκὶ οἱ ἔγγαμοι. Ἴδου ὅπου καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος ὁμιλεῖ ζωηρότερον περὶ τούτου. Ἄπανα ἡ ἀνθρώπινος φύσις στενάζει καὶ υποφέρει. Ἄς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος καὶ ἄς ἀποσιωπήσωμεν τοσοῦτους γάμους, οἱ ὁποῖοι εἶναι πλήρεις διχονομιῶν σκανδαλωδῶν, καὶ ἄς ἐξετάσωμεν, πάλιν ἐπαναλαμβάνω, τοὺς καλλιτέρους μόνον γάμους. Ἄς υποθέσωμεν, ὅτι δὲν ἀπαντῶμεν ἐν αὐτοῖς τίποτε λυπηρὸν καὶ δυσάρεστον· ἀλλὰ πόσον

εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποφέρωσιν ἀμφότεροι, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή, διὰ νὰ προλάβωσι πᾶσαν ἐκρηξίν διχονοίας καὶ στάσεως! Ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι ἀμφότεροι εἶναι ἐξ ἴσου συνετοὶ καὶ σκεπτικοὶ ἄνθρωποι (πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι λίαν σπάνιον καὶ σχεδὸν ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ). ἀλλ' ὅμως ἐκάτερος ἔχει τὰ ἰδιώματά του, τὰς προλήψεις του, τὰς ἔξεις του, τὰς σχέσεις του. Ὅσον καὶ νὰ συμφωνήσωσι πρὸς ἀλλήλους οἱ δύο σύζυγοι, οἱ χαρακτηριστεῖς τῶν ἀνθρώπων ἔχουσι πάντοτε ἱκανὰς ἀντιθέσεις, αἱ ὁποῖαι πάντοτε προξενοῦσι συχνὰς ἐναντιότητας ἐν συναναστροφῇ τοσοῦτον μακρᾷ, ὅσος ὁ γάμος, ἐν τῇ ὁποίᾳ οἱ σύζυγοι βλέπουσιν ἀλλήλους λίαν ἐκ τοῦ πλησίον· ἐν τῇ ὁποίᾳ βλέπουσιν ἀλλήλους λίαν συχνά· βλέπουσιν ἀλλήλους μὲ ὄλας τὰς ἐλλείψεις ἀμφοτέρων τῶν μελῶν, εἰς λίαν φυσικωτέρας καὶ ἀπροόπτους περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν εἶναι διόλου δυνατὸν νὰ προπαρασκευασθῇ τις. Ὁ ἄνθρωπος ἀποκάμνει καὶ δὲν εὐρίσκει πλέον τὴν τέρψιν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκειν ἐν ἀρχῇ· διότι ἡ ἀτέλεια τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία εἶναι πάντοτε ἀναπόσπαστος ἀπὸ τῆς φύσεώς του, γίνεται ὁσημέραι ἐπὶ μᾶλλον ἐπαισθητή. Εἶναι ἀνάγκη καθ' ὅραν νὰ καταπνίγη τὰς ἀντιπαθείας του, νὰ μὴ δεικνύῃ τὰς θυσιασεκείας του, καὶ νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτὸν τοῦ αἵτιον τούτων, ἀναλαμβάνων πάντοτε ἐφ' ἑαυτὸν τὸ φῶρον. Ἡ φιλαρέσκεια σὺν τῷ χρόνῳ ἐλαττωθεῖται, ἡ καρδία ἀποξηραίνεται, καὶ κατατῆρ ὁ ἕνας σταυρὸς καὶ βάσανος διὰ τὸν ἄλλον· ὑποθέτω, ὅτι ἀγαπᾷ τὸν σταυρὸν τοῦ τοῦτον· οὐχ ἦρτον ὅμως εἶναι σταυρὸς καὶ εἶναι ἠναγκασμένος νὰ τὸν σηκώνῃ. Συχνάκις μάλιστα δὲν συνάπτεται πλέον ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, εἰ μὴ τὸ πολὺ πολὺ διὰ τὸ καθήκον, ἢ συνδέονται πρὸς ἀλλήλους μὲ μίαν ξηρὰν ἐκτίμησιν, ἢ μὲ μίαν φιλίαν ἡλλοιωμένην καὶ ἄνοστον, ἢ ὁποία μόνον εἰς δεινάς τινας περιστάσεις ἐξυπνίζεται καὶ ἰσχυροποιεῖται. Ἡ καθημερινὴ σχέσις οὐδεμίαν σχεδὸν γλυκύτητα ἔχει· ἡ καρδία οὐδεμίαν σχεδὸν εὐφροσύνην εὐρίσκει· καὶ ὁ γάμος καθίσταται μᾶλλον συναφή τις συμφέροντος, σύνδεσμος τιμῆς, καὶ σχέσις ἐμπιστοσύνης, παρὰ φιλία τρυφερὰ καὶ ἐγκάρδιος.

Ἄλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ φιλία αὐτῶν εἶναι ζωηρά, ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς; ποῦ καταλήγει; Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς εἶναι νὰ προξενῇ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους ἀβρότητα, τρυφερότητα καὶ συνεπῶς ἀνησυχίας. Διότι ἐπὶ τέλους θὰ γίνῃ ἀνάγκη ὁ εἰς ἐκ τῶν συζύγων νὰ ἀποθάνῃ καὶ νὰ ἀφήσῃ ἀπαρηγόρητον τὸν ἐπιζῶντα ἄνδρα, ἢ τὴν ἐπιζῶσαν σύζυγον, καὶ νὰ κάμῃ αὐτὸν νὰ διασπαράττηται ὑπὸ ὀδυνῶν κατὰ τοσοῦτον δριμυτέρων, ὅσον γλυκύτερος ἦτο δι' αὐτοὺς ὁ γάμος.

Προσθέσατε εἰς τὰς θλίψεις ταύτας τὰς πικρίας τὰς ὁποίας δοκιμάζουσιν οἱ γονεῖς ἐκ τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα ἐνδέχεται νὰ ἦναι ἢ ἀνάξια τῶν γονέων αὐτῶν καὶ ἐκφυλα, ἢ ἀξιαγάπητα

μέν, ἤκιστα ὅμως ευαίσθητα πρὸς τὸ φίλτρον ἢ εἶναι πλήρη καλῶν καὶ κακῶν ἰδιωμάτων, καὶ βασιανίζουσι μὲ τὸ κράμα τοῦτο τῶν ἰδιωμάτων τὴν ψυχὴν τῶν γονέων των ἢ ἐπὶ τέλος ἐγεννήθησαν μὲ πολλὰ ἐπαινετὰ προσόντα καὶ ἐπομένως διασπαράττουσι καὶ πληγρόνουσι καιρίως τὴν καρδίαν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς των, ὅταν συμβῆ κατὰ τὸ γῆρας των νὰ ἴδωσιν αὐτὰ ἀφαρπαζόμενα προῶρως ὑπὸ τοῦ θανάτου, καὶ ἀποσθεννυμένας οὕτω πάσας αὐτῶν τὰς ἐλπίδας. Νὰ προσθέσω ἀκόμη πάντα τὰ λυπηρά, τὰ ὅποια εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποφέρῃ ἐν τῇ βίῳ ὁ ἕγγαμος ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν του, τῶν γειτόνων του, τῶν ἐχθρῶν του, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν φίλων του ἀκόμη; τὰς ζηλοτυπίας, τὰς δολιότητας, τὰς συκοφαντίας, τὰς δικογραφίας, τὰς ἀπωλείας τῶν ὑπαρχόντων, τὰς ἐνοχλήσεις τῶν δανειστῶν; Εἶναι δυνατόν πλέον νὰ θεωρηθῇ ζωὴ ὁ τοιοῦτος βίος; Ὁ φρικώδεις θλίψεις, πόσον γλυκὴ εἶναι νὰ σὰς ἐκφύγῃ τις ἐν τῇ ἐρημίᾳ καὶ τῇ μοναξίᾳ τοῦ μοναχικοῦ βίου!

Ὁ ἀγία παρθενία! Μακάριαι εἶναι ἐκεῖναι αἱ ἀγναὶ περιστεραὶ, αἱ ὅποιαι αἰρόμεναι ὑπὸ τῶν πτερύγων τοῦ θεοῦ ἔρωτος πορεύονται νὰ ζητήσωσι τὴν εὐφροσύνην των ἐν τῇ ἐρήμῳ! Ὁ! πόσον ἐκλεκταὶ καὶ ἡγαπώμεναι εἶναι αἱ ψυχαί, εἰς τὰς ὁποίας ἐδόθη τὸ χάρισμα τοῦ νὰ ζῶσιν ἀνεσθῶνται ἐκ τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς σαρκὸς! Αἱ τοιαῦται ψυχαὶ ἔχουσιν ἀθάνατον Νυμφίον, εἰς τὸν ὅποιον οὐδέποτε θά εὐρωσιν οὐδεμίαν σκιάν ἀτελείας, ὁ ὅποιος τὰς ἀγαπᾷ καὶ τὰς καθιστᾷ εὐτυχεῖς διὰ τοῦ ἔρωτός του. Αἱ τοιαῦται ψυχαὶ οὐδὲν ἔχουσι νὰ φοβηθῶσι, εἰ μὴ τὸ νὰ μὴ δύνανται νὰ τὸν ἀγαπῶσιν, ἔσον θέλουσιν, ἢ τὸ νὰ ἀγαπῶσιν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον αὐτὸς δὲν ἀγαπᾷ.

Διότι πρέπει νὰ τὸ γνωρίζωμεν, ἀδελφοί, ὅτι ἡ παρθενία τοῦ σώματος τότε μόνον εἶναι καλή, ὅταν συνεργῇ εἰς τὴν παρθενίαν τοῦ πνεύματος· διότι ἄλλως θά φανῶμεν ὡς περιορίζοντες τὴν θρησκείαν εἰς τινὰ σωματικὴν στέρησιν καὶ ἰουδαϊκὴν ἐξάσκησιν. Καταδαμάζομεν τὴν σάρκα διὰ τοῦτο μόνον, ὅπως καταστήσωμεν τὸ πνεῦμα ἐλευθερώτερον καὶ θερμότερον πρὸς τὸν θεῖον ἔρωτα· ἄλλως οὐδὲν ὠφελεῖ ἡ καταδάμασις τῆς σαρκός. Ἡ παρθενία αὕτη τοῦ σώματος οὐδὲν ἕτερον εἶναι, εἰ μὴ ἀπόρροια παρθενεοῦτης ψυχῆς, ἡ ὅποια δι' οὐδεμιᾶς κοσμικῆς πρᾶσπαθείας καταδέχεται νὰ μολύνῃ ἑαυτήν. Ἐὰν ἀγαπᾶτε πᾶν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀγαπᾷ, ἢ ἀγαπᾶτε μὲν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ, ἀγαπᾶτε ὅμως αὐτὸ οὐχὶ μὲ θεῖαν καὶ ἱερὰν ἀγάπην, ἀλλὰ μὲ ἄλλον σκοπόν, πρέπει νὰ γνωρίζητε, ὅτι δὲν εἴσθε παρθένοι. Οὐδὲν ὄφελος τῆς παρθενίας τοῦ σώματος, ἐὰν δὲν εἴσθε παρθένοι κατὰ τὸ πνεῦμα. Τὸ ἄνθος τοῦτο τῆς παρθενίας τοῦ σώματος, τὸ τοσοῦτον ὠραῖον, θεωρεῖται μεμαραμένον καὶ καταπεπατημένον, ἐὰν ἡ ψυχὴ δὲν ἦγαι παρθένη. Ὁ οὐράνιος Νυμφίος ζητεῖ τὴν ἀγάπην τῆς καρδίας σας·

σεῖς δὲ ἀφιερώνετε τὴν καρδίαν σας εἰς τὰ ἐφύδριστα κτίσματα, εἰς πράγματα ψευδῆ, αἰσχροῦ, ἄτιμα καὶ ἀκάθαρτα, καὶ διεγείρετε οὕτω τὸν ζῆλον Αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ κατέχη ὅλην τὴν καρδίαν σας. Ὡ! Οἷα ἀπιστότης ψυχῆς πρὸς τὸν ἴδιον αὐτῆς Νυμφίον! Ἡ μοιχαλὶς καρδία σας ἀνοίγεται εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ· ἐπανεέλθετε, ἐπανεέλθετε πρὸς Αὐτόν. Ἀκούσατε τί λέγει ὁ ἀπόστολος Πέτρος: «**Καταστήσατε τὴν ψυχὴν σας ἀγνήν διὰ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὴν ἀγάπην**» (Α΄ Πέτρ. 1, 22)· μὲ ἓνα λόγον, μόνος ὁ νόμος τῆς ἀγάπης δύναται νὰ ἀναφέρῃ καὶ νὰ ἐπαναγάγῃ τὰ πάντα πρὸς τὸν Θεόν, καὶ μόνον διὰ τῆς ἀγάπης δύναται ἡ ψυχὴ νὰ καταστῇ παρθένος ἀξία τῶν γάμων τοῦ Ἄμμου τοῦ Θεοῦ.

Γ΄.) Ἡ τρίτη ὑπόσχεσις, τὴν ὁποῖαν δίδει ὁ ἀποτασσόμενος τοῦ κόσμου, εἶναι τὸ νὰ **ὑπακούῃ** καθ' ὅλον τὸν βίον του εἰς τοὺς Προεστῶτας τῆς Μονῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀφιεροῦται εἰς τὸν Θεόν. Ἡ **ὑπακοή**, θὰ μοι εἴπητε, εἶναι ὁ σκληρότερος καὶ βρῦτερος ζυγός. Δὲν ἀρκεῖ μόνον τὸ νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, ἐξ ὧν ἐξαρτώμεθα κατὰ φύσιν, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποδοκιμώμεν καὶ εἰς νέους κυρίους; Διότι μὲ τὴν ὁμολογίαν τῆς ὑπακοῆς καθυποτάσσει τις τὸν ἑαυτὸν τῶν ἄλλων μόνον εἰς τοὺς συνετάς καὶ τοὺς ἀγαπῶντας ἡμᾶς προεστῶτας, ἀλλ' ἀκόμη καὶ εἰς προεστῶτας ἐμπάθεις, ἰδιοτρόπους, καὶ σκληροὺς, οἱ ὁποῖοι πάντοτε εἶναι ἀνθρωποὶ ἀτελεῖς καὶ συνήθως φιλάρχοι. Τοιαῦτα βεβαίως σέπτεσθε, ἀδελφοί μου, νὰ ἀντιτάξητε κατὰ τῆς ὑπακοῆς. Ἀλλά, ἀκούσατε μὲ προσοχὴν καὶ ταπεινοφροσύνην τοὺς λόγους τοὺς ὁποῖους θὰ προσπαθῆσω νὰ σας εἶπω περὶ τούτου.

Κυρίως εἰπεῖν, δὲν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οὐδὲ πρέπει ἡ ὑπακοή νὰ ἀποδλέπη τοὺς ἀνθρώπους. Ὅταν οἱ ἀνθρώποι ἐκπληρῶσι πιστῶς τὸ ἔργον τῆς διακονίας αὐτῶν, τότε κάμνουσι νὰ βασιλεύῃ ὁ νόμος· δὲν ἐξουσιάζουσι λοιπὸν αὐτοὶ πλέον, ἀλλὰ γίνονται ἀπλοὶ ὑπηρεταὶ τοῦ νόμου. Ὑποτάσσονται καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν νόμον, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ γίνονται τρόπον τινα ἀληθεῖς ὑπηρεταὶ ὄλων τῶν ὑπηρετῶν. Τοῦτο δέ, τὸ ὁποῖον λέγω, δὲν εἶναι μεγαλοπρεπῆς ἐκφρασις διὰ νὰ σκεπάσῃ τὴν κυριότητα αὐτῶν, ἀλλ' εἶναι ἀληθῆς, τὴν ὁποῖαν ὀφείλομεν νὰ ἐκλάβωμεν κατὰ γράμμα, ἀληθῆς σπουδαία, τὴν ὁποῖαν μᾶς ἐδίδαξεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ προεστὴς ἦλθε διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ, καὶ ὄχι διὰ νὰ ὑπηρετηθῇ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰσελθῇ εἰς ὅλας τὰς δεινὰς περιστάσεις· εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃται μικρὸς μὲ τοὺς μικροὺς· νὰ βασιλεύῃ τὰς ἀσθενείας τῶν ἀδυνάτων, νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς πειραζομένους· νὰ ἴηται ὄχι μόνον ἀνθρώπος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἀνθρώπος ὄλων τῶν ἄλλωνθρώπων, τοὺς ὁποῖους ἀνέλαβε νὰ ὁδηγῇ· εἶναι ἀνάγκη νὰ λη-

σμονῇ τὸν ἑαυτὸν του, νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτὸν του ὡς οὐδέν, νὰ ἀπολέσῃ τὴν ἐλευθερίαν του, καὶ νὰ γείνη διὰ τῆς ἀγάπης δοῦλος καὶ ὀφειλέτης τῶν ἀδελφῶν του· μὲ ἕνα λόγον ἀναγκάζεται νὰ γίνητε τὰ πάντα ταῖς πᾶσι. Κρίνατε λοιπόν, ἀδελφοί, κρίνατε μόνοι σας πόσον ἐπίπονον εἶναι τὸ ἔργον τῆς διακονίας τοῦ προεστῶτος, καὶ σκέφθητε ἂν πρέπη νὰ κάμητε μὲ τὴν ἀπειθειαν καὶ ἀνυποταξίαν σας νὰ ἀγανακτῶσιν οἱ προεστῶτες καὶ νὰ ἐκπληρῶσι τὸ ἱερὸν τούτου ἔργον τῆς διακονίας τῶν μὲ πικρίας καὶ στεναγμούς, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος: **«Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπεικτε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν... ἵνα μετὰ χάριος τοῦτο ποιῶσι καὶ μὴ στενάζοντες.»** (Ἐβρ. 13, 17).

Ἄλλὰ, θὰ μοι εἶπητε, οἱ προεστῶτες εἶναι ἄνθρωποι ἀτελεῖς, καὶ ἐπομένως ἔχομεν νὰ υποφέρωμεν τὰς δυστροπίας των, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τὴν ὑπακοὴν σκληρὰν καὶ ἀνυπόφορον. Παραδέχομαι· οἱ προεστῶτες εἶναι ἄνθρωποι ἀτελεῖς· δύνανται νὰ καταχρῶνται τῆς ἐξουσίας των· ἀλλὰ τόσον τὸ χειρότερον δι' αὐτούς, ἂν ποιῶσι κατὰχρησιν τῆς ἐξουσίας των· σεῖς ἐκ τῆς καταχρήσεως ταύτης δύνασθε νὰ ὠφεληθῆτε ὀφελος βέβαιον καὶ αἰώνιον. Αἱ δυστροπίαί τοῦ προεστῶτος, ὡς πρὸς τοὺς κληόνες αὐτοῦ, δύνανται νὰ γίνωσι διὰ σας, κτλ· τὰς περὶ ὑμῶν σοφῆς βουλᾶς τοῦ Θεοῦ, εὐκαιρὸς περίστασις πρὸς τὸ νὰ καταδικασθῆτε καὶ νὰ ταπεινώσῃτε τὴν λίαν εὐερέθιστόν σας φιλαυτίαν καὶ οἰήσιν. Παραδείγματα χάριν: ὁ προεστῶς πίπτει εἰς ἕν σφάλμα· ἡμεῖς ὅμως πρέπει ταυτοχρόνως νὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ὁ Θεὸς παραχωρεῖ τούτο ὡς ἐπάναγκες διὰ τὴν ὠφέλειαν τῶν ὑπηκόων του. Ὡστε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θεωρούμενον ἔκ τινος ἀπόψεως εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀδικίας καὶ δυστροπίας τοῦ προεστῶτος, τούτο, παρατηρούμενον ἐξ ἄλλης ἀπόψεως βαθυτέρας καὶ σπουδαιότερας, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς θείας θελήσεως καὶ τῆς περὶ ὑμᾶς σοφῆς Αὐτοῦ κηδεμονίας. Παύσατε λοιπόν νὰ παρατηρῆτε τὸν προεστῶτα, ὁ ὁποῖος οὐδὲν ἕτερον εἶναι, εἰ μὴ εὐτελὲς καὶ ἐλλειπτικὸν ὄργανον τῆς τελειοτάτης καὶ πανοικτιέρμονος τοῦ Θεοῦ προνοίας. Μάθετε νὰ ἀποβλέπητε πρὸς μόνον τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος μεταχειρίζεται τὰς ἐλλείψεις τῶν προεστῶτων ὡς μέσον διὰ νὰ διορθῶσῃ τὰς ἰδικὰς σας. Μὴ ὀργίξεσθε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, διότι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι τίποτε. Μὴ ἐπανίστασθε κατ' ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἐκπροσωπεῖ αὐτὸν τὸν Θεόν, καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ τὰ πάντα εἶναι θεῖα ὡς πρὸς τὴν διορθωσίαν σας, ἀκόμη καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαττώματά του, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς γυμνάζει τὴν ὑπομονὴν σας. Συχνάκις τὰ ἐλαττώματα τῶν προεστῶτων μᾶς γίνονται ὠφελιμώτερα ἀπὸ τὰς ἀρετάς των, διότι ἔχομεν ἀκόμη περισσοτέραν ἀνάγκην νὰ θανατώσωμεν τὸν ἐγωϊσμόν μας καὶ τὸ θέλημά μας, παρὰ νὰ φωτιζώμεθα, νὰ οἰκοδομώ-

μεθα καὶ νὰ παρηγορώμεθα ὑπὸ προεστώτων ἀμέμπτων.

Ἐπὶ πλέον, ὁποῖα διαφορὰ ἀνὰ μέσον τῶν παθημάτων τὰ ὁποῖα ἐν τῇ ἀδελφότητι ὁ μοναχὸς ὑποφέρει ἐκ τῶν προλήψεων ἢ καὶ τῶν φαντασιοπληξιῶν ἀκόμη, ἂν ἀγαπάτε, τῶν προεστώτων, καὶ ἀναμέσον τῶν παθημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποφέρῃ ὁ ἕγγαμος ἐν τῷ κόσμῳ ἐκ τῆς πεισμονῆς, τῆς ἐριστικότητος καὶ φιλοδοξίας τῆς συζύγου του, ἐκ τῆς βαθείας πληγῆς τὴν ὁποῖαν θὰ ὑποστῇ ἡ καρδία του ἐπὶ τῇ ὄψει παίδων ἀγαπήρων, ἐκ τῆς κακεντρεχείας τῶν συγγενῶν, ἐκ τῆς ἀπειθείας καὶ ἀπιστότητος τῶν δούλων, ἐκ τῆς ζηλοτυπίας τῶν γειτόνων, ἐκ τῆς δολιότητος καὶ τῆς ἀκαμψίας τῶν ἐχθρῶν, ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ ὀχληρῶν φιλοφρονητικῶν ἐθιμοτυπιῶν, ἐκ τῶν ἀνιαρῶν συναναστροφῶν καὶ σχέσεων καὶ τοσοῦτων ἄλλων ὑποθέσεων πικροτάτων; Ὅποια διαφορὰ ἀνὰ μέσον τοῦ ζυγοῦ τοῦ κόσμου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ! Ὅποια διαφορὰ ἀναμέσον τῶν ἀναριθμῆτων ὑποδουλώσεων τοῦ κόσμου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν ἀδελφότητα!

Ἐν τῇ ἀδελφότητι ἡ μοναξία, ἡ σιωπὴ καὶ ἡ ἀκριβὴς ὑπακοὴ εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Μονῆς καὶ τοὺς μοναχικοὺς θεσμούς, σὰς ἐξασφαλίζει σχέσον ἀπὸ πάσαν αὐθαιρεσίαν καὶ δυστροπίαν τῶν προεστώτων ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν. Ἐν τῇ Μοναστηρίῳ τὰ πάντα εἶναι κεκανονισμένα, καὶ ἐὰν ἀκολουθῆς τοὺς κανόνας τῆς Μονῆς, εἶσαι ἐξασφαλισμένος. Ὁ Κανονισμὸς τῆς Μονῆς καὶ οἱ μοναχικοὶ θεσμοὶ δὲν εἶναι φορτία τὰ ὁποῖα προσέθηκαν οἱ νομοθέται τοῦ μοναχικοῦ βίου εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ Εὐαγγελίου· οὐδὲν ἄλλο εἶναι, εἰ μὴ λεπτομερὴς ἔκθεσις τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν καὶ ὁδηγία περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν εἰς τὸν βίον τῆς μοναχικῆς ἀδελφότητος. Ἐὰν λοιπὸν ὁ Κανονισμὸς δὲν εἶναι ἄλλο τι, εἰ μὴ λεπτομερὴς ἔκθεσις καὶ ὁδηγία περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν ἐν τῇ ἀδελφότητι, ἔπεται ὅτι οἱ προεστώτες οὐδὲν ἄλλο κάμνουσιν, εἰ μὴ ἐπαγρυπνοῦσι πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν· καὶ ἐπομένως τὰ πάντα ἐπανάγουσιν ἡμᾶς πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἄλλὰ καὶ ὅταν ἀκόμη οἱ προεστώτες, ὑπερβαίνοντες τὰ ὅρια των, μεταχειρίζονται σκληρῶς τοὺς ὑπηκόους των, τί δύνανται νὰ τοὺς κάμωσι; Ἐὰν ἐξετάσῃς καλῶς, θὰ εἶδῃς, ὅτι οὐδὲν δύνανται νὰ τοὺς βλάψωσι. Δύνανται νὰ τοὺς λυπήσωσιν εἰς παραμικρὰ πράγματα, νὰ τοὺς στερήσωσιν ἀπὸ ματαίας τινὰς παρηγορίας, νὰ τοὺς ἐπιπλήξωσιν ὀλίγον τι ἀσπλάγχχνως· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα δὲν δύνανται νὰ προχωρήσωσι καὶ πολὺ περαιτέρω, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ κόσμου. Ἐν τῇ Μονῇ τὰ πάντα εἶναι κεκανονισμένα, τὰ πάντα εἶναι ἀναγεγραμμένα ἐν τῷ προγράμματι, τὰ πάντα ἔχουσι τὰ ὀρισμένα ὅρια των. Αἱ

καθημερινά ασκήσεις είναι σχεδόν άπασαι ώρισμένοι· οὐδὲν ἄλλο ἔχεις νὰ κάμῃς ἐκεῖ, εἰ μὴ νὰ ψάλλῃς τοὺς θεῖους ὕμνους, νὰ ἐργάζῃσαι, νὰ εὐρίσκησαι ἀμέσως κατὰ τὴν ὠρισμένην ὥραν ἔπου χρειάζεται, νὰ μὴ ἀναμιγνύησαι ποτε εἰς τὰς ὑποθέσεις τὰς ὁποίας δὲν σοι ἐπέτρεψαν, νὰ σιωπᾷς νὰ ἀποκρύπτῃσαι, νὰ ζητῆς τὴν παρηγορίαν καὶ τὸ στήριγμά σου ἐν τῷ Θεῷ, καὶ οὐχὶ εἰς τὰς μερικὰς ἤτοι ἀτομικὰς φιλίας, αἱ ὁποῖαι ἀπαγορεύονται εἰς τὸν μοναχόν. Τί κακὸν λοιπὸν δύναται νὰ σὰς συμβῇ; Ἐκτὸς ἐν νομίζῃτε ὅτι ἀδικεῖσθε, διότι δὲν σὰς ἐπιφορτίζουσιν ἀξιώματα καὶ θέσεις διοικητικὰς, αἱ ὁποῖαι εἶναι πάντοτε ἐπίπονοι καὶ ἐπικίνδunami, τὰς ὁποίας ὁ μηδέποτε ἀναλαμβάνων εἶναι λίαν εὐτυχής, καὶ πρὸς τὰς ὁποίας ὀφείλομεν μετὰ δισταγμοῦ καὶ φόβου νὰ προχωρῶμεν. Ἐκτὸς ἐν νομίζῃτε ὅτι ἀδικεῖσθε, διότι οἱ προεστώτες σὰς ταπεινώνουσι, σὰς διευκολύνουσι τὸν βίον τοῦτον τῆς μετανοίας, καὶ ἐπομένως σὰς προμηθεύουσι τὴν αἰώνιον σὰς σωτηρίαν, τὴν ὁποῖαν διὰ νὰ κερδήσῃτε ἐγένεσθε μοναχοί. Ἐὰν λοιπὸν παραπενήσῃτε διὰ τοῦτο, πρέπει νὰ συλλογισθῆτε, ὅτι ὁ βίος τοῦ μοναχοῦ πρέπει εἶναι πάντοτε συνεχῆς ταπεινώσις καὶ μετάνοια· πρέπει νὰ ἀναλογισθῆτε, ὅτι ὁ χριστιανικὸς βίος, καὶ ἰδίως ὁ μοναχικὸς, ὀφείλει νὰ εἶναι θυσία ἀγάπης, αὐταπαρνήσεως, ταπεινώσεως καὶ συνεχῆς μετάνοίας.

Ποῖα εἶναι λοιπὸν ἡ ἀλληγορία τοῦ ζυκοῦ τῆς ὑπακούσεως; Πρέπει περισσότερο νὰ προσώμα: τὸ τοῖκόν μου θέλημα, παρὰ τὸ θέλημα τοῦ ἄλλου. Τὸ ἰδικόν μου θέλημα, ὅσον καὶ ἂν εἶναι καλόν, λογικόν, καὶ ἀναγκαῖον, εἶναι ὅμως πάντοτε ἰδικόν μου θέλημα, τὸ ὁποῖον μὲ παρακίβει εἰς τὸν ἑαυτόν μου, τὸ ὁποῖον μὲ καθιστᾷ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ σφετεριστὴν τῶν χαρισμάτων Αὐτοῦ, ὅσον ὀλίγον καὶ ἂν τὸ ἐκπληρῶ. Τὸ θέλημα δ' ὅμως τοῦ ἄλλου, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐξουσίαν ἐπ' ἐμέ, ὅσον ἄδικον καὶ ἂν ᾖ, εἶναι ὡς πρὸς ἐμὲ αὐτὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Προεστῶς διατάσσει κακῶς, ἐγὼ ὅμως ὑπακούω καλῶς· πόσον θὰ εἶμαι εὐτυχής, ὅταν δὲν θὰ εἶχον νὰ κάμω τίποτε ἄλλο, εἰ μὴ νὰ ὑπακούω! Τότε θὰ ἔπαυον αἱ τσαυδαὶ μου ἀσχολίαι, καὶ θὰ μοὶ ἔμενε μόνον μία ἐνασχόλησις, δηλ. τὸ νὰ μὴ ἔχω πλέον ἰδικά μου θέληματα καὶ φρονήματα, καὶ νὰ ὀδηγῶμαι ὡς μικρὸν παιδίον, χωρὶς νὰ συλλογίζωμαι περὶ τίνος, χωρὶς νὰ προνοῶ περὶ τίνος, χωρὶς νὰ ἐξετάζω καὶ νὰ ἐρευνῶ περὶ τίνος. Τὰ πάντα λοιπὸν θὰ εἶναι τετελειωμένα καὶ ἔτοιμα δι' ἐμέ, ἀρκεῖ μόνον ἐγὼ νὰ ὑπακούω μὲ ἠθος ἀπλαστον, καὶ μὲ παιδικὴν ἀπλότητα. Τὸ μόνον μου ἔργον θὰ εἶναι τὸ νὰ προσφυλάξω τὸν ἑαυτόν μου ἐκ τῆς ματαίας καὶ περιέργου κρίσεώς μου, νὰ μὴ ἐξετάζω τὰς αἰτίας τῶν τοιούτων ἢ τοιούτων πράξεων τῶν προεστώτων μου, καὶ νὰ ἐπαναπαύω τὴν συνείδη-

σίν μου ἐπ' αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἔχουσιν ἀπασαν τὴν εὐθύνην τῆς διοικήσεως.

ὦ! Πόσον γλυκεία εἶναι ἡ τοιαύτη εἰρήνη! Πόσον εὐτυχής εἶναι ἡ τοιαύτη αὐταπάρνησις! Ὅποια ἐλευθερία διὰ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅποια ἀκολουθοῦσι, καθὼς ὁ Ἀβραάμ, χωρὶς νὰ γνωρίζωσι ποῦ πορεύονται! Πόσον μακαρία εἶναι ἡ τοιαύτη πτωχεία τοῦ πνεύματος, διὰ τῆς ὁποίας ὁ μοναχὸς ἀπεκδύεται τὸ θέλημά του καὶ τὴν φρόνησίν του, καθὼς ἀπεκδύεται τὰ χρήματά του καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων κηδεμονίας καὶ προστασίας! Ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀπεκδύσει τοῦ ἰδίου θελήματος ἀνακεφαλαιοῦνται καὶ συμπεριλαμβάνονται ἐν τῇ ἀληθινῇ αὐτῶν τελειότητι καὶ αἱ τρεῖς μοναχικαὶ ὑποσχέσεις, ἧτοι ἡ **πτωχεία**, ἡ **ἀγνεία** καὶ ἡ **ὑπακοή**. Ἡ αὐτὴ ἀγνότης τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀπαρνηθῆ τελείως τὸν ἑαυτὸν του, καθιστᾷ τὴν ψυχὴν ἐξ Ἰσου παρθένον ὡς καὶ τὸ σῶμα, πτωχύνει τὸν ἄνθρωπον μέχρι τῆς ἀπεκδύσεως καὶ αὐτῶν τῶν θελημάτων του, καὶ θέτει ἐπὶ τέλος αὐτὸν εἰς μίαν ἀπαλλοτριώσιν καὶ ἀποξένωσιν τοῦ ἑαυτοῦ του, ἐν τῇ ὁποίᾳ δὲν ἔχει πλέον ἰδίον τι δυνάμενον νὰ τὸν ὀδηγῆ, ἀλλ' ἀναγκάζεται νὰ παραδοθῆ εἰς ἄλλον τινὰ διὰ νὰ ὀδηγηθῆ ὑπ' αὐτοῦ. Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐργάζεται διὰ νὰ κατορθώσῃ τὰ τοιαῦτα! Μακάριος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δύναται νὰ γευθῆ τὰς ἀληθείας ταύτας! Μακάριος ἀκόμη καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀρχίζει νὰ ἐννοῆ τὰς ἀληθείας ταύτας, καὶ νὰ ἀνοίγῃ τὴν καρδίαν του εἰς αὐτάς!

Ἄς μὴ λέγῃ λοιπὸν κανεὶς πλέον, ὅτι ἡ ὑπακοή εἶναι σκληρὰ καὶ δύσκολος ἀπ' ἐναντίας μάλιστα, δύσκολον εἶναι τὸ νὰ εἶναι τις παραδεδομένος εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ εἰς τὰς ἐπιθυμίας του. Οὐαί, λέγει ἡ Γραφή, εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος περιπατεῖ τὴν ἰδικὴν του ὁδὸν καὶ χορταίνει με τοὺς καρπούς τῶν ἰδικῶν του σκέψεων καὶ ἀποφάσεων! (Παροιμ. 1, 31). Ἄλλοιμονον εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος νομίζει τὸν ἑαυτὸν του ἐλεύθερον, ὅταν δὲν ἐξουσιάζεται ὑπὸ ἄλλου, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν αἰσθάνεται, ὅτι ἔλκεται ἐσωτερικῶς ὑπὸ τινος τυραννικῆς ὑπερηφανείας, ὑπὸ παθῶν ἀκορέστων, καὶ μάλιστα ὑπὸ τινος ἰδίας φρονήσεως, ἡ ὁποία, ὑπὸ ἀπατηλὴν τινὰ ἐξωτερικὴν ὄψιν, εἶναι συνήθως χειροτέρα καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πάθη!

Μὴ λοιπὸν, μὴ λέγετε πλέον, ὅτι ἡ ὑπακοή εἶναι δύσκολος καὶ τραχεῖα ἀπ' ἐναντίας, πόσον εἶναι γλυκὴ τὸ νὰ μὴ εἶναι τις παραδεδομένος εἰς τὸν ἑαυτὸν του, εἰς τὸν τυφλὸν τοῦτον καὶ ἄδικον δεσπότην! Πόσον λοιπὸν ἀσιμένως ἀνακράζω μετὰ τινος ἁγίου: «Τίς νὰ μοι δώσῃ ἀντὶ ἐνὸς ἑκατὸν προροσιῶτας, διὰ νὰ με κυβερνώσῃ; Τοῦτο δὲν μοι φαίνεται στενοχωρία καὶ ἐνόχλησις, ἀλλ' ἀνακούφισις καὶ βοήθεια ὅσον περισσότερον ἐξαρτῶμαι ἐκ τῶν προροσιῶ-

των μου, τοσοῦτον ὀλιγώτερον θὰ εἶμαι ἐκτεθειμένος εἰς τὸν ἑαυτὸν μου». Οἱ προεστῶτες εἶναι τρόπον τινὰ ὡς τὸ περιτείχισμα τὸ ὁποῖον περιβάλλει τὸ Μοναστήριον. Δὲν πρέπει νὰ τοὺς θεωρῶμεν ὡς φυλακὴν, ἢ ὅποια κρατεῖ τοὺς πεφυλακισμένους ἐν αἰχμαλωσίᾳ· ἀλλὰ πρέπει νὰ πεισθῶμεν, ὅτι εἶναι περίφραγμα καὶ προπύργιον, τὸ ὁποῖον ὑπερασπίζει τὴν ἀσθενῆ ψυχὴν κατὰ τοῦ ἀπατεῶνος κόσμου, καὶ κατὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς ἀσθενείας καὶ σαθρότητος. Δύναται ποτε κάνεις νὰ ἐκλάβῃ τοὺς σωματοφύλακας τοῦ ἡγεμόνος ὡς ὁμάδα ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι στεροῦσιν αὐτὸν τῆς ἐλευθερίας του; Ἐκείνος ὁ ὁποῖος περικλείεται ἐν τινι ὄχυρᾷ ἀκροπόλει διὰ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν του, ὁ τοιοῦτος βεβαίως ὄχι μόνον δὲν χάνει τὴν ἐλευθερίαν του, ἀλλὰ καὶ τὴν διασώζει τοιουτοτρόπως.

Ταῦτα λοιπὸν εἶναι τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ μοναχικοῦ βίου, ἀδελφοί. Ἐπειδὴ δὲ ἐπέστη ἡ ὥρα τοῦ νὰ τελειώσωμεν τὴν ὁμιλίαν μας, κατακλείομεν τὸν λόγον μας ἐνταῦθα ἀποτεινόμενοι πρὸς τὸν Σωτῆρα δι' εὐχῆς καὶ λέγοντες:

Κύριε, ἔκχεον τὸ Πνεῦμά σου ἐπὶ τῆς ἱεράς Μονῆς ταύτης· σκέπασον αὐτὴν ὑπὸ τὴν κραταιάν σου σκέπη· ὑπεράσπισον αὐτὴν μὲ τὴν αἰγίδα τῆς ἀγάπης σου· γενῶ κύκλωθεν αὐτῆς ὡς περιτείχισμα πυρός, τὸ ὁποῖον νὰ ὑπερασπίζῃ αὐτὴν κατὰ τοσοῦτων ἐχθρῶν, καὶ ἅς κατασκηνώσῃ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἡ δόξα σου, ὡς ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Μαρτυρίου. Μὴ ἀνεχθῆς, Κύριε, νὰ τὸ φῶς μετατραπῇ εἰς σκότος, μηδὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς νὰ χάσῃ τὴν οὐσίαν καὶ νοστιμάδα του, ἵνα μὴ καταπατῆται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Δὸς καρδίαν κατὰ τὴν καρδίαν σου, ἐμπνευσον εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ἀποστροφὴν καὶ μῖσος πρὸς τὸν κόσμον, αὐταπάρνησιν, ἀπάρνησιν παντὸς ἰδιοτελοῦς συμφέροντος, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὴν πρὸς Σε ἀγάπην, ἢ ὅποια εἶναι ἡ ψυχὴ πασῶν τῶν ἀληθινῶν ἀρετῶν. Ὡ ἀγάπη, ἢ τοσοῦτον ἀγνοουμένη, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἀναγκαῖα! Ἀγάπη, τὴν ὅποیان καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ὁμιλοῦντες περὶ αὐτῆς καὶ ποθοῦντες αὐτήν, δὲν τὴν καταλαμβάνουσιν, οὐδὲ γινώσκουσι τὴν ἔκτασίν της, ἢ ὅποια δὲν ἔχει ὅρια! Ἀγάπη, ἄνευ τῆς ὁποίας ὄλαι αἱ ἀρεταὶ εἶναι ἐπιπόλαιοι, καὶ οὐδέποτε ῥίπτουσι βαθείας ῥίζας μέσα εἰς τὴν καρδίαν! Ἀγάπη, ἢ ὅποια μόνη ἀποτελεῖς τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθεῖα τελείαν λατρείαν! Ἀγάπη, ἢ ὅποια εἶσαι τὸ μόνον ἐλατήριον τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου! Ὡ ἀγάπη, ἔλθε σὺ ἢ ἰδίᾳ ἀγάπησον, βασιλευσον, ζῆθι, δαπάνησον ὅλην τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὰς ἀγνάς σου φλόγας καὶ ἅς μὴ μείνῃ τι πλεον ἐξ αὐτοῦ διὰ τὴν αἰώνιον ζωὴν, εἰ μὴ σὺ μόνη ἅς γίνῃ ὄλος ἀγάπη, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν· ἢ ἢ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

- ⊕ Μοναί
- ⊙ Κοινόβια Λυτήται
- ⊗ Ιδιόρρυθμοι Λυτήται ἢ ἀθροίσματα πύχαστροίων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΓΙΩΝ

Νηπίδιον Ἀρμουλικῆς

Λίμνη Σέρου
 Γεωγραφικὴ Ὀροσειὰ καὶ ὄρη

Χωμῖτσα
 Ἐξομνόν
 ἘΚελευθαρίον

⊕ Μονοξυλίται
 Ζωγράφου
 Βατοπεδίου

Κονοταμονίται
 Ἐφείλια Ἀθωμιάδος Ἐχολῆς
 Λυτήτ. Ἀγ. Δημητρίου

Δοχειαρίου
 Μαντουράτορος

Ξενοφάντου
 Βογορόβιτσα
 Ἐλευθέρων

Ἐπρωσιῶν
 Καρυαί
 Καυκλουμονίου

Κελενδάρων
 Ἐπίτ. Κουτλουμ.
 Ἰβηρῶν

Λεμνιάδων
 Ἰβηρ. Λυτήτ.
 Φιλοθέου

Εἰσόπετρα
 Καραυάλλου

Γρηγορίου
 Προβάτα

Ἐπίτ. Λάσιου

Διονυσίου
 Κορροπ. Ἀθωνός
 Ἐπίτ. Προδρόμου (Βραχυμονίη)

Ἀγ. Παύλου
 Νέα Λυτήτ.
 Ἐπίτ. Κανδουαλιῶν

Ἐπίτ. Ἀγ. Ἀθωνός
 Κατωμάμα
 Καρυαί

Θεσσαλονίειν

ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Ἅγιον Ὄρος (Ἄγιον)

Κύκλος Σιγγιτιλός

Παλλήνη (Κασοπόριον)

Σίθωνια

Μεταξὺ 40° καὶ 41°

Μεταξὺ 26° καὶ 27°

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

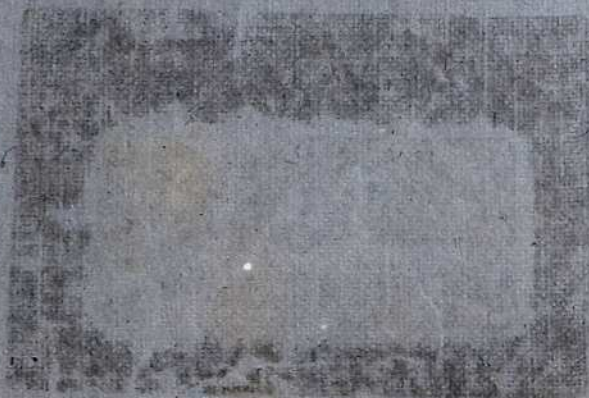

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τιμᾶται δραχ. 1.20

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πωλείται ἐν "Αγία" Ὄρει

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Σηροποιάμον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020463